

RAPPORT

Evaluering av bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi, bachelorprogrammet i generell psykologi og årsstudiet i psykologi 28.10.14

Innhold

Oppsummering.....	2
Bakgrunn, kontekst og arbeidsform for komiteén	2
Sammensetning av komiteen, arbeidsform	2
Fakultetets nye plan for studieprogrammene og ISPs behandling av denne	3
Evalueringskomiteéns vurdering	5
Beskrivelse og kommentarer til bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi ...	5
Programsensorrapport	6
Evalueringskomiteens vurdering	6
Beskrivelse og kommentarer til bachelorprogrammet i generell psykologi	6
Programsensorrapport	7
Evalueringskomiteens vurdering	8
Beskrivelse og kommentarer til årsstudiet i psykologi	8
Evalueringskomiteens vurdering	10
Fasiliteter og praktisk tilrettelegging	10
Evalueringskomiteens vurdering	10
Vedleggsliste.....	11

Oppsummering

I tråd med UiBs kvalitetssikring av studieprogram har Institutt for samfunnspsykologi (ISP) i perioden april – oktober 2014 foretatt en evaluering av bachelorprogrammet i generell psykologi, årsstudiet I psykologi og bachelorprogrammet i arbeids – og organisasjonspsykologi. Arbeidet med evalueringen av bachelorprogrammene ble avsluttet på samme tidspunkt som fakultetsstyret vedtok en ny plan inneholdt flere endringer i sine studieprogram, deriblant årsstudiet i psykologi, bachelorprogrammet i generell psykologi og bachelorprogrammet i arbeids – og organisasjonspsykologi, for perioden 2014 -2017. Komiteen er tilfreds med fakultets arbeid og har valgt å basere sine analyser og evalueringer på fakultets vedtatte endringer av studieprogrammene.

For bachelorprogrammet i arbeids – og organisasjonspsykologi deler komiteen samme syn som fakultetet og foreslår en gjennomføring av eventuelle tiltak for å øke antallet vitenskapelig ansatte med mål om å oppnå økt kvalitet på utdanningstilbudet i form av økt undervisnings – og veiledningsressurser på studieprogrammet.

For bachelorprogrammet i generell psykologi ser komiteen behovet for en forbedret kommunikasjon av studiets yrkesrelevans til nåværende og prospektive studenter, i tillegg til ansettelse av flere vitenskapelige ansatte for å øke kvaliteten på utdanning – og veiledningstilbudet på studieprogrammet.

I tråd med fakultets nye studieplan er komiteen tilfreds med planlagte endringer av årsstudiet i psykologi som blant annet vil innebære en flytting av ex.phil. til seinere i studieløpet og følgelig etablere et «rent» årsstudium i psykologi med valgemner i psykologi tilsvarende 60 studiepoeng.

Komiteen bifaller fakultetets vedtatte plan for ombygging av kjeller, første- og andre etasje i Christiesgate 12 og understreker viktigheten med en fortløpende vurdering av en optimal anvendelse av de nye fasilitetene for å tilrettelegge for en best mulig kvalitet i undervisning og studentenes læringsmiljø.

Bakgrunn, kontekst og arbeidsform for komitéen

Dette dokumentet er basert på programinterne dokumenter (programsensorrappporter o.l.), fakultetets nye plan for utdanningsprogrammene (pr.september-oktober 2014) og Institutt for samfunnspsykologi (=ISP) sin behandling av fakultetets nye planer.

Sammensetning av komiteen, arbeidsform

Evalueringen er gjort på oppdrag fra visedekan i brev av 10.4.2014 (se 2013/2781-HESY) med følgende sammensetning: 2 studentrepresentanter (utpekt av SU), 2 representanter fra fagmiljøene og 2 eksterne evaluatore. Dette er etter ønske fra undervisningsutvalget ved ISP som vedtok å foreslå dette på sitt møte 26.2.14 (vedlegg 1).

Komiteen har bestått av:

- Åge Diseth, programansvarlig for bachelorprogrammet i generell psykologi og årsstudiet i psykologi
- Anders Skogstad, programansvarlig for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
- Ulvhild Eide, student
- Annika Rødeseike, student
- Norman Anderssen, instituttleder (leder av komiteen)
- Sekretær for utvalget: Vanja Haugland (fakultetets studieseksjon)

Flere vitenskapelige kolleger ved andre institusjoner ble forespurt om å delta i arbeidet, men det viste seg vanskelig å få til. Siden fakultetet har belyst studieprogrammene grundig gjennom en samlet gjennomgang (se under), har instituttleder vurdert behovet for eksterne evaluatorene som mindre viktig gitt vanskelighetene med å rekruttere aktuelle personer.

Komiteen har hatt tre møter. 22.4.14, 14.5.14, 2.6.14. Etter dette har behandlingen av den foreliggende rapporten skjedd på e-post.

Fakultetets nye plan for studieprogrammene og ISPs behandling av denne

Evalueringen slutføres samme måned som fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet vedtok flere endringer i fakultetets studieprogram (oktober 2014). Endringene som er relevant for bachelorprogrammene arbeids- og organisasjonspsykologi og generell psykologi og årsstudiet, er blant annet følgende:

- Årsstudiet: flere valgmuligheter, ex.phil. flyttes til seinere slik at årsstudiet blir 60 studiepoeng ren psykologi
- Profesjonsstudiet: opptak gjennom samordna opptak hvilket betyr at årsstudiet kan få en annen sammensetning av studenter
- Bachelorprogrammene: planlegges med flere praksiselementer og eventuelt styrket med flere lærere gjennom økt studiepoengproduksjon på årsstudiet

Til grunn for fakultetsstyrets vedtak lå en vurdering av faglig-administrative og økonomiske sider ved fakultetets studieprogram, inklusive en vurdering av bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi, bachelorprogrammet i generell psykologi og årsstudiet (vedlegg 2).

Både undervisningsutvalget ved ISP og instituttstyret har bifalt fakultetets nye plan. Planen vil direkte og indirekte påvirke bachelorprogrammene i arbeids- og organisasjonspsykologi og i generell psykologi og årsstudiet. Vi legger derfor ved i sin helhet det brevet som instituttet sendte til fakultetet 25.9.14, med instituttrådets vedtak først (vedlegg 3):

Instituttrådet ved Institutt for samfunnspsykologi behandlet notatet om studieplanendringer i møte 25. september, og fattet følgende vedtak:

Vedtak: 1:

Instituttrådet bifaller både initiativet og hovedideene vedrørende studieprogrammene med følgende presiseringer (se neste vedtakspunkt).

Vedtak 2:

i. Fra 2016 overføres 82 studieplasser fra årsstudiet i psykologi til profesjonsstudiet, og studentene tas opp gjennom samordnet opptak (SO).

Vedtak: Instituttrådet støtter dette.

ii. Ex.Phil flyttes til andre eller tredje studieår fra 2016 i de to BA-PSYK programmene. Frigjorte ressurser/økt studiepoengproduksjon benyttes til å styrke fagmiljøene med ansvar for lavere grads studier ved fakultetet. Fra 2016 endres da årsstudiet i psykologi til 60 sp årsenhet uten Ex.Phil.

Vedtak: Instituttrådet støtter dette.

iii. I løpet av 2015 gjennomgås dimensjonering (studieplasser) og innretning av årsstudiet i psykologi, med sikte på mulighet for å etablere enkelte valgemner som del av årsstudiet.

Vedtak: Instituttrådet støtter dette.

iv. En bør vurdere om flere emner kan få innslag av strukturerte øvelser eller læringsaktiviteter som fremmer studiemotivasjon, og viser fagenes samfunnsrelevans.

Vedtak: Instituttrådet gir sin positive tilslutning til dette, men anser det som viktig at praktiske og økonomiske konsekvenser utredes nærmere.

v. En andel av søkerne fra SO bør kunne tilbys gjennomgående studierett (plassgaranti) som sikrer tilgang til MA-psykologi når opptakskravene er oppfylt.

Vedtak: Instituttrådet støtter at dette utredes nærmere.

Vedtak 3:

Instituttrådet ønsker at flere forhold vedrørende konsekvenser og logistikk (som nevnt i saksforelegget) blir endret i planen, og gir instituttleder fullmakt til å gå i dialog med fakultetsledelsen om konkrete tilpasninger og eventuelle forhold vi nå ikke overskuer.

Momenter som bør tas hensyn til i videre utforming av forslaget til studieplanendringer:

Saken har ved instituttet vært diskutert på et seniormøte (de fast vitenskapelige ansatte) og på et åpent møte for alle. Også undervisningsutvalget ved instituttet behandlet saken, og en rekke innspill har kommet fram, og disse ble også diskutert i instituttrådet.

Oppsummert ber ISP om at følgende tas med i prosessen videre.

- ISP ser det som vesentlig at instituttene har en proaktiv rolle i forhold til program- og emneforandringer som gjelder oss selv. Dette for å motivere til utvikling av optimale løsninger, - innbefattet å unngå uønskede dominoeffekter mht. at endringer på ett emne/program har uønskede og utiltenkte endringer på andre emner/program (?).
- Det er viktig å redusere faren for uønskede dominoeffekter som følge av vedtak om programendringer. ISP trenger fortsatt å bruke tid til å konsolidere den reviderte studieplanen på psykologprogrammet. Instituttet ser at flere av forslagene kan få uønskede konsekvenser. For eksempel kan endringer i årsstudiet bety at de tilsvarende tematiske emnene i psykologprogrammet må endres unødige mye. Et annet eksempel er at det å flytte ex.phil. til etter det første året, kan få uønskede følger for emneinnhold og rekkefølge i den reviderte studieplanen. Begge disse forholdene bør utredes nærmere.
- ISP ser det som vesentlig at studieplanmessige konsekvenser som gjelder emner der ISP har et hovedansvar, blir omtalt også under gjennomgangen av ISP i notatet. For eksempel bør enkelte emner og forhold som gjelder psykologprogrammet som nå omtales under IKP, også omtales under ISP.
- Behovet for å styrke muligheten til tverrfakultære emner og program må presiseres. ISP mener det er viktig å stimulere til flerfaglige og flerfakultære tilbud. Selv om slike tilbud kan være logistisk krevende, kan de være et svar på reelle behov i forskjellige sektorer og et svar på reelle behov for nye fag og fagkombinasjoner. Et eksempel er det flerfakultære emnet i konfliktløsning der vårt fakultet og jus samarbeider. Dette bør presiseres som et eget punkt i forslaget til studieplanendringer.
- ISP mener at nøkkelinformasjonen om instituttene bør være mer uttømmende i planutkastet. Informasjonen som presenteres i forslaget, bør ikke minst få fram hvor ofte emner blir gjen-

nomført (2 ganger hvert år, eller bare 1 gang i året eller bare annet hvert år), og informasjonen bør omfatte noe informasjon om forholdstall for antall vitenskapelig ansatte og antall studenter og teknisk-administrativt ansatte.

- *Ex.fac. utgjør en brikke i dagens årsstudium, og dette elementet i årsstudiet bør ha en plass i vurderingene om hva som er fornuftig å gjøre av endringer på årsstudiet. Ex.fac. bør nevnes tydeligere i planutkastet.*

Evalueringskomitéens vurdering

Komitéen ser med tilfredshet at fakultetet i sin analyse av studieprogrammene også har analysert bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi, bachelorprogrammet i generell psykologi og årsstudiet. Fakultetets analyser innebærer analyser av antall søkere, gjennomføring, studiepoengsproduksjon, prognoser, identifisering av langsiktige problemer og forslag til løsninger. Komitéen har derfor ikke gått inn og foretatt de samme analysene, men bygger på fakultetet sine.

Beskrivelse og kommentarer til bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi

Studieplanen for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi er beskrevet her: <http://www.uib.no/studieprogram/BAPS-AOP/plan>. (vedlegg 4).

Tabell 1 viser at studieplanen for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi har stabil og god rekruttering med om lag fem førsteprioritetssøkere pr studieplass. Antallet studieplasser ble øket fra 40 til 60 fra 2012. Antall registrerte studenter har øket tydelig. Studiegjennomføringen er imidlertid ikke sterk: bare om lag 40-50 % fullfører BA-graden. Forklaringer på en slik relativ lav gjennomføring kan være:

- En del studenter gjennomfører spesialiseringsemner og fullfører gradsstudier andre steder
- En del studenter benytter studieretten på BA-graden til å ta opp igjen enkeltfag med sikte på å komme inn på profesjonsstudiet i psykologi
- Studenter har manglende studietilhørighet
- Studenter har for få faste faglærere
- Yrkesrelevansen er ikke klar nok

Tabell 1. Bachelorprogrammet i bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi (hentet fra fakultetets gjennomgang september 2014. For presisering av tellekriterier: se fakultetets gjennomgang)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	40	40	60	60
Antall søkere (1. prioritet)	215	229	286	287
Tilbud opptak (alle prioriteter)	68	66	142	134
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	42	47	99	93
Møtt (alle prioriteter)	39	39	91	84
Totalt registrerte studenter (høst)	86	83	132	156
Antall ferdige kandidater	34	21	31	29
Studiepoengproduksjon (hele året)	86,8	119,5	124	123,3
75 % av resultatbasert uttelling	2 148 300	3 047 250	3 255 000	3 236 625

Programsensorrapport

Flere programsensorrapporter og kommentarer til ulike sider ved programmet er produsert de siste årene, de siste er vedlagt ([vedlegg 5, 6 og 7](#)).

Evalueringskomiteens vurdering

Evalueringskomiteen deler fakultetets vurdering når det gjelder bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi. Dette innebærer blant annet tiltak for å oppnå flere vitenskapelig ansatte som undervisere og veiledere slik at det blir flere studenter pr. lærer. Komiteen ser også at det kunne være på sin plass med mer ressurser til mer varierte læringsformer (som for eksempel gjennomgang og drøfting av pensum-artikler).

Beskrivelse og kommentarer til bachelorprogrammet i generell psykologi

Studieplanen for bachelorprogrammet i generell psykologi er beskrevet her: <http://www.uib.no/studieprogram/BAPS-PSYK/plan> ([vedlegg 8](#)).

Her gjelder samme forhold som for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi. Tabell 2 viser at også bachelorprogrammet i generell psykologi har stabil og god rekruttering med om lag fem førsteprioritetssøkere pr studieplass. Også her ble antallet studieplasser øket fra 40 til 60 fra 2012, og antall registrerte studenter har øket. Bare om lag 40-50 % fullfører BA-graden. Forklaringer på dette kan være samme som for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykolog, som for eksempel manglende klarhet i yrkesrelevans og for få lærere (se over).

Tabell 2: Bachelorprogrammet i generell psykologi (hentet fra fakultetets gjennomgang september 2014. For presisering av tellekriterier: se fakultetets gjennomgang)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	40	40	60	60
Antall søkere (1. prioritet)	221	205	287	269
Tilbud opptak (alle prioriteter)	65	65	153	155
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	53	42	105	101
Møtt (alle prioriteter)	51	35	92	92
Totalt registrerte studenter (høst)	94	81	122	150
Antall ferdige kandidater	17	18	18	23
Studiepoengproduksjon (hele året)	96,6	102,8	91	106,6
75 % av resultatbasert uttelling	2 390 850	2 621 400	2 388 750	2 798 250

Programsensorrappport

Flere programsensorrappporter, kommentarer til ulike sider ved programmet og rapporter om eksamensavvikling er produsert de siste årene (vedlegg 9 – 13), den siste programsensorrappporten er vedlagt (vedlegg 9). I rapporter fra programsensor Frode Svartdal (se vedlegg) for bachelor i generell psykologi er følgende vurdert:

- Eksamen i PSYK100 vurdering av oppgavetekstene gitt høsten 2012 i lys av læringsmålene for emnet PSYK100.
- Karakterfastsettelse av 6 eksamensoppgaver på PSYK100
- Karakterfastsettelse av 3 bacheloroppgaver
- Om oppgaveteksten var dekkende i forhold til læringsmålene på PSYK100

Det første spørsmål programsensor er bedt om å besvare, er om eksamensoppgavene H2012 er dekkende i forhold til læringsmålene. Programsensor svarer et klart ja på dette spørsmålet.

Programsensor vurderte de overnevnte besvarelser med egne karakterer, som deretter ble sammenlignet med de faktiske karakterene. Programansvarlig Åge Diseth konkluderte med at det var høy grad av samsvar mellom programsensorens vurdering og de opprinnelige karakterene på hhv. PSYK100 og bacheloroppgavene (se vedlegg). De avvik som er presentert er ikke større eller flere enn hva som kan forventes. Uansett er det statistiske grunnlaget (begrenset til hhv. 6 oppgaver i PSYK100 og 3 bacheloroppgaver) ikke tilstrekkelig grunnlag for å iverksette eventuelle tiltak.

Programsensor stiller et par spørsmål om bacheloroppgavene: 1) Hvor mye veiledning og hjelp gis til en bacheloroppgave, og i hvilken form, og 2) tar karaktervurderingen hensyn til den veiledning/hjelp som er gitt? Programsensor konkluderer med at det kan være relevant å ha innsyn i prosessene som ligger bak produktet. For de tre rapportene her foreligger det ikke noe forord eller annen redegjørelse for prosjektarbeidet, og programsensor anbefaler at man bør kanskje vurdere om noe slikt bør kreves som vedlegg til rapporten.

Programansvarlig tar disse momentene til etterretning i fremtidig arbeid med kvalitetsforbedring av årsstudiet og bachelorstudiet i generell psykologi

Evalueringskomiteens vurdering

Evalueringskomiteen deler ISPs vurdering når det gjelder bachelorprogrammet i generell psykologi. Dette innebærer blant annet å vurdere bedre yrkesrelevans og å ansette flere vitenskapelig ansatte som undervisere slik at det blir flere studenter pr. lærer. Komiteen ser det som viktig å fortsette å holde oppmerksomheten rettet mot karakterfastsetting for å sikre likebehandling, og fortsatt sikre at studentene kjenner til hva som forventes på eksamen.

Beskrivelse og kommentarer til årsstudiet i psykologi

Flere nye analyser av årsstudiet i psykologi foreligger: en analyse ved programansvarlig Åge Diseth (juni 2014, [vedlegg 14](#)), fakultetets analyse). Fakultetet sier om årsstudiet:

Årsstudiet i psykologi vil fra høsten 2015 ha 320 studieplasser. Studieplassene på årsstudiet i psykologi er i perioden 2012-15 redusert som følge av omfordeling til de to BA-programmene i psykologi der man fra høsten 2012 økte fra 40 til 60 studieplasser per program per år. I tillegg har man hatt en omfordeling av studieplasser ved opprettelsen av masterprogrammet i psykologi. Årsstudiet består pr i dag av Ex.Phil (10 sp), Ex.fac (10 sp) og ytterligere 40 sp psykologiemner. Det er ingen valgfrie emner. Årsstudiet, inkludert Ex.Phil og Ex.Fac utgjør opptaksgrunnlag for 82 plasser på profesjonsstudiet i psykologi ved UiB. Årsstudiet inngår som del av de to BA-gradene i psykologi. Ex.Phil + Ex.Fac inngår også som obligatoriske emner i BA-HFR og BA-Ped.

Tabell 5 viser at årsstudiet i psykologi rekrutterer godt, men at bare ca. 50 % av de registrerte studentene avlegger eksamen som genererer resultatinntekter for fakultetet. Den lave gjennomføringen på årsstudiet kan tilskrives gjentak av eksamener, studiefrafall og at en rekke studenter går med « redusert fart » for å oppnå best mulig karaktergrunnlag for opptak til profesjon. Tabell 5 viser at dersom årsstudiet hadde hatt « normal » studieprogresjon, uten gjentakstudenter, skulle fakultetets inntekter fra resultatkomponenten ha vært ca. 1,5 millioner NOK høyere pr år.

Tabell 5: Årsstudium i psykologi (ÅRS-Psy)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	500	500	460	390
Antall)	1055	945	810	953
Tilbud opptak (alle prioriteter)	793	787	766	643
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	576	545	525	425
Møtt (alle prioriteter)	514	483	474	379
Totalt registrerte studenter (høst)	568	504	494	432
Studiepoengproduksjon (hele året)	311,9	240,4	241	252,5
75 % av resultatbasert uttelling	7 719 525	6 130 200	6 326 250	6 628 125
Gjentak studiepoengproduksjon (hele året)	70,7	86,1	51,2	53,6
75 % av tapt resultatbasert uttelling (hele året)	1 749 825	2 195 550	1 344 000	1 407 000

Studentene på årsstudiet bruker normalt 2 eller 3 år på å oppnå karakteren «A» på de tre tellende fagene i opptaksgrunnlaget for profesjon. Etter at opptaksordningen ble lagt om ved UiO og NTNU har det blitt vanskelig å opprettholde en felles nasjonal standard for innhold og pensum på årsstudiet i psykologi. Ved siste opptak til profesjonsstudiet kom bare 40 % av de nye studentene fra UiB, mens de øvrige kom fra seks ulike nasjonale læresteder eller utenlandske institusjoner. Likebehandling ved opptaket er vanskelig og opptaksordningen er svært ressurskrevende.

Psykologi har de siste årene blitt et programfag (5+5 timer) i videregående skole. Psykologi har i løpet av kort tid blitt et meget populært programfag med over 9200 elever på landsbasis. Minimumskravet for undervisningskompetanse på VGS er en «årsenhet» eller 60 sp psykologi. Etterspørselen etter lærere med psykologi i fagkretsen er økende. Årsstudiet i psykologi ved UiB oppfyller ikke kravet til 60 sp siden

førstesemesterstudiet inkl. ex.phil inngår som del av årsstudiet. Det er ikke krav om at Ex.phil skal inngå i årsstudier og dette er da heller ikke vanlig ved andre årsstudier ved SV og HF på UiB. En åpenbar fordel med å ta Ex.Phil ut av årsstudiet i psykologi er at en da kan etablere et 60 sp årsstudium i psykologi, med mulighet for valgmenner slik at dette både kan gi formell undervisningskompetanse i videregående skole og være tjenlig grunnlag for videre BA- og MA studier i psykologi for de som planlegger dette.

Foreslått studieplanendring for årsstudiet i psykologi

Fra 2016 bør årsstudiet i psykologi utvides til et «rent» årsstudium på 60 sp slik at det oppfyller formalkravet til undervisningskompetanse i skolen. I og med at psykologi er blitt et stort programfag i videregående skole vil det være attraktivt for studenter fra andre fakulteter å la psykologi inngå som fag i en BA eller MA-utdanning. Det vil være naturlig å ta utgangspunkt i de emner som i dag inngår i årsstudium i psykologi og vurdere behovet for tilpasninger av disse, samt muligheter for å etablere nye valgmenner som del av årsstudiet slik en nylig har gjort ved UiO. Et mer fleksibelt årsstudium kan åpne for at enkelte emner kan godkjennes både som emne innen årsstudium i psykologi og et mulig nytt årsstudium i pedagogikk (Eks. emnet PSYK 109 «Motivasjon og mestring» og/eller emnet PED 112 «Pedagogiske perspektiv på læring»). Dette åpner også for at BA-gradene i psykologi, pedagogikk og spesialpedagogikk i det første året vil kunne ha en kombinasjon av felles og gradsspesifikke emner slik at det første året også kan utgjøre et årsstudium i faget. Ex.Phil vil kunne integreres i andre eller tredje studieår sammen med øvrige gradsspesifikke emner. I Tabell 6 er vist UiO sin nye modell for årsstudiet i psykologi med årlig opptak til 100 studieplasser.

Tabell 6: Eksempel - Årsstudiet i psykologi ved UiO

2. semester	PSY1101 - Innføring i sosial - og personlighetspsykologi	PSY1010 - Forskningsmetode I	Valgfritt fordypningsemne i psykologi (*)
1. semester	PSY1000 - Innføring i generell psykologi		PSY1200 - Innføring i utviklingspsykologi
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

(*) Innføring i kognitiv psykologi, Innføring i arbeidspsykologi eller Innføring i abnormalpsykologi

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Årsstudiet i psykologi bør gjennomgås i løpet av 2015 med sikte på at årsstudiet fra 2016 skal utgjøre en 60 sp enhet i psykologi, med mulighet for enkelte valgmenner etter modell fra UiO. Fra 2016 vil 82 studieplasser bli overført fra årsstudiet i psykologi for å inngå som første år av profesjonsstudiet i psykologi. I 2016 vil det dermed gjenstå 238 studieplasser på årsstudiet i psykologi. Det vil være naturlig å vurdere dimensjonering og fordeling av studieplasser mellom årsstudiet i psykologi, ett eventuelt årsstudium i pedagogikk og dimensjonering av BA-gradene i psykologi og pedagogikk. Ettersom disse lavere grads emnene alle har finansieringskategori F vil en kunne tilpasse dimensjoneringen noe til søknadsgrunnlaget i 2016. Omleggingen av årsstudiet i psykologi vil redusere fakultetets kostnader knyttet til Ex.phil og øke fakultetets egen studiepoengproduksjon ved å legge til rette for nye studentgrupper som legger vekt på en målrettet gjennomføring av årsstudiet for eksempel med tanke på å oppnå undervisningskompetanse i videregående skole eller som del av andre studieløp.

- Fra 2016 overføres 82 studieplasser fra årsstudiet i psykologi til profesjonsstudiet.
- Fra 2016 endres årsstudiet i psykologi til 60 sp årsenhet uten Ex.Phil.
- I løpet av 2015 gjennomgås dimensjonering (studieplasser) og innretning av årsstudiet i psykologi med sikte på mulighet for å etablere enkelte valgmenner som del av årsstudiet.

Evalueringskomiteens vurdering

Evalueringskomiteen stiller seg bak ISPs vurderinger når det gjelder årsstudiet (se ISPs vurdering lenger oppe), inklusive å legge ex.phil. til seinere i studieløpet (etablere et 60 sp årsstudium i psykologi), etablere flere valgemner og ønsket om flere lærere ved årsstudiet. Komiteen ser det som viktig å fortsette å holde oppmerksomheten rettet mot karakterfastsetting for å sikre likebehandling, og fortsatt sikre at studentene kjenner til hva som forventes på eksamen.

Fasiliteter og praktisk tilrettelegging

I mange år har studenter ved bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi, bachelorprogrammet i generell psykologi og årsstudiet hatt dårligere betingelser for et godt læringsmiljø sammenliknet med studenter ved alle andre fakulteter. Det har vært stor mangel på studentarbeidsplasser, vrangleareal, studentkontorer o.l.. Fakultetet gjennom en omfattende prosess og i dialog med UiB-styret vedtatt ombygging av kjeller, første- og andre etasje i Christiesgate 12. Begrunnelsen er å legge forholdene bedre til rette for studenter på lavere grad.

Evalueringskomiteens vurdering

Komiteen bifaller ombyggingen, og regner det i denne forbindelse som svært viktig å fortløpende vurdere hvordan de nye kan fasilitetene på en optimal måte kan anvendes. Det samme gjelder tilrettelegging for læringsmiljøet etter ombyggingen.

Vedleggsliste

1. Oppnevning av komite for programevaluering 2014. Institutt for samfunnspsykologi.
2. Fakultetets nye plan for studieplanendringer for økt studiekvalitet og en styrking av instituttenes fagmiljø.
3. ISPs vedtak og innspill til fakultetet vedrørende fakultetets nye plan for studieplanendringer for økt studiekvalitet og en styrking av instituttenes fagmiljø
4. Studieplan for bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
5. Programsensorrapport for bachelor - og masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi høst 2011 ved Astrid M. Richardsen.
6. Programsensorrapport for bachelor - og masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi 2011 -2012 ved Astrid M. Richardsen.
7. Programsensorrapport for bachelor - og masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi 2012 -2013 ved Astrid M. Richardsen.
8. Studiplan for bachelorprogrammet i generell psykologi
9. Programsensorrapport for årsstudiet i psykologi og bachelorprogrammet i generell psykologi 2013 ved Frode Svartdal.
10. Rapport ved programansvarlig Åge Diseth om programsensorrapport for årsstudiet i psykologi og bachelorprogrammet i generell psykologi 2013.
11. Rapport om eksamensavviklingen vårsemesteret 2013 ved programansvarlig Ståle Pallesen
12. Rapport om eksamensavviklingen høstsemesteret 2013 ved programansvarlig Åge Diseth
13. Rapport om eksamensavviklingen vårsemesteret 2014 ved programansvarlig Åge Diseth
14. Notat om opptak til profesjonsstudiet i psykologi ved UiB: vurdering av faglige hensyn, likebehandling av søkere, og ressursbruk ved programansvarlig Åge Diseth

VEDLEGG

Referanse

2013/2781-HESY

Dato

10.04.2014

Oppnevning av komite for programevaluering 2014. Institutt for samfunnspsykologi.

Fakultetet nedfelte i si utdanningsmelding for 2013 at alle dei fire bachelor-programma skulle evaluerast i 2013. Dette arbeidet blei utsett og ny frist for arbeidet er satt til 1. september 2014.

Institutt for samfunnspsykologi har to bachelorprogram, bachelor i generell psykologi og bachelor i arbeids- og organisasjonspsykologi. Undervisingsutvalet vedtok i møte 26.02 å sette ned ein felles komité med ansvar for programevaluering av bachelorprogramma i generell psykologi og arbeids- og organisasjonspsykologi.

Samansetting:

Komiteen er foreslått sett saman på følgjande måte: 2 studentrepresentantar, 2 representantar frå fagmiljøa og 2 eksterne evaluatarar.

Komiteen består av:

Norman Anderssen, instituttstyrar

Åge Diseth, programansvarlig for bachelor i generell psykologi

Anders Skogstad, programansvarlig for bachelor i arbeids- og organisasjonspsykologi

2 studentrepresentantar som blir oppnemnd av studentutvalet ved fakultetet.

Instituttstyrar blir gitt fullmakt til å oppnemne ekstern evaluatarar.

Vennlig hilsen

Kariane Westrheim

Visedekan

Hege Sygna

Seniorkonsulent

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det psykologiske fakultet
Telefon 55582710
Telefaks
post@psyfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7807
5020 Bergen

Besøksadresse
Christies gt 13
Bergen

Saksbehandler
Hege Sygna
55586282

#UiB2022

2014- 2017

Studieplanendringer for økt studiekvalitet og en styrking av instituttenes fagmiljø.

Det psykologiske fakultet skal ha sterke fagmiljø som tilbyr attraktive forskningsbaserte studier med høy kvalitet og samfunnsrelevans

Strategiseminar

PSYFAK

10.09.2014

Innhold

En strategi for økt studiekvalitet og styrking av instituttene fagmiljø.....	2
Nasjonale føringer, institusjonelle særtrekk og lokale behov.....	3
Det psykologiske fakultet – muligheter og utfordringer	3
DPF skal tilby attraktive studier med høy samfunnsrelevans	4
HEMIL: Studieplanendringer for å styrke utsatte fagmiljø.....	4
BA-Helsefremmende (HFR)	4
MA-programmene ved HEMIL.....	5
IPED: Aktuelle studieplanendringer i perioden 2015 - 2017	6
BA-Pedagogikk (PED)	7
MA-Pedagogikk og etter- og videreutdanning (EVU)	8
Praktisk-Pedagogisk Utdanning (PPU) – disponering av ubenyttede studieplasser.	9
BA i Spesialpedagogikk (BA-SPED).....	9
IBMP: Videreutvikling og styrking av MA-logopedi.....	10
MA-Logopedi (MA-LOGO) ved IBMP.	10
ISP: Styrking av lavere grads studier i psykologi.....	13
Årsstudiet i psykologi.....	13
Bachelorgradene i arb.org psykologi (BA-AOP) og generell psykologi (BA-GENP).....	15
Førstesemesterstudiet: Plassering av Ex. Phil	17
IKP: Styrking av profesjonsprogrammet i psykologi.....	18
Veikart over mulige studieplanendringer 2015-2017	17
Veikart over mulige studieplanendringer 2015-2017 (forts.)	18
Vedlegg 1: Forventet studiepoengproduksjon og resultatbasert uttelling ved endring i programportefølje og antall studieplasser ved HEMIL.....	19
Studiepoengproduksjon	19
Resultatbasert uttelling	20

En strategi for økt studiekvalitet og styrking av instituttene fagmiljø

I inneværende planperiode har grunnmiljøene ved fakultetet gjort mye for å fornye og videreutvikle emner og utdanningsprogram. Ved inngang til ny strategiplanperiode er det derfor aktuelt å synliggjøre resultater og gjøre opp status.

Gjennom dialogmøter og diskusjoner i KUE, instituttlederemøter og fakultetsstyremøter har grunnmiljøene sammen med fakultetsledelsen identifisert flere utfordringer/problemområder. Prosessene har også identifisert åpenbare styrker og ulike forslag til løsninger. Fakultetsstyret og instituttledelsen har i løpet av våren 2014 kommet med innspill og kommentarer til mulige tiltak for økt studiekvalitet og styrking av instituttene fagmiljø og studietilbud. Følgende tiltak er aktualisert i notatet:

HEMIL: BA-graden legges ned og ressurser fra BA-graden benyttes til fagmiljøene knyttet til MA-gradene slik at disse konsolideres og styrkes.

IPED: Det etableres en ny BA-grad i spesialpedagogikk ved IPED (ISP og IBMP bidrar). MA-pedagogikk og EVU tilbud rettet mot skole og utdanningssektoren utvikles og styrkes. BA-pedagogikk styrkes gjennom årsstudium i pedagogikk som første studieår på BA-Ped.

IBMP: MA-logopedi bygges ut og styrkes gjennom flere studieplasser og som påbygging på BA-spesialpedagogikk til et 5-årig studieløp som kan gi autorisasjon som logoped. Utviklingen av MA-Psykologi med neuroscience videreføres.

ISP: Årsstudiet i psykologi utvikles til et 60 sp studieløp med mulighet for valgemner etter modell fra UiO og BA-gradene i psykologi styrkes gjennom årsstudium i psykologi som første studieår på BA-Psyk.

IKP: Profesjonsstudiet går over til opptak via SO og kliniske emner/profesjonsforberedende undervisning kan begynne tidligere i studieløpet. Ressursgevinster fra omleggingen benyttes til å styrke undervisning innen basalområder og klinikk.

Ex.Phil: Utgår fra årsstudiet i psykologi/pedagogikk og flyttes til andre år av BA-gradene. Ressursgevinster fra tiltaket forutsettes benyttet til å styrke lavere grads undervisning i psykologi og pedagogikk.

Omtalen i dette dokumentet er pr. 27. August 2014 og erstatter tidligere versjoner. Dokumentet er fremdeles å betrakte som et arbeidsdokument som vil kunne bli oppdatert og konkretisert i dialog med styret, instituttledere, ansatte og studenter i tiden fremover.

Nasjonale føringer, institusjonelle særtrekk og lokale behov

Kunnskapsdepartementet (KD) har i budsjettbrevet til universitets og høgskolesektoren og i eget oppdragsbrev 26.05.14 understreket behovet for økt fokus på kvalitet og bærekraftige studietilbud i UHR sektoren. Institusjonene er pålagt å vurdere tiltak der undervisningstilbud har få faste vitenskapelig tilsatte og/eller under 20 studenter. UiB har i brev 06.06.14. bedt fakultetene om tilbakemeldinger.

UiB synes å ha flere strukturelle utfordringer sammenlignet med UiO og NTNU:

- Relativt færre studenter på andre syklus (MA-Nivå) og flere på første syklus.
- Relativt svakere gjennomføring av lavere grads studier (Årsstudier og BA-nivå).
- Relativ nedgang (6 % i 2013) i førsteprioritetssøkere via Samordna Opptak (SO).
- Relativt svakere vekst i NYE studieplasser enn UiO, NTNU og høgskolene.

UiB skal i løpet av høsten 2014 legge grunnlaget for en ny strategiplan for neste periode. Klima, utviklingsrelatert og marin forskning er foreslått som brede satsningsområder.

I budsjettet for 2015-2017 prioriterer UiB nye studieplasser til mediefag (SV), sivilingeniør (MN), fiskehelse (MN) og juridiske fag (JUR).

I regjeringens plattform er utvikling av offentlige tjenester og næringsutvikling brede satsningsområder i tillegg til mer spesifikke områder som (psykisk) helse, rus, skole og utdanning. PSYFAK har i budsjett for 2014 og 2015 spilt inn behov for nye 30 nye studieplasser på MA-nivå der vi har særlig sterk rekruttering, dvs. i første rekke til psykologi og logopedi. I tillegg til dette ønsker fakultetet å bidra til styrking av regjeringens satsning på skole og utdanning gjennom pedagogikk og lærerutdanningen.

Det psykologiske fakultet – muligheter og utfordringer

Det psykologiske fakultet (DPF) har flere sterke sider og en del konkrete utfordringer:

- Fakultetets forskere er blant de mest produktive ved UiB
- Fakultetets PhD-kandidater inkludert DK-programmet viser gode resultater
- Forsknings- og undervisningstema har stor bredde, aktualitet og samfunnsrelevans
- Institutter og forskningsgrupper er vel etablert
- Vi har administrative støttefunksjoner som holder høy kvalitet
- Rekrutteringen til tre av de fire BA-gradene, MA-gradene og profesjonsstudiet er meget god
- Fakultetet vil i løpet av 2015 etablere en rekke nye studentarbeidsplasser i C-12
- Gjennomføringen på samtlige BA-program er imidlertid svak, bare 40-50 %.
- Gjennomføring og progresjon på årsstudiet i psykologi er svak med høyt gjentak av eksamen.
- Lavere grads studenter rapporterer lav fagtilhørighet og er usikre på gradens yrkesrelevans.
- Flere av MA-gradene har sårbare fagmiljø, små studentkull og bare opptak hvert annet år.
- Flere fagmiljø melder om en ubalanse mellom ressurser og oppgaver/slitasje.
- Økt behov for tidsmessige arealer til undervisningsrom, klinikker, kontor og laboratorier.
- Utredning av Årstadvollen campus kan gi nye muligheter for fagmiljøene på lengre sikt.

DPF skal tilby attraktive studier med høy samfunnsrelevans

Det psykologiske fakultet skal ha sterke fagmiljø som tilbyr attraktive forskningsbaserte studier med høy kvalitet og samfunnsrelevans. Fakultetets fire BA-program gjennomfører i 2014 en planlagt programevaluering. I tillegg til dette vurderer fakultetet og instituttene ulike utdanningsstrategiske tiltak som det kan være aktuelt å gjennomføre i perioden 2015 -2017 med sikte på:

- At alle utdanningsprogrammene skal ha en tilstrekkelig robust fagstab
- At studentene opplever fagtilhørighet, har gode arbeidsplasser og godt studiefellesskap
- At studiegjennomføring på lavere grad skal øke fra 50 % til 75 % innen 2017
- At flere MA-program skal kunne tilby årlig opptak fra 2016
- At fakultetet frem mot 2017 skal bygge opp og vedlikeholde en attraktiv EVU-portefølje
- At studiene er forskningsbaserte med høy faglig og pedagogisk kvalitet
- At utdanningsmålene er motiverende og tydelig viser til samfunnsrelevans
- At fakultetet har minimum 2 førsteprioritetssøkere pr studie plass til alle program.

HEMIL: Studieplanendringer for å styrke utsatte fagmiljø

HEMIL har 27,55 vitenskapelige og 3 administrative årsverk.¹ HEMIL forvalter 5 ulike studieprogram (1 på lavere grad og 4 på høyere grad) der masterprogrammene har opptak annet hvert år. Instituttets budsjettmessige andel av variable driftsmidler var i 2014 på 1 340 753 millioner – fordelt på kr 98 326 fra studiepoengproduksjon, kr 580 109 fra forskning og kr 662 318 basert på antall årsverk. HEMIL forvalter totalt 200 studie plasser og har ansvar for totalt 32 emner av ulikt omfang, som sammen utgjør 620 studiepoeng. Noen av studieprogrammene har obligatoriske emner som gis av andre fakulteter. Med unntak av MA i GAD, som har 14-16 studie plasser, har samtlige masterprogram 20 studie plasser. Snittet av registrerte studenter på masterprogrammene de siste fire høstsemestrene (2013, 2012, 2011 og 2010) viser at det er rundt 20 studenter på masterprogrammene med unntak av MA i GAD som i snitt har ca. 15 registrerte studenter på programmet.

BA-Helsefremmende (HFR)

HEMIL har årlig opptak på 40 studenter, til sammen 120 studie plasser på BA-HFR. Programmet har gjennom flere år hatt svak rekruttering og gjennomføring slik Tabell 1 indikerer. HEMIL har 2 stillinger knyttet til obligatoriske emner på BA-HFR. Programmet er tverrfakultært og studiepoengproduksjonen ved HEMIL er derfor lav. HEMIL har gjennom flere år forsøkt ulike tiltak for å styrke rekruttering og faglig tilhørighet/gjennomføring. Programmets tverrfakultære karakter gjør det vanskelig å etablere sosial og faglig tilhørighet, samt at flere høgskoler, deriblant HiB, også tilbyr konkurrerende program.

Tabell 1: Bachelorprogrammet i folkehelse og helsefremmende arbeid (BA-HFR)

	2010	2011	2012	2013
Antall studie plasser	40	40	40	40
Antall søkere (1. prioritet)	34	62	59	58
Tilbud opptak (alle prioriteter)	66	68	84	99

¹ Alle data om ansatte og årsverk i dette dokumentet er per 26. juni 2014 og er hentet fra UiBs personalsystem (PAGA). Vikarer er utelatt.

Akseptert tilbud (alle prioriteter)	32	38	33	47
Møtt (alle prioriteter)	28	34	31	41
Totalt registrerte studenter (høst)	74	72	64	72
Antall ferdige kandidater	13	12	23	6
Studiepoengproduksjon (hele året) ²	19,5	15,5	15,5	11
75 % av resultatbasert uttelling ³	482 625	395 250	406 875	288 750 ⁴

Foreslått studieplanendring for BA-HFR

HEMIL foreslår at BA-HFR har siste opptak av 40 studenter høsten 2014 og at programmet deretter gradvis fases ut fra høsten 2015 og frem til våren 2017, med muligheter for å avlegge eksamen til og med våren 2018.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Forslaget innebærer at fakultetet over en 3-års periode legger ned 120 studieplasser på BA-HFR. Programmet er tverrfakultært og berørte fakulteter må informeres om endringene. Studentene på programmet må ivaretas og det må etableres gode rutiner for avvikling av utsatte prøver mv.

Studieplassene ved BA-HFR ble opprettet i forbindelse med kvalitetsreformen og ble ikke fullfinansiert ved oppstart.⁵ Programmets tverrfakultære innretning tilsier at HEMIL hverken har fått full uttelling for studiepoengproduksjon eller hatt full basisfinansiering for de 120 studieplassene på BA-HFR. Det er rimelig å ta utgangspunkt i at de 2 faste vitenskapelige stillingene og tilhørende administrativ ressurs tilsvarer basisfinansiering for om lag 60 fullfinansierte studieplasser i kategori F.

- **Dersom BA-HFR legger ned 120 studieplasser bør 60 studieplasser med tilhørende basisressurser (2 stillinger) omfordes internt for å styrke MA-tilbudet ved HEMIL.**

MA-programmene ved HEMIL

HEMIL har fire ulike MA-program med god rekruttering, høy gjennomføring og stor samfunnsrelevans. De to internasjonale MA-programmene er høyt etterspurt blant kvotestudenter og er viktige for UiB sin utviklingsrelaterte og internasjonale profil. MA-gradene har imidlertid små fagmiljø og relativt få studenter. Opptak annet hvert år gjør MA-programmene sårbare og NOKUT har i sin tilsynsrapport nylig bedt UiB/HEMIL om å vurdere om MA-GAD har tilstrekkelig faglig og forskningsmessig basis.

Foreslått studieplanendring for HEMIL sine MA-program

HEMIL ønsker å styrke MA-gradene og foreslår å innføre årlig opptak til MA-BARN og MA-HFR ved å konvertere 60 studieplasser fra BA-HFR til 40 studieplasser på MA-nivå, fordelt på 20 til MA-BARN og 20 til MA-HFR. Studiene har god søkning og høy samfunnsrelevans. Årlig opptak vil stimulere til økt synlighet og søkning til programmene, samt gi muligheter for faglig samarbeid om enkelte emner. Et styrket MA-tilbud med årlig opptak vil også kunne virke rekrutteringsfremmende for studenter utenfor UiB og BA-studenter ved UiB som fyller kvalifikasjonskravene.

² Studiepoengproduksjon viser antall avlagte 60-studiepoengs enheter på emner som tilhører programmet. Det som er vist her er ny egenfinansiert studiepoengproduksjon. I departementets finansieringsmodell brukes dette som datagrunnlag.

³ Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

⁴ Her er satsen for 2014 (35 000 per studiepoengsenhet) brukt. Uttellingen vil derfor kunne være noe høyere i 2015.

⁵ Jmf. fakultetsstyresakene 11/04 (arkivsaksnr. 04/2189) og 25/04 (arkivsaksnr. 04/2878).

HEMIL foreslår i tillegg å samordne opptaket til de to internasjonale masterprogrammene MA-GAD og MA-HPRO, slik at det blir mulig å styrke samarbeidet og det faglige grunnlaget for programmene. Programmene relevans og meget gode rekruttering tilsier at det er ønskelig å øke kvoteplassene ved begge programmene. De engelskspråklige programmene kan tilby enkelte valgemenner som også kan utvikles til EVU-emner og/eller gjennomføres som frittstående emner av innreisende utvekslingsstudenter. Tilsynsrapporten fra NOKUT og den faktiske bemannings/ressurssituasjonen til programmene indikerer imidlertid at MA-GAD er i en særlig utsatt situasjon og at det er begrenset hva fakultetet kan gjøre av interne omfordelinger uten å svekke andre prioriterte områder. I forbindelse med budsjett for 2015 vil det derfor være nødvendig å be UiB sentralt om en styrking av MA-GAD som del av UiB sin fortsatte satsning på utviklingsrelatert forskning. Det er behov for en nærmere avklaring omkring utforming av de internasjonale programmene ved HEMIL.

HEMIL ønsker også fra høsten 2015 å gjennomføre metodeundervisningen på MA-gradene innenfor instituttets egne ressursrammer. Dette er både begrunnet i faglige og økonomiske forhold. Tiltaket forutsettes avklart med MOFA og skal ikke medføre ekstra kostnader.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Overføring av studieplasser fra BA-HFR til MA-BARN og MA-HFR bør skje parallelt med nedbyggingen av BA-HFR. Dette betyr at en fra høsten 2016 innfører årlig opptak på begge de to MA-programmene med inntil 20 plasser pr. år

Omfordelingen fra BA-HFR til MA-HFR og MA-BARN vil innebære at de 2 vitenskapelige stillingene ved BA-HFR, med tilhørende administrativ ressurs, gradvis kan fases inn mot MA-programmene ved HEMIL. Estimerte studiepoenginntekter fra økt MA-opptak i 2016 og bedre gjennomføring av studiene vil kunne finansiere ytterligere ca. 1,5 nye stillinger ved MA-programmene ved HEMIL fra 2019.

Omleggingene fra BA-HFR til MA-gradene ved HEMIL vil i perioden 2015 til 2018 trolig innebære omstillingskostnader på 1-1,5 millioner pr år før økte resultatinntekter kan påregnes fra 2019 og fremover dersom studieplassene fylles og studentene gjennomfører studiene. Vedlegg 1 viser en prognose for resultatinntekter knyttet til de foreslåtte omleggingene på HEMIL i perioden 2014-2020.

I tillegg ønsker HEMIL å styrke kvaliteten på de to engelskspråklige MA-programmene MA-GAD og MA-HPRO ved at metodeundervisningen blir felles og en får kapasitet til å kunne tilby enkelte valgemenner som også kan utvikles til EVU-emner og/eller gjennomføres som frittstående emner av innreisende utvekslingsstudenter. En nærmere gjennomgang er aktuelt ifm NOKUT sin evaluering.

- **Opptaket til BA-HFR opphører fra høsten 2015 og 60 studieplasser fra BA-HFR konverteres til 40 studieplasser på MA-HFR og MA-BARN for å kunne tilby årlig opptak fra 2016.**
- **Det er behov for å styrke ressursbasen for de internasjonale programmene og vurdere muligheter for samordning, eventuelt årlig opptak innenfor en bærekraftig ressursramme.**
- **Ut fra høy relevans og god rekruttering bør MA-GAD og MA-HFR tilføres flere kvoteplasser**
- **Metodeundervisning på MA-HFR og MA-BARN overtas av HEMIL fra 2015.**

IPED: Aktuelle studieplanendringer i perioden 2015 - 2017

IPED har 29,1 vitenskapelige og 2 administrative årsverk. IPED forvalter fagområdet universitetspedagogikk og pedagogikk i lærerutdanning, bachelor og to masterprogram i pedagogikk,

samt veiledningsstudiet og rektorutdanning som begge er EVU-tilbud. De to MA-programmene har opptak annet hvert år. Instituttets budsjettmessige andel av variable driftsmidler var i 2014 på 1 282 040 millioner – fordelt på kr 203 628 fra studiepoengproduksjon, kr 231 688 fra forskning og kr 846 724 basert på antall årsverk. IPED forvalter totalt 340 studieplasser og har ansvar for totalt 45 emner av ulikt omfang, som til sammen 612,5 studiepoeng. Lærerutdanningen (PPU og integrert lærerutdanning) er tverrfakultært med didaktikkemner på hhv MN, SV og HF. Begge IPED sine masterprogram har 20 studieplasser annet hvert år og snittet av registrerte studenter på masterprogrammene de siste fire høstsemestrene (2013, 2012, 2011 og 2010) viser at det er i rundt 20 studenter på campus-programmet, mens det er nærmere 30 studenter på deltidsprogrammet (går over 4 år). I tillegg kommer at PPU har en opptaksramme på 180 studieplasser i året, men at kapasitetsbegrensninger og rekruttering innebærer at bare om lag 85⁶ studieplasser er tatt i bruk.

BA-Pedagogikk (PED)

IPED har årlig opptak på 40 studenter, til sammen 120 studieplasser på BA-PED. Programmet ble etablert på basis av kvalitetsreformmidler. Tabell 2 indikerer at BA-Ped har god rekruttering, men likevel bare om lag 40 % gjennomføring.

Tabell 2: Bachelorprogrammet i Pedagogikk (BA-Ped)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	40	40	40	40
Antall søkere (1. prioritet)	68	78	90	112
Tilbud opptak (alle prioriteter)	65	67	83	100
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	37	47	36	55
Møtt (alle prioriteter)	33	43	31	51
Totalt registrerte studenter (høst)	69	72	68	82
Antall ferdige kandidater (hele året)	17	20	13	16
Studiepoengproduksjon (hele året) ⁷	38,5	38,9	39	49,3
75 % av resultatbasert uttelling ⁸	952 875	991 950	1 023 750	1 294 125 ⁹

Bortfallet av inntekter som følge av lav gjennomføring kompenseres ved økt opptak til åpne emner i BA-graden. Studieevalueringer har pekt på at studentene etterspør tydeligere informasjon om yrkesveier etter studiet og at fraværet av pedagogiske emner i førstesemesterstudiet fører til svekket fagtilhørighet og studiemotivasjon.

Foreslått studieplanendring for BA-PED

IPED ønsker at emnet POH100 (som i dag gjennomføres sammen med BA-HFR) fra høsten 2015 skal endres til et rent innføringsemne i pedagogikk. Dette vil uansett måtte gjøres dersom BA-HFR legges ned fra høsten 2015. I tillegg til dette er IPED i likhet med ISP (se senere) innstilt på å flytte Ex.Phil fra første til andre studieår i BA-graden slik at emnet PED100 fra 2015 kan utgjøre et 15-20 sp innføringsemne i pedagogikk. IPED vurderer også muligheten for å samarbeide med ISP om en nytt felles innføringsemne på 10-15 sp innen psykologi og pedagogikkfagene.

⁶ Snitt basert på tall over registrerte studenter i høstsemesteret for årene 2013, 2012, 2011 og 2010.

⁷ Studiepoengproduksjon viser antall avlagte 60-studiepoengs enheter på emner som tilhører programmet. Det som er vist her er ny egenfinansiert studiepoengproduksjon. I departementets finansieringsmodell brukes dette som datagrunnlag.

⁸ Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

⁹ Her er satsen for 2014 (35 000 per studiepoengsenhet) brukt. Uttellingen vil derfor kunne være noe høyere i 2015.

Dersom Ex.Phil. blir flyttet fra første til andre studieår på BA-graden vil det kunne åpne for at første studieåret av BA-Ped også kan utgjøre en selvstendig 60 sp "årsenhet" i pedagogikk. En slik utvikling av første året av BA-graden vil både kunne styrke fagprofilen på BA-graden i pedagogikk og utgjøre et rekrutteringsgrunnlag for suppleringsopptak til ledige studieplasser på BA-Ped. For å øke rekrutteringen kan enkelte emner også tilbys som EVU-tilbud til skole- og utdanningssektoren. Et årsstudium i pedagogikk kan også gi nye muligheter for samhandling med årsstudiet i psykologi ved at studenter fra begge fagområdene kan få tilgang til flere relevante åpne emner.

BA-PED har i likhet med de øvrige BA-gradene en relativt svak med gjennomføring < 50 %. Et mulig virkemiddel for å motvirke frafall kan være å gjennomføre årlig opptak til campus-masteren, men ha utsatt oppstart (plassgaranti) for studenter som fullfører BA-Ped eller gi en andel av søkerne gjennomgående studierett til MA-graden allerede ved opptaket fra SO.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Omleggingene ved BA-Ped vil i perioden 2015 til 2016 innebære visse omstillingskostnader i form av utvikling av nye emnebeskrivelser og revidert studieprogram. En permanent omlegging av BA-PED ved å etablere et nytt innføringsemne i pedagogikk (PED100) i 2015, samt etablere nytt felles innføringsemne sammen med psykologifaget, vil i fortsettelsen trolig kreve at IPED tilføres 1 ny fast stilling. Kostnadene må kvalitetssikres og vil avhenge av innsatsfaktorer og muligheter for noe samarbeid om undervisning med årsstudium i psykologi og mulige økte instituttinntekter som følge av at flere gjennomfører BA-Ped.

- **BA-PED oppretter emnet PED100 fra høsten 2015 når POH100 legges ned.**
- **BA-PED flytter Ex.Phil til andre eller tredje studieår fra 2016 og utvikler felles innføringsemne med BA-psykologi.**
- **Første året av BA-PED tilrettelegges som årsenhet i pedagogikk fra 2016.**
- **For å styrke gjennomføringen av BA-Ped bør en vurdere årlig opptak til MA-Ped og å tilby en andel av søkerne til BA-Ped gjennomgående studierett (plassgaranti) ved opptaket fra SO.**

MA-Pedagogikk og etter- og videreutdanning (EVU)

IPED forvalter fag og tematiske områder med høy relevans for skole- og opplæringsfeltet. IPED har i dag to ulike varianter av MA-pedagogikk, hhv. Campus- og IKT/deltidsmaster med alternerende opptak annet hvert år. Begge MA-tilbudene har relativt god gjennomføring, men er ressurskrevende med færre enn 20 studenter pr program. De to MA-tilbudene er imidlertid «usynkrone» og har i praksis ulik målgruppe. IPED ser muligheter for å videreutvikle EVU- og MA-tilbudet ytterligere ved å utrede muligheter for å integrere MA-emner innenfor skoleledelse (rektorskolen), veiledning og evaluering i de ordinære MA tilbudene. Behovet for denne type EVU-tilbud vurderes å ha stor samfunnsrelevans og interesse både innenfor skole og opplæringssektoren og andre samfunnsområder.

Foreslått studieplanendring for MA-PED og EVU

IPED planlegger å bruke høsten 2014 til å utforme forslag til nye EVU-tilbud innen «skoleledelse», «veiledning» og «evaluering», samt vurdere muligheten for å revidere studieplanen for MA-PED med sikte på at emner innen «skoleledelse», «veiledning» og «evaluering» kan inngå eller utvikles til fordypningsområder i en revidert MA-PED.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Fakultetet har i 2014 fått en ekstra tildeling fra UiB på kr 300.000,- for å stimulere til utviklingsarbeidet nevnt ovenfor. Kostnader og konsekvenser av en permanent omlegging av MA-PED og økt satsning på EVU må utredes nærmere gjennom denne prosessen.

- **MA-PED utredes høsten 2014 med sikte på å styrke EVU og utvikle flere «spor» på MA-PED.**

Praktisk-Pedagogisk Utdanning (PPU) – disponering av ubenyttede studieplasser.

PSYFAK ved IPED har ansvar for å administrere praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) ved UiB. Denne utdanningen har 180 studieplasser i kategori D. Opptakstall for perioden 2010-2014 viser imidlertid at UiB gjennomgående bare klarer å omsette om lag 80-100 av disse studieplassene. UiB har med andre ord over 60 studieplasser med basisfinansiering i kategori D som ikke er tatt i bruk.

Tabell 3: Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) ved UiB¹⁰

	2010	2011	2012	2013	2014
Antall studieplasser	180	180	180	180	180
Antall søkere	281	343	329	353	349
Tilbud opptak	137	172	146	157	151
Akseptert opptak	95	128	102	101	95
Møtt	69	115	91	89	-
Ferdige kandidater	84	96	91	75	72

Foreslått studieplanendring for PPU

PSYFAK vil foreslå overfor UiB at «ledige» studieplasser på PPU blir tatt i bruk for å realisere regjeringens satsning på skole og utdanning. Konkret vil vi foreslå at 60 studieplasser med tilhørende basisfinansiering i kategori D konverteres fra PPU til en NY BA-grad i spesialpedagogikk (BA-SPED) med tilsvarende basisfinansiering som for PPU (se nedenfor).

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

En omfordeling av studieplasser fra PPU til en ny BA-grad i spesialpedagogikk vil gi muligheter til å benytte «ledige» studieplasser fra PPU til å etablere et etterspurt studietilbud med høy relevans for skole- og utdanningssektoren uten å svekke dagens PPU tilbud ved UiB.

- **60 ubenyttede og fullfinansierte studieplasser overføres fra PPU til en ny BA-grad i spesialpedagogikk (BA-SPED) fra 2016**

BA i Spesialpedagogikk (BA-SPED).

NFR har nylig (23.juni 2014) lagt frem en nasjonal vurdering av de spesialpedagogiske utdanningene i Norge, se http://www.forskningsradet.no/prognnett-spesped/Sentrale_dokumenter/1253983268063.

Etablering av en ny BA-grad i spesialpedagogikk ved UiB vil bidra til å realisere nasjonale målsettinger og styrke flere av fakultetets fag og utdanningsprogram. Spesialpedagogisk kompetanse er en etterspurt, faglig og forskningsmessig kompetanse med høy samfunnsrelevans i skjæringspunktet mellom

¹⁰ Tallene for 2010-2013 er hentet fra DBH. Tallene for 2014 er hentet fra FS. Antall møtte for 2014 vet man ikke før etter 1. september.

pedagogikk og psykologi. BA-Spesialpedagogikk vil kunne inkludere enkelte emner fra BA-PED og BA-PSYK programmene i tillegg til at det må utvikles enkelte nye emner, herunder praksisrelaterte emner. I tillegg til at BA-SPED kan integrere eksisterende emner på BA-nivå, vil BA-SPED også kunne tjene som opptaksgrunnlag til MA-PED, MA-PSYK, MA-BARN, MA-HFR og MA-LOGO. Etablering av BA-SPED vil dermed styrke rekrutteringen til flere av fakultetets MA-grader og sikre at BA-SPED studentene vil kunne ha en rekke muligheter til videre studier.

Foreslått studieplanendring for BA-SPED

Forutsatt godkjenning fra KD og UST høsten 2014, bør det i løpet av 2015 være mulig å utvikle studieplan og vurdere hvilke nye emner som bør utvikles og hvilke emner fra BA-PSYK og BA-PED som kan inngå, eventuelt tilpasses som emner i en ny BA-SPED. Første kull i en ny BA-SPED kan dermed tas opp fra høsten 2016.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Dersom 60 studieplasser med tilhørende basisfinansiering i kategori D konverteres fra PPU til en NY BA-grad i spesialpedagogikk bør BA-SPED også kunne ha kapasitet til å motta de 60 studieplassene som er «til overs» etter omdisponeringen av studieplasser ved HEMIL, selv om disse ikke vil ha samme basisfinansiering som de studieplassene som tilføres fra PPU. Dette bør likevel være mulig ved å legge til grunn at om lag 50 % av emnene innen en ny BA-SPED vil være reelt nye emner, inkludert en kortere praksisperiode og resterende 50 % av emnene i BA-SPED vil være «gjenbruk» av eksisterende emner som inngår i hhv. BA-PED og BA-PSYK. Studieprogrammet BA-SPED vil dermed kunne ha årlig opptak til 40 plasser, totalt 120 studieplasser, fordelt på tre år.

- **BA-SPED opprettes fra høsten 2016 med årlig opptak via SO til 40 studieplasser.**
- **Av disse kan inntil 20 studieplasser ved BA-SPED inngå som første 3 år av MA-logopedi slik at en kan tilby opptak via SO til en gjennomgående 5-årig utdanning i logopedi, (se nedenfor).**

IBMP: Videreutvikling og styrking av MA-logopedi

IBMP har 36 vitenskapelige og 11,7 teknisk/administrative årsverk. IBMP forvalter fagområdet logopedi og leverer undervisning innen biologisk og medisinsk psykologi, inkludert klinisk utdanning i nevropsykologisk utredning til profesjonsstudiet i psykologi. Instituttets budsjettmessige andel av variable driftsmidler var i 2014 på 1 735 347 millioner – fordelt på kr 240 230 fra studiepoengproduksjon, kr 631 928 fra forskning og kr 863 189 basert på antall årsverk. IBMP forvalter totalt 40 studieplasser på logopedi og har ansvar for totalt 18 emner av ulikt omfang, inkludert nevropsykologisk klinikk, som sammen utgjør 249 studiepoeng.

MA-Logopedi (MA-LOGO) ved IBMP.

Ved UiB har MA-logopedi årlig opptak til 20 studieplasser og rekrutterer meget godt. Kandidatene er etterspurte og får jobb straks de er ferdige med studiet. Samfunnsnyttene er stor og studiet ved UiB har i løpet av kort tid fått en sterk nasjonal posisjon med nyskapende internasjonal forskning.

NFR rapporten om spesialpedagogisk utdanning i Norge http://www.forskningsradet.no/prognnett-spesped/Sentrale_dokumenter/1253983268063 gir viktige signaler om fremtidig organisering av det spesialpedagogiske fagområdet. I NFR-rapporten blir det anbefalt at logopediutdanningen i Norge bør legges til UiO, UiB og UiT. Yrkestittelen «logoped» bør sikres gjennom skikkethetsvurderinger og

fortrinnsvis gjennom en autorisasjonsordning. Norske logopeder bør ha en femårig utdanning med autorisasjon, noe de ikke har pr i dag. I følge NFR-utredningen er behovet for logopeder stort både innenfor skole og helsevesen. I Tabell 4 er vist søkning og gjennomføring av MA-logopedi ved UiB.

Tabell 4: MA-Logopedi (LOGO)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	20	20	20	20
Antall søkere (1. prioritet)	101	84	98	126
Tilbud opptak (alle prioriteter)	29	31	26	24
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	23	24	23	22
Møtt (alle prioriteter)	20	20	20	20
Antall totalt registrerte studenter (høst)	36	41	43	38
Antall ferdige kandidater (hele året)	10	13	16	19
Studiepoengproduksjon (hele året) ¹¹	19,1	23	24,5	26,6
75 % av resultatbasert uttelling ¹²	673 275	845 250	937 125	1 017 450 ¹³

Norsk logopedlag arbeider for at norske logopeder skal få autorisasjon på linje med helsepersonell og en har vurdert ulike muligheter for å etablere en integrert 5-årig logopedutdanning i Norge. Flere utdanningsinstitusjoner har arbeidet med planer om å utvikle egne studietilbud innen logopedi. NFR-rapporten bekrefter at utdanningen ved UiB har en sterk nasjonal posisjon. Fagmiljøet ved IBMP er imidlertid lite og sårbart for personellutskiftninger (3-4 ansatte). En videre utvikling av logopediutdanningen ved UiB er derfor viktig for å opprettholde kvalitet i utdanningen. Ved å bygge ut logopediutdanningen kan UiB bidra til å sikre en nasjonal utdanningsoppgave der UiB gir en etterspurt forskningsbasert utdanning med høy samfunnsrelevans.

Gjennomgående studierett fra BA-SPED til MA-logo

Fagmiljøet ved IBMP ønsker å videreutvikle og styrke logopediutdanningen ved UiB.

Logopedutdanningen ved UiB ble etablert for å gi et reelt alternativ for logopeder med sitt virke innenfor helsevesenet, og derfor med en helsefaglig forankring. Det særegne valget på helsefaglige emner og psykologi har gitt et unikt grunnlag for å utvikle forskningsbasert, eller evidensbasert, logopedisk praksis. Sammen med problembasert tilnærming som retningsgivende pedagogisk modell, uteksaminerer programmet kandidater med oppdatert kunnskap og svært høy kompetanse. Fakultetet har over flere år argumentert for at rekrutteringen til logopedistudiet og programmets samfunnsrelevans og nasjonale ansvar tilsier at antall studieplasser på MA-LOGO bør økes fra 20 til 30 plasser. Logopedisk yrkesutøvelse favner bredt, og fordrer reell kompetanse innen støttetdisiplinene medisin (anatomi og fysiologi), språkvitenskap (språkutvikling, lingvistikk og fonetikk) og psykologi

¹¹ Studiepoengproduksjon viser antall avlagte 60-studiepoengs enheter på emner som tilhører programmet. Det som er vist her er ny egenfinansiert studiepoengproduksjon. I departementets finansieringsmodell brukes dette som datagrunnlag.

¹² Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

¹³ Her er satsen for 2014 (51 000 per studiepoengsenhet i kategori D) brukt. Uttellingen vil derfor kunne være noe høyere i 2015.

(særlig biologisk psykologi, utviklingspsykologi og basale kognitive prosesser). Opptaket til logopedutdanningen er per i dag bredt, men for å sikre et minimumsnivå av kunnskap innen støttetdisiplinene blir en relativt stor del av ressursene lagt til mastergraden (15 stp) benyttet for å undervise innføring i slike emner. En reell faglig styrking av logopedutdanningen bør medføre at slik kompetanse kan etableres på bachelornivå, og at definerbare kurs er tilgjengelig ved innpassing med andre utdanningsløp.

Dersom BA-SPED etableres fra 2016 med årlig opptak via SO til 40 studieplasser, så bør en vurdere å legge opp til at 20 plasser ved BA-SPED gir gjennomgående studierett til MA-LOGO. Etablering av BA-SPED bør innrettes slik at en i tredje studieår har fagspesifikke moduler med relevans for videre fordypningsstudier i logopedi. Disse bør innrettes slik at de bidrar til å understøtte og styrke den særegne helsefaglige profilen på utdanningen ved UiB. Yrkestittelen «logoped» med en eventuell tilhørende autorisasjon vil dermed som i dag forutsette en fem årig utdanning. Studenter som velger å avbryte den 5-årige utdanningen vil kunne oppnå graden BA-Spesialpedagogikk dersom de fullfører de tre første årene av utdanningen, men vil ikke kunne oppnå yrkestittel og eventuell senere autorisasjon som logoped.

Forutsatt at opptaksrammen er økt til 30 studieplasser vil det da være 10 studieplasser som kan øremerkes til søkere med annen relevant utdanning og fordeles via lokalt opptak som i dag. Utvikling av en ny BA-SPED bør derfor involvere logopedimiljøet ved IBMP i tillegg til fagmiljøene ved ISP og IPED. Logopediutdanningen er en praksisnær og kostbar utdanning. Uavhengig av utviklingen av BA-SPED bør en kunne argumentere for at en integrert 5-årig logopedutdanning ved UiB bør ha en egen undervisningsklinikk og studieplasser i finansieringskategori B – på linje med musikkterapi (HF) og/eller profesjonsutdanningen i psykologi. MA-LOGO bør uavhengig av utvikling av BA-SPED løftes opp fra finansieringskategori D til kategori B.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Dersom BA-SPP etableres som beskrevet ovenfor, vil en tettere integrasjon av BA-SPED og MA-LOGO i seg selv ikke innebære vesentlig økte kostnader. I og med at fakultetet har godt etablerte prosedyrer for kvalitetssikring og skikkethetsvurderinger av lærerutdanning og psykologutdanningen, vil de samme kvalitetssystemer kunne gjøres gjeldende for å sikre at en logopedutdanning fra UiB vil kunne gi autorisasjon som logoped i Norge. Spørsmålet om autorisasjon vil være viktig for kvalitetssikring og utvikling av logopedtjenester. Den nasjonale prosessen er nå såpass moden at UiB kan innta en førende rolle slik NFR utredningen legger opp til.

Det kan derfor være av stor fagstrategisk betydning å benytte 2015 til å utrede mulighetene for å etablere en integrert femårig logopedutdanning med opptak fra samordna opptak i 2016. BA-SPED vil da utgjøre første del av denne utdanningen der inntil 20 studieplasser etter søknad til SO gis løfte om gjennomgående studier med rett påbyggningsstudier og fremtidig autorisasjon som logoped, forutsatt at de faglige kravene for opptak til MA graden er oppfylt. Spesialiseringsemner i det tredje året av BA-SPED må gi et godt grunnlag for videre studier og påbygning gjennom MA-LOGO eller andre aktuelle påbyggningsstudier.

- **Fra høsten 2016 legges det opp til at 20 av 40 studieplasser på en ny BA-SPED tildeles via SO med gjennomgående studierett til MA-LOGO.**
- **MA-LOGO utvides fra 20 til 30 studieplasser pr år og søkes omgjort til kategori B.**

- **Minimum ett av de programspesifikke emnene på BA-SPED bør utgå fra IBMP slik at en sikrer god sammenheng mellom BA-SPP og fordypningen i MA-LOGO.**
- **MA-LOGO bør oppgraderes til finansieringskategori B og det bør være en målsetting at utdanningen ved UiB skal kunne gi autorisasjon som logoped.**

ISP: Styrking av lavere grads studier i psykologi

ISP har 45,7 vitenskapelige og 3 teknisk/administrative årsverk. ISP forvalter årsstudiet i psykologi, to BA-grader og en MA-grad i psykologi i tillegg til en rekke emner i profesjonsstudiet i psykologi. Instituttets budsjettmessige andel av variable driftsmidler var i 2014 på 2 660 034 millioner – fordelt på kr 1 076 736 fra studiepoengproduksjon, kr 535 447 fra forskning og kr 1 047 851 basert på antall årsverk. ISP forvalter totalt 760 studieplasser og har ansvar for totalt 56 emner av ulikt omfang, som til sammen utgjør 692 studiepoeng.

Årsstudiet i psykologi

Årsstudiet i psykologi vil fra høsten 2015 ha 320 studieplasser. Studieplassene på årsstudiet i psykologi er i perioden 2012-15 redusert som følge av omfordeling til de to BA-programmene i psykologi der man fra høsten 2012 økte fra 40 til 60 studieplasser per program per år¹⁴. I tillegg har man hatt en omfordeling av studieplasser ved opprettelsen av masterprogrammet i psykologi¹⁵. Årsstudiet består pr i dag av Ex.Phil (10 sp), Ex.fac (10 sp) og ytterligere 40 sp psykologiemner. Det er ingen valgfrie emner. Årsstudiet, inkludert Ex.Phil og Ex.Fac utgjør opptaksgrunnlag for 82 plasser på profesjonsstudiet i psykologi ved UiB. Årsstudiet inngår som del av de to BA-gradene i psykologi. Ex.Phil + Ex.Fac inngår også som obligatoriske emner i BA-HFR og BA-Ped.

Tabell 5 viser at årsstudiet i psykologi rekrutterer godt, men at bare ca. 50 % av de registrerte studentene avlegger eksamen som genererer resultatinntekter for fakultetet. Den lave gjennomføringen på årsstudiet kan tilskrives gjentak av eksamener, studiefrafall og at en rekke studenter går med « redusert fart » for å oppnå best mulig karaktergrunnlag for opptak til profesjon. Tabell 5 viser at dersom årsstudiet hadde hatt « normal » studieprogresjon, uten gjentakstudenter, skulle fakultetets inntekter fra resultatkomponenten ha vært ca. 1,5 millioner NOK høyere pr år.

Tabell 5: Årsstudium i psykologi (ÅRS-Psy)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	500	500	460	390
Antall søkere (1. prioritet)	1055	945	810	953
Tilbud opptak (alle prioriteter)	793	787	766	643
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	576	545	525	425
Møtt (alle prioriteter)	514	483	474	379
Totalt registrerte studenter (høst)	568	504	494	432
Studiepoengproduksjon (hele året) ¹⁶	311,9	240,4	241	252,5

¹⁴ Jfr. fakultetsstyresak 86/11, arkivsaksnr. 2009/13558 og universitetsstyresak 78/11, arkivsaksnr. 2011/13460.

¹⁵ Jfr. fakultetsstyresak 128/12, arkivsaksnr. 2012/12571 og universitetsstyresak 79/12, arkivsaksnr. 2012/241.

¹⁶ Studiepoengproduksjon viser antall avlagte 60-studiepoengs enheter på emner som tilhører programmet. Det som er vist her er ny egenfinansiert studiepoengproduksjon. I departementets finansieringsmodell brukes dette som datagrunnlag.

75 % av resultatbasert uttelling ¹⁷	7 719 525	6 130 200	6 326 250	6 628 125 ¹⁸
Gjentak studiepoengproduksjon (hele året) ¹⁹	70,7	86,1	51,2	53,6
75 % av tapt resultatbasert uttelling (hele året) ²⁰	1 749 825	2 195 550	1 344 000	1 407 000 ²¹

Studentene på årsstudiet bruker normalt 2 eller 3 år på å oppnå karakteren «A» på de tre tellende fagene i opptaksgrunnlaget for profesjon. Etter at opptaksordningen ble lagt om ved UiO og NTNU har det blitt vanskelig å opprettholde en felles nasjonal standard for innhold og pensum på årsstudiet i psykologi. Ved siste opptak til profesjonsstudiet kom bare 40 % av de nye studentene fra UiB, mens de øvrige kom fra seks ulike nasjonale læresteder eller utenlandske institusjoner. Likebehandling ved opptaket er vanskelig og opptaksordningen er svært ressurskrevende.

Psykologi har de siste årene blitt et programfag (5+5 timer) i videregående skole. Psykologi har i løpet av kort tid blitt et meget populært programfag med over 9200 elever på landsbasis. Minimumskravet for undervisningskompetanse på VGS er en «årsenhet» eller 60 sp psykologi. Etterspørselen etter lærere med psykologi i fagkretsen er økende. Årsstudiet i psykologi ved UiB oppfyller ikke kravet til 60 sp siden førstesemesterstudiet inkl. ex.phil inngår som del av årsstudiet. Det er ikke krav om at Ex.phil skal inngå i årsstudier og dette er da heller ikke vanlig ved andre årsstudier ved SV og HF på UiB. En åpenbar fordel med å ta Ex.Phil ut av årsstudiet i psykologi er at en da kan etablere et 60 sp årsstudium i psykologi, med mulighet for valgemenner slik at dette både kan gi formell undervisningskompetanse i videregående skole og være tjenlig grunnlag for videre BA- og MA studier i psykologi for de som planlegger dette.

Foreslått studieplanendring for årsstudiet i psykologi

Fra 2016 bør årsstudiet i psykologi utvides til et «rent» årsstudium på 60 sp slik at det oppfyller formalkravet til undervisningskompetanse i skolen. I og med at psykologi er blitt et stort programfag i videregående skole vil det være attraktivt for studenter fra andre fakulteter å la psykologi inngå som fag i en BA eller MA-utdanning. Det vil være naturlig å ta utgangspunkt i de emner som i dag inngår i årsstudium i psykologi og vurdere behovet for tilpasninger av disse, samt muligheter for å etablere nye valgemenner som del av årsstudiet slik en nylig har gjort ved UiO. Et mer fleksibelt årsstudium kan åpne for at enkelte emner kan godkjennes både som emne innen årsstudium i psykologi og et mulig nytt årsstudium i pedagogikk (Eks. emnet PSYK 109 «Motivasjon og mestring» og/eller emnet PED 112 «Pedagogiske perspektiv på læring»). Dette åpner også for at BA-gradene i psykologi, pedagogikk og spesialpedagogikk i det første året vil kunne ha en kombinasjon av felles og gradsspesifikke emner slik at det første året også kan utgjøre et årsstudium i faget. Ex.Phil vil kunne integreres i andre eller tredje studieår sammen med øvrige gradsspesifikke emner. I Tabell 6 er vist UiO sin nye modell for årsstudiet i psykologi med årlig opptak til 100 studieplasser.

¹⁷ Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

¹⁸ Her er satsen for 2014 (35 000 per studiepoengsenhet) brukt. Uttellingen vil derfor kunne være noe høyere i 2015.

¹⁹ Med gjentak menes det at en student består en eksamen som allerede er bestått. Gjentaksproduksjonen (her i antall 60-studiepoengs enheter) gir ingen uttelling i forhold til departementets finansieringsmodell.

²⁰ Dersom all gjentaksproduksjonen hadde vært ny produksjon, ville fakultetet fått dette i resultatbasert uttelling.

²¹ Her er satsen for 2014 (35 000 per studiepoengsenhet) brukt.

Tabell 6: Eksempel - Årsstudiet i psykologi ved UiO

2. semester	PSY1101 - Innføring i sosial - og personlighetspsykologi	PSY1010 - Forskningsmetode I	Valgfritt fordypningsemne i psykologi (*)
1. semester	PSY1000 - Innføring i generell psykologi		PSY1200 - Innføring i utviklingspsykologi
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

(*) Innføring i kognitiv psykologi, Innføring i arbeidspsykologi eller Innføring i abnormalpsykologi

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Årsstudiet i psykologi bør gjennomgås i løpet av 2015 med sikte på at årsstudiet fra 2016 skal utgjøre en 60 sp enhet i psykologi, med mulighet for enkelte valgmenner etter modell fra UiO. Fra 2016 vil 82 studieplasser bli overført fra årsstudiet i psykologi for å inngå som første år av profesjonsstudiet i psykologi. I 2016 vil det dermed gjenstå 238 studieplasser på årsstudiet i psykologi. Det vil være naturlig å vurdere dimensjonering og fordeling av studieplasser mellom årsstudiet i psykologi, ett eventuelt årsstudium i pedagogikk og dimensjonering av BA-gradene i psykologi og pedagogikk. Ettersom disse lavere grads emnene alle har finansieringskategori F vil en kunne tilpasse dimensjoneringen noe til søknadsgrunnlaget i 2016. Omleggingen av årsstudiet i psykologi vil redusere fakultetets kostnader knyttet til Ex.phil og øke fakultetets egen studiepoengproduksjon ved å legge til rette for nye studentgrupper som legger vekt på en målrettet gjennomføring av årsstudiet for eksempel med tanke på å oppnå undervisningskompetanse i videregående skole eller som del av andre studieløp.

- **Fra 2016 overføres 82 studieplasser fra årsstudiet i psykologi til profesjonsstudiet.**
- **Fra 2016 endres årsstudiet i psykologi til 60 sp årshet uten Ex.Phil.**
- **I løpet av 2015 gjennomgås dimensjonering (studieplasser) og innretning av årsstudiet i psykologi med sikte på mulighet for å etablere enkelte valgmenner som del av årsstudiet.**

Bachelorgradene i arb.org psykologi (BA-AOP) og generell psykologi (BA-GENP)

Tabell 7 og 8 viser at de to BA-gradene i psykologi har begge meget stabil og god rekruttering med om lag fem førsteprioritetssøkere pr studieplass. Fra 2012 er opptaket utvidet til 60 plasser²² på hver av studieprogrammene og antall registrerte studenter på begge BA-gradene har økt betraktelig.

Tabell 7: Bachelorprogrammet i Arb.Org (BA-AOP)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	40	40	60	60
Antall søkere (1. prioritet)	215	229	286	287

²² Jfr. fakultetsstyresak 86/11, arkivsaknr. 2009/13558 og universitetsstyresak 78/11, arkivsaknr. 2011/13460.

Tilbud opptak (alle prioriteter)	68	66	142	134
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	42	47	99	93
Møtt (alle prioriteter)	39	39	91	84
Totalt registrerte studenter (høst)	86	83	132	156
Antall ferdige kandidater	34	21	31	29
Studiepoengproduksjon (hele året) ²³	86,8	119,5	124	123,3
75 % av resultatbasert uttelling ²⁴	2 148 300	3 047 250	3 255 000	3 236 625 ²⁵

Tabell 8: Bachelorprogrammet i generell psykologi (BA-GENP)

	2010	2011	2012	2013
Antall studieplasser	40	40	60	60
Antall søkere (1. prioritert)	221	205	287	269
Tilbud opptak (alle prioriteter)	65	65	153	155
Akseptert tilbud (alle prioriteter)	53	42	105	101
Møtt (alle prioriteter)	51	35	92	92
Totalt registrerte studenter (høst)	94	81	122	150
Antall ferdige kandidater	17	18	18	23
Studiepoengproduksjon (hele året) ²⁶	96,6	102,8	91	106,6
75 % av resultatbasert uttelling ²⁷	2 390 850	2 621 400	2 388 750	2 798 250 ²⁸

Tabell 6 og 7 indikerer at etableringen av en felles MA-grad i psykologi i 2013 særlig ser ut til å ha bidratt til styrket rekruttering og studiepoengproduksjon på BA-GENP. Det gode søkergrunnlaget tilsier at begge BA-programmene trolig kan utvides noe, dersom fagmiljøene tilføres flere ressurser.

Begge de to BA-gradene i psykologi har imidlertid en relativt svak studiegjennomføring med bare om lag 40-50 % som fullfører BA-graden. Dette svekker rekrutteringsgrunnlaget til MA-Psykologi og er åpenbart uheldig. En forklaring kan være at mange av studentene kun gjennomfører spesialiseringsemner og fullfører gradsstudier andre steder eller at de benytter studieretten på BA-graden til å ta opp igjen enkeltfag med sikte på å komme inn på profesjonsstudiet i psykologi. En annen forklaring kan være manglende studietilhørighet, for få faste faglærere eller ønsker om større yrkesrelevans. Studentene har for eksempel etterspurt muligheter for praksiserfaringer og mer vektlegging av arbeidslivsrelevant kompetanse (transferable skills). En annen forklaring kan være at motiverte studenter opplever usikkerhet rundt opptaket til MA-graden og videre studier ved UiB. En mulighet for gjennomgående opptak til 5-årig studier (plassgaranti på MA-psyk) bør vurderes. Det blir viktig å legge til rette for at BA-programmene i psykologi kan øke sin studiegjennomføring. Økte studentkull på BA-programmene og opptrapping av antall studenter på MA-programmet i psykologi vil kreve økt fokus på forholdstallet mellom studenter og faglærere.

²³ Studiepoengproduksjon viser antall avlagte 60-studiepoengs enheter på emner som tilhører programmet. Det som er vist her er ny egenfinansiert studiepoengproduksjon. I departementets finansieringsmodell brukes dette som datagrunnlag.

²⁴ Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

²⁵ Her er satsen for 2014 (35 000 per studiepoengsenhet) brukt. Uttellingen vil derfor kunne være noe høyere i 2015.

²⁶ Se fotnote 11.

²⁷ Uttellingen har en forsinkelse på to år, det vil si at uttellingen for f.eks. 2013 ikke vil komme fakultetet til gode før i 2015.

²⁸ Se fotnote 12

Foreslått studieplanendring for BA-gradene i psykologi

Ett mer fleksibelt årsstudium kan åpne for at flere emner kan inngå som aktuelle «valgemner» i BA-gradene i psykologi (Eks. emnet PSYK 109 «Motivasjon og mestring» og/eller emnet PED 112 «Pedagogiske perspektiv på læring»). De to BA-gradene i psykologi vil med nødvendighet ha en rekke felles emner i første studieåret, men et noe mer fleksibelt årsstudium i psykologi kan også gi muligheter til en viss differensiering av emner som inngår i første året av BA-gradene. På samme måte som for BA-PED vil det være aktuelt å flytte Ex.Phil fra første til andre eller tredje studieår i de to BA-psykologi programmene fra 2016. En bør vurdere muligheten for å etablere emner med innslag av praksiserfaringer – for eksempel i form av strukturerte øvelser eller mer involverende læringsformer. En bør vurdere muligheten for å tilby gjennomgående opptak til MA-Psykologi via SO for en andel av studentene.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

De to BA-programmene i psykologi rekrutterer meget godt og det er lite som tyder på at det er stort behov for å endre emnene i BA-gradene. Imidlertid er gjennomføringen relativt svak og en tydeligere faglig fokusert utdanning med tettere læreroppløping synes nødvendig. En flytting av Ex.Phil til andre eller tredje studieår, samt noe mer fleksibilitet i form av mulighet for enkelte valgemner i årsstudiet (det første studieåret) vil kunne øke motivasjon og faglig tilhørighet. Begge fagmiljøene med ansvar for BA-MA gradene i psykologi bør styrkes gjennom flere lærerressurser.

- **Ex.Phil flyttes til andre eller tredje studieår fra 2016 i de to BA-PSYK programmene på samme måte som for BA-PED og ny BA-Spesialpedagogikk.**
- **Et mer fleksibelt årsstudium i psykologi (med enkelte valgemner) vil kunne gi studentene tilgang til flere valgemner det første året i de to BA-programmene.**
- **En bør vurdere om flere emner kan få innslag av strukturerte øvelser eller læringsaktiviteter som fremmer studiemotivasjon og viser fagenes samfunnsrelevans.**
- **En andel av søkerne fra SO bør kunne tilbys gjennomgående studierett (plassgaranti) som sikrer tilgang til MA-psykologi når opptakskravene er oppfylt.**

Førstesemesterstudiet: Plassering av Ex. Phil

Fakultetet tar årlig opp 82 studenter til profesjonsstudiet i psykologi. Denne studentgruppen må ha Ex.Phil som del av graden. Pr i dag er dette ivaretatt ved at de 320 årsstudentene i psykologi som konkurrerer om opptak til profesjonsstudiet må ta Ex.Phil som del av årsstudiet. I tillegg tar fakultetet årlig opp 200 studenter til programmene BA-HFR, BA-Ped, BA-AOP og BA-GENP som alle må ha Ex.Phil som del av graden. Her er Ex.Phil lagt som fag i første semester og dermed vil svært mange av studentene ved fakultetet ha gjennomført Ex.Phil – også svært mange av de 50-60% av studentene som ikke gjennomfører BA-graden.

Studentorganisasjonene ved UiB har nylig foreslått at Ex.Phil bør flyttes til 2. eller 3. semester på BA-graden slik at en ved studiestart begynner med innføringsemner i faget og gjennomfører Ex.Phil senere i studieløpet. (Jmf. Fuglesangutvalgets rapport «Examen philosophicum – En innføring i universitetet eller en innføring i danning», levert 1. september 2013). Fagmiljøet ved Ex.Phil og Utdanningsutvalget ved UiB har åpnet for at fakultetene kan vurdere en slik mulighet for blant annet å styrke gjennomføring av BA-gradene. Det er ønskelig å gjennomføre denne endringen for BA-gradene ved PSYFAK.

I tabellen nedenfor vises studieproduksjonen på ex.phil. i 2013 av våre studenter. I utregningen er satsen for 2014, kategori F, brukt: 35 000 per 60-poengsenhet.

Tabell 9: Studiepoengproduksjon på Ex.Phil i 2013

Studieprogram	Seminarmodell	Skoleeksamen	Totalt	Uttelling 75%
BA i folkehelse	3,7	0,2	3,9	102 375
BA i pedagogikk	3,2	0,3	3,5	91 875
BA i arb.org.	4	0,3	4,3	112 875
BA i gen.psyk.	3	0,3	3,3	86 625
Årsstudiet	29,7	3	32,7	858 375
Sum	43,6	4,1	47,7	1 252 125

Seminarmodellen til ex.phil «koster» i 2014 fakultet om lag 3,2 mill. NOK. Fratrasket studiepoenginntektene til ex.phil innebærer dette en «merkostnad» knyttet til seminarmodellen på om lag 2,0 mill. i 2014.

En flytting av ex.phil fra første til andre eller tredje studieår på BA-graden vil kunne gi et første studieår med hovedvekt på innføring i det faget man har søkt opptak på. Ex.phil vil da komme som et modningsfag senere i BA-graden, for eksempel i tilknytning til arbeidet med BA-oppgaven.

Det er ikke krav om ex.phil som del av årsstudier ved UiB og følgelig kan en også ta ut ex.phil fra årsstudiet i psykologi (320 studieplasser) og erstatte dette med et emne på 10 studiepoeng i psykologi. Dette vil styrke kvalitet og relevans av årsstudiet i psykologi ved at det formelt blir en 60 sp «årsenhet» som gir undervisningskompetanse i psykologi i skolen.

De økonomiske konsekvensene av å flytte ex.phil er vanskelig å beregne, men vil utvilsomt innebære en redusert «merkostnad» som følge av vesentlig færre studenter på seminarmodellen til ex.phil og en tilsvarende mulighet for å styrke fagressursene knyttet til årsstudiet i psykologi og BA-programmene ved fakultetet.

Flytting av ex.phil vil trolig ha få eller ingen negative konsekvenser og kan åpne for bedre tilrettelagte studieløp og styrke fagmiljø ved fakultetet. Flytting bør kunne gjennomføres fra høsten 2016, slik at man får tilstrekkelig tid til å informere studenter og forankre beslutningen ved UiB, samt at fagmiljøene kan gjøre nødvendige tilpasninger av eksisterende studieplaner.

- **Ex.Phil flyttes ut av årsstudiet i psykologi og frigjorte ressurser/økt studiepoengproduksjon benyttes til å styrke fagmiljøene med ansvar for lavere grads studier ved fakultetet.**
- **Første året av BA-gradene utgjøres av et «årsstudium» i faget som gir muligheter for lokalt opptak til «ledige plasser» på BA-gradene.**
- **For å stimulere til økt faglig identitet og studiegjennomføring flyttes Ex.Phil til andre eller tredje året i BA-gradene.**

IKP: Styrking av profesjonsprogrammet i psykologi

IKP har 24,3 vitenskapelige og 4 administrative årsverk. IKP forvalter fagområdet klinisk psykologi, inkludert praktisk klinisk utdanning til profesjonsstudiet i psykologi. Instituttets budsjettmessige andel

av variable driftsmidler var i 2014 på 1 228 826 millioner – fordelt på kr 442 829 fra studiepoengproduksjon, kr 82 579 fra forskning og kr 703 418 basert på antall årsverk. IKP forvalter ingen studieplasser²⁹, men har ansvar for totalt 32 emner av ulikt omfang, som til sammen utgjør 291 studiepoeng.

IKP har i all hovedsak sin utdanningsvirksomhet knyttet til profesjonsprogrammet i psykologi. Den reviderte studieplanen vektlegger både klinisk ferdighetsopplæring og forskningsbasert kunnskap og teori innenfor klinisk psykologi i sterkere grad enn den tidligere studieplanen. Implementering av revidert studieplan med fortsatt utvikling av utdanningstilbudet gjennom forskningsbasert, erfaringsbasert og praksisnær undervisning inkludert intern klinisk praksis og eksterne praksisperioder, vil være sentrale oppgaver for IKP i årene fremover.

Det er av stor interesse for instituttet å få styrket klinisk forskning og internasjonalt forskningssamarbeid, og i denne forbindelse bør studenter med forskningsinteresse innenfor klinisk psykologi få mulighet til å utvikle internasjonale kontakter og ta del i det internasjonale fagmiljø allerede på profesjonsprogrammet. Det bør legges til rette for at studenter får mulighet til utvekslingsopphold ved utvalgte utenlandske læresteder innenfor klinisk psykologi både i forbindelse med studiepoenggivende kurs og hovedoppgave.

Foreslått studieplanendring for profesjonsstudiet i psykologi

Dersom opptaket til profesjonsutdanningen i psykologi fra 2016 går via samordna opptak vil dette gjøre det mulig å styrke profesjonsutdanningen i psykologi ved å etablere en bedre progresjon og sammenheng mellom de to første semestrene og de øvrige fem årene av profesjonsutdanningen. Pr i dag har bare om lag 40 % av de nye studentene på profesjonsstudiet fullført årsstudiet ved UiB. De resterende 60 % av profesjonsstudentene har sin utdanning fra 6 ulike nasjonale læresteder eller utenlandsk utdanning. Den heterogene fagbakgrunnen til studentene skaper faglige og pedagogiske utfordringer.

Ved å gå over til en nasjonal rekruttering via SO vil 100 % av studentene være kjent fra første dag og en kan begynne den praktisk kliniske profesjonsutdanningen og sosialiseringen til psykologrollen ett år tidligere enn dagens modell gir muligheter til. Studentene på profesjonsstudiet har påpekt at den reviderte studieplanen gir færre muligheter for utreise og utveksling enn tidligere. Dersom årsstudiet integreres i profesjonsprogrammet vil en kunne gjennomgå obligatoriske emner og aktiviteter med sikte på å legge bedre til rette for utveksling og utreise i første del av studiet.

Kostnader og konsekvenser av tiltaket

Det må legges opp til en overgangsordning som sikrer at årsstudenter ved UiB blir godt ivaretatt og får god informasjon om opptaksordning og overgangsordninger. Fakultetet vil derfor i samarbeid med studentene fremme forslag om at opptaket i 2016 via SO til 82 studieplasser blir gjennomført som et nasjonalt opptak, mens det lokale opptaket til 82 studieplasser samme år blir gjennomført som et UiB internt opptak forbeholdt studenter fra årsstudiet ved UiB. Studieplanen for 1-4 semester på profesjonsstudiet må i 2015 gjennomgås med sikte på å redusere faglig overlapp og skape god progresjon og sammenheng mellom introduksjonsdelen og de senere emnene i profesjonsprogrammet. Dagens årsstudium i psykologi har relevante og aktuelle emner, inkludert Ex.Phil, som det er naturlig å

²⁹ Mesteparten av IKPs undervisning er på profesjonsstudiet i psykologi, men dette studieprogrammet forvaltes på fakultetsnivå.

videreføre i en integrert modell. Studenter på profesjonsprogrammet bør kunne ha felles undervisning i innføringsemner med øvrige BA-studenter på lavere grad med tillegg av egne seminarer og arbeidsgrupper som integrerer og utvikler fagperspektivene inn mot psykologrollen. Et nytt årsstudium i psykologi kan da etableres «uavhengig» av profesjonsstudiet i psykologi med flere valgemner slik for eksempel UiO har gjort. Endringen av opptaksmodell fra 2016 vil ventelig kunne styrke fakultetets økonomi med om lag 4,4 mill NOK i økte resultatinntekter fra 2018.

- **Opptaket til profesjonsstudiet i psykologi gjennomføres fra 2016 via samordna opptak.**
- **Det etableres overgangsordninger og tilpasninger for studenter på årsstudiet ved UiB**
- **Økte resultatinntekter som følge av omlegging av opptaksordningen for profesjonsstudiet benyttes til å styrke fagmiljøene med ansvar for innføringsemner i psykologi og undervisning på første året av profesjonsprogrammet.**

UTKAST

Veikart over mulige studieplanendringer 2015-2017

Program	2015	2016	2017	Merknad
HEMIL:				
BA-HFR	Ikke opptak til BE-HFR.	Undervisning 2 siste kull.	Undervisning siste kull	120 stpl legges ned fra 2015
POH100	Siste mulige eksamen i emnet	-----	-----	-----
MA-HFR	Ordinært opptak 20 stpl	Nytt opptak 20 stpl	Ordinært opptak 20 stpl. osv.	Årlig opptak fra 2016
MA-BARN	Ordinært opptak 20 stpl	Nytt opptak 20 stpl	Ordinært opptak 20 stpl. osv.	Årlig opptak fra 2016
MA-GAD	Opptak forskyves	Ordinært opptak 20 stpl		Samordnes med MA-HPRO
MA-HPRO		Ordinært opptak 20 stpl		Samordning med MA-GAD
IPED				
• PED 100	POH100 omgjøres til nytt PED100 emne	PED100	PED100	PED100 opprettes fra 2015
• Ex.Fac	Planlegges	Etablere årsstudium Pedagogikk	-----	Ny ex.fac som del av årsstudium PED fra 2016
• BA-PED	Dagens modell	Ex.Phil Flyttes ut av første studieår på BA-PED	-----	Ex.phil flyttes til andre året av BA-PED
• Års.PED	-----	Første året av BA-PED etableres om ny årsenhet PED	----	Årsenhet PED fra 2016?
• BA-SPED	Planlegges	Opptak 20+20 plasser	Opptak 20+20 plasser	Ny BA-SPED fra 2016

Veikart over mulige studieplanendringer 2015-2017 (forts.)

Program	2015	2016	2017	Merknad
ISP				
• BA-AOP	Som i dag	Ex.Phil Flyttes ut av første studieår på BA-AOP	-----	Ex.phil flyttes til andre året av BA-AOP
• BA-GENP	Som i dag	Ex.Phil Flyttes ut av første studieår på BA-GENP	----	Ex.phil flyttes til andre året av BA-GENP
• Års.PSY	Som i dag	Ex.Phil utgår fra årsstudiet	----	Ex.Phil ut av årsstudiet fra 2016
• PROPSY	Opptak til 82 plasser fra Års. PSY	Opptak til 164 plasser med 82 fra SO og 82 fra Års PSY.	Opptak til 82 plasser fra SO	Overgang til opptak via SO fra 2016
IKP				
• Profesjon	Gjennomgå plan for 1-4 semester	Innfaser SO opptak i semester 1-2 og Års.PSY opptak til semester 3-4.	-----	Revidert plan innført i 2016
IBMP				
• MA-Logo	Som i dag	Opptak til 40 plasser på BA-SpesPed med 20 plasser til gjennomgående logopedi	Autorisasjon og finansieringskategori B	Revidert logopedi utdanning fra 2016?

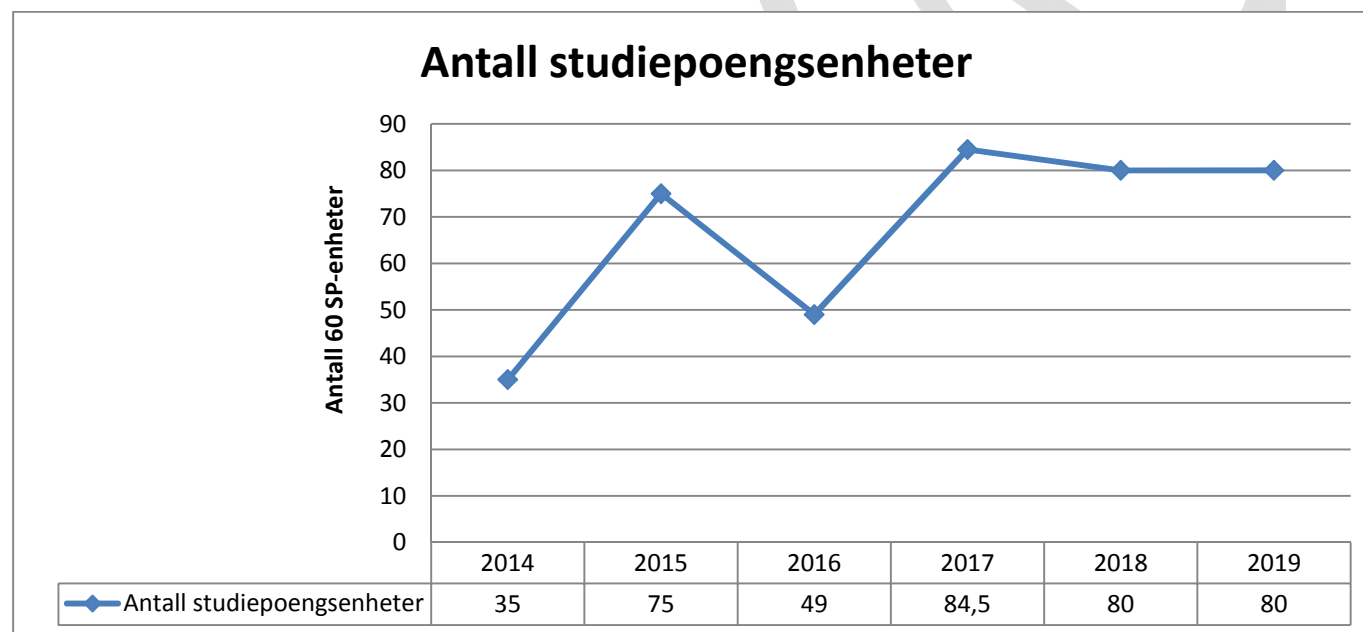
Vedlegg 1: Forventet studiepoengproduksjon og resultatbasert uttelling ved endring i programportefølje og antall studieplasser ved HEMIL

Under vises oversikt over forventet studiepoengproduksjon og resultatbasert uttelling fra 2014 for masterprogrammet i barnevern, masterprogrammet i helsefremmende arbeid og helsepsykologi og bachelorprogrammet i folkehelse og helsefremmende arbeid dersom bachelorprogrammet legges ned fra og med høsten 2015, HEMIL selv overtar metodeundervisningen på masterprogrammene og det innføres årlig opptak til de to masterprogrammene fra og med 2016. Beregningene forutsetter at rekrutteringen til programmene opprettholdes og at samtlige studieplasser blir fylt opp ved studiestart.

Studiepoengproduksjon

På masterprogrammene er det regnet ut i fra at samtlige studenter har full studieprogresjon på programmet, det vil si at alle tar 60 studiepoeng (eller 1 studiepoengsenhet) hver i året, mens det på BA-programmet er tatt utgangspunkt i en studiepoengproduksjon basert på snittet av de fire årene 2010, 2011, 2012 og 2013. Her er snittet ca. 15 studiepoengsenheter i året.

Diagram 1: Forventet studiepoengproduksjon fra 2014 – antall 60-studiepoengsenheter

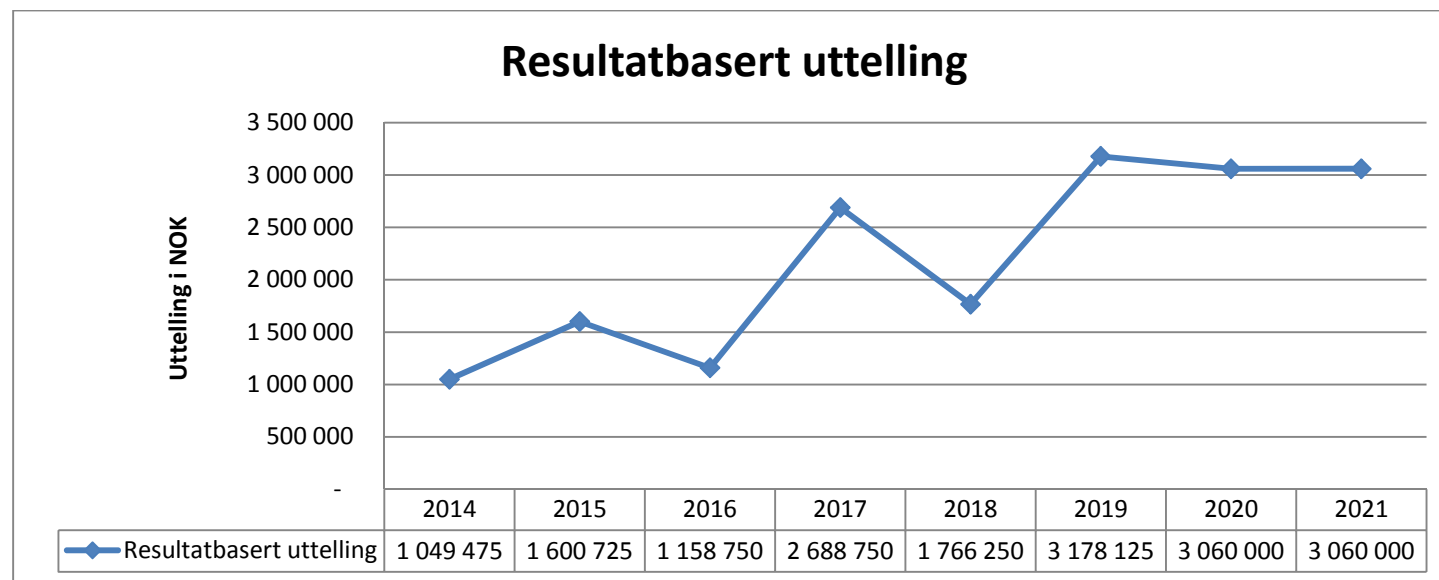
Når det gjelder masterprogrammene er det tatt høyde for at uttellingen for masteroppgaven ikke kommer før på 4. semester. Studenter på 3. semester i masterprogrammet skal da ha ingen studiepoengproduksjon (selv om de er aktive studenter). Med opptak annet hvert år vil derfor uttellingen variere i forhold til like og odde år, mens dette jevnes ut dersom man tar opp studenter hvert år. Fra og med året 2017 vil det på programmet produseres 1 studiepoengpoengenheter (60 sp) per student dersom man tar opp 20 studenter hvert år fra og med høsten 2016.

I henhold til normal studieprogresjon skal kullet som tas opp høsten 2014 på bachelorprogrammet avslutte sitt studium våren 2017. I 2017 vil vi derfor kunne oppleve å få et høyere tall for studiepoengproduksjon siden vi dette året vil ha full produksjon som følge av økt opptak til masterprogrammene samtidig som bachelorstudentene vil produsere studiepoeng i sitt siste semester. Året etter vil produksjonen antakeligvis gå litt ned for dermed å flate ut i påfølgende år.

Resultatbasert uttelling

Uttellingen for studiepoengproduksjon har en forsinkelse med to år. Det betyr at uttellingen for den studiepoengproduksjonen man har i f.eks. 2014, ikke vil komme fakultetet til gode før i 2016. Tallene under viser summen i kroner for hva fakultetet får (75 %) det aktuelle året basert på studiepoengproduksjonen to år tidligere, det vil si, tallene for årene 2014 og 2015 er regnet ut i fra reelle tall for studiepoengproduksjonen i henholdsvis 2012 og 2013, mens tallene for 2016 og framover er regnet ut i fra forventet studieproduksjon fra og med 2014 og framover.

Diagram 2: Forventet resultatbasert uttelling fra 2014

Satsen for 2014 er brukt for utregning av forventet resultatbasert uttelling. Den er nå på 51 000 kr per studiepoengsenhet (60 sp) for studieprogram i kategori D (masterprogrammene) og 35 000 kr per studiepoengsenhet (60 sp) for studieprogram i kategori F (bachelorprogrammet). Her må man altså ta høyde for at satsen vil øke noe.

Effekten av økt opptak til masterprogrammene vil ikke gi utslag før i 2017 når det gjelder studiepoengproduksjon. Iberegnet forsinkelsen på to år er det derfor ikke før i 2019 at man kan forvente full uttelling (fylle opp alle ledige studieplasser) av å innføre opptak hvert år på de to masterprogrammene.

Det psykologiske fakultet

Referanse

2014/9113-ANLL

Dato

25.09.2014

Innspill ISP- studieplanendringer for økt studiekvalitet og en styrking av instituttens fagmiljø

Instituttrådet ved Institutt for samfunnspsykologi behandlet notatet om studieplanendringer i møte 25. september, og fattet følgende vedtak:

Vedtak 1:

Instituttrådet bifaller både initiativet og hovedideene vedrørende studieprogrammene med følgende presiseringer (se neste vedtakspunkt).

Vedtak 2:

i. Fra 2016 overføres 82 studieplasser fra årsstudiet i psykologi til profesjonsstudiet, og studentene tas opp gjennom samordnet opptak (SO).

Vedtak: *Instituttrådet støtter dette.*

ii. Ex.Phil flyttes til andre eller tredje studieår fra 2016 i de to BA-PSYK programmene. Frigjorte ressurser/økt studiepoengproduksjon benyttes til å styrke fagmiljøene med ansvar for lavere grads studier ved fakultetet. Fra 2016 endres da årsstudiet i psykologi til 60 sp årsenhet uten Ex.Phil.

Vedtak: *Instituttrådet støtter dette.*

iii. I løpet av 2015 gjennomgås dimensjonering (studieplasser) og innretning av årsstudiet i psykologi, med sikte på mulighet for å etablere enkelte valgemenner som del av årsstudiet.

Vedtak: *Instituttrådet støtter dette.*

iv. En bør vurdere om flere emner kan få innslag av strukturerte øvelser eller læringsaktiviteter som fremmer studiemotivasjon, og viser fagenes samfunnsrelevans.

Vedtak: *Instituttrådet gir sin positive tilslutning til dette, men anser det som viktig at praktiske og økonomiske konsekvenser utredes nærmere.*

v. En andel av søkerne fra SO bør kunne tilbys gjennomgående studierett (plassgaranti) som sikrer tilgang til MA-psykologi når opptakskravene er oppfylt.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det psykologiske fakultet
Telefon 55582710
Telefaks
post@psyfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7807
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgate 12
Bergen

Saksbehandler
Anlaug Lid
55 58 90 80

Vedtak: *Instituttrådet støtter at dette utredes nærmere.*

Vedtak 3:

Instituttrådet ønsker at flere forhold vedrørende konsekvenser og logistikk (som nevnt i saksforelegget) blir endret i planen, og gir instituttleder fullmakt til å gå i dialog med fakultetsledelsen om konkrete tilpasninger og eventuelle forhold vi nå ikke overskuer.

Momenter som bør tas hensyn til i videre utforming av forslaget til studieplanendringer:

Saken har ved instituttet vært diskutert på et seniormøte (de fast vitenskapelige ansatte) og på et åpent møte for alle. Også undervisningsutvalget ved instituttet behandlet saken, og en rekke innspill har kommet fram, og disse ble også diskutert i instituttrådet.

Oppsummert ber ISP om at følgende tas med i prosessen videre.

- ISP ser det som vesentlig at instituttene har hånden på rattet for program- og emneforandringer som gjelder oss selv. Dette for å utvikle optimale løsninger, - innbefattet å unngå uønskede dominoeffekter.
- Det er viktig å redusere faren for uønskede dominoeffekter som følge av vedtak om programendringer. ISP trenger å fortsatt bruke tid til å konsolidere den reviderte studieplanen på psykologprogrammet. Instituttet ser at flere av forslagene kan få uønskede konsekvenser. For eksempel kan endringer i årsstudiet bety at de tilsvarende tematiske emnene i psykologprogrammet må endres unødig mye. Et annet eksempel er at det å flytte ex.phil. til etter det første året, kan få uønskede følger for emneinnhold og rekkefølge i den reviderte studieplanen. Begge disse forholdene bør utredes nærmere.
- ISP ser det som vesentlig at studieplanmessige konsekvenser som gjelder emner der ISP har et hovedansvar, blir omtalt også under gjennomgangen av ISP i notatet. For eksempel bør enkelte emner og forhold som gjelder psykologprogrammet som nå omtales under IKP, også omtales under ISP.
- Behovet for å styrke muligheten til tverrfakultære emner og program må presiseres. ISP mener det er viktig å stimulere til flerfaglige og flerfakultære tilbud. Selv om slike tilbud kan være logistisk krevende, kan de være et svar på reelle behov i forskjellige sektorer og et svar på reelle behov for nye fag og fagkombinasjoner. Et eksempel er det flerfakultære emnet i konfliktløsning der vårt fakultet og jus samarbeider. Dette bør presiseres som et eget punkt i forslaget til studieplanendringer.
- ISP mener at nøkkelinformasjonen om instituttene bør være mer uttømmende i planutkastet. Informasjonen som presenteres i forslaget, bør ikke minst få fram hvor ofte emner blir gjennomført (2 ganger hvert år, eller bare 1 gang i året eller bare annet hvert år), og informasjonen bør omfatte noe informasjon om forholdstall for antall vitenskapelig ansatte og antall studenter og teknisk-administrativt ansatte.
- Ex.fac. utgjør en brikke i dagens årsstudium, og dette elementet i årsstudiet bør ha en plass i vurderingene om hva som er fornuftig å gjøre av endringer på årsstudiet. Ex.fac. bør nevnes tydeligere i planutkastet.

Vennlig hilsen

Norman Anderssen
instituttleder

Anlaug Lid
førstekonsulent

Studieprogram: Bachelor i arbeids- og organisasjonspsykologi

Introduksjon

Arbeidslivet er ein av dei viktigaste arenaene for menneske i vår tid. Gjennom arbeidet møter vi andre, realiserer oss sjølve og utviklar oss som menneske. Vi kan oppleve medgang og meistring, men også stress, mobbing og utbrenning.

Eit godt arbeidsmiljø har stor innverknad på trivsel, helse og produktivitet på ein arbeidsplass. Kva er avgjerande for eit godt arbeidsmiljø? Korleis handlar og reagerer enkeltindividet i forhold til ulike sider i arbeidslivet?

Det finst verkemiddel ein kan nytte for å utvikle både enkeltmenneske, grupper og organisasjonar. Og det finst ting ein kan gjere for å førebygge og handtere problem som oppstår på arbeidsplassen.

Gjennom studiet lærer du korleis du kan få verksemder til å forstå at menneska er den viktigaste ressursen dei har, og hjelpe dei til å utvikle sine tilsette med omsyn til både yteevne og sjølvrealisering.

Visste du at ...

Våre tankar om andre menneske påverkar måten vi behandlar dei på.

Oppbygging

Studieprogrammet skal innehalde følgjande:

- ∞ 30 studiepoeng med innføringsemne.
 - ∞ 120 studiepoeng med spesialisering innanfor arbeids- og organisasjonspsykologi, inkludert metode.
 - ∞ 30 studiepoeng valfrie emne der alle eller delar kan veljast frå andre fag.
-

Studieplan:

Mål og innhald

Bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi er 3-årig (180 studiepoeng). Det skal innehalde inntil 30 studiepoeng innføringsemne medrekna ex.phil., og 120 studiepoeng med spesialisering (1 1/2 års studium) innanfor arbeids- og organisasjonspsykologi eller ein

godkjend fagkombinasjon. Alle, eller delar av dei siste 30 studiepoenga, kan veljast frå andre fag. Eit fullført bachelorprogram fører fram til graden Bachelor i kultur- og samfunnsvitskap.

Fagleg innhald:

Studiet tek utgangspunkt i det faktum at arbeidslivet er ein av dei viktigaste arenaene for menneske i vår tid. Gjennom arbeid treff vi andre, realiserer og utviklar oss som menneske og skaffar oss eit materielt livsgrunnlag. I løpet av studiet vil du få eit grunnleggjande innsyn i korleis enkeltindivid reagerer og handlar i høve til ulike sider ved organisasjons- og arbeidsliv, og kva verkemiddel ein kan nytte for å utvikle individ, grupper og organisasjonar, og også kva ein kan gjere for å førebyggje og handtere problem som kan finne stad på arbeidsplassen.

Det vert lagt vekt på å formidle kunnskap om og forståing av sentrale temaområde slik som: organisasjonsteori, leiing, psykososiale arbeidsmiljøfaktorar, stress, meistring, utbrenning, jobbtrivsel, mobbing, konflikthandtering, organisasjonskultur, organisasjonslæring, omstillingar, sjukefråver og helse i arbeidslivet.

Målet med studiet er å utdanne kandidatar som kan få verksemder til å skjønne at menneske er den viktigaste ressursen dei har. Denne synleggjeringa skjer ved at ein peikar på nytten av verdiskaping, helse og livskvalitet. Utdanna kandidatar skal gjennom sine kunnskapar kunne hjelpe verksemder til å utvikle sine tilsette både med omsyn til yteevne og sjølvrealisering.

Læringsutbyte

Ein kandidat med bachelorgrad i arbeids- og organisasjonspsykologi frå Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen skal:

Kunnskapar

- ∞ Har kunnskap om og forståing for sentrale tema innan fagområdet arbeids- og organisasjonspsykologi.

- ∞ Kan forstå korleis fenomen på individ-, dyade-, gruppe- og organisasjon kan studerast og forklarast på fleire måtar og vurdere ulike teoretiske forklaringar opp mot kvarandre.

- ∞ Kan beskrive faget sin historiske utvikling.
- ∞ Kan halde seg oppdatert på fagområdet arbeids- og organisasjonspsykologi.

Ferdigheiter

- ∞ Kan vurdere ulike forskingsmetodar for innsamling og analyse av eit datamateriale.
- ∞ Kan anvende individuelle -, gruppebaserte- og organisasjonsperspektiv i analyse og beskriving av relevante fenomen.
- ∞ Kan gjennomføre litteratursøk og sette seg inn i og vurdere relevant faglitteratur.
- ∞ Kan demonstrere god skriftleg og munnleg formidlingsevne i tråd med fagfeltet.

- ∞ Kan gjennomføre eit sjølvstendig avgrensa akademisk arbeid i tråd med faglege, metodiske og etiske retningsliner.

Generell kompetanse

- ∞ Kan vise ei kritisk tilnærming til gjeldande kunnskap og praksis innanfor fagfeltet arbeids- og organisasjonspsykologi.
- ∞ Kan arbeide sjølvstendig og saman med andre i grupper, organisere og planlegge arbeid innanfor gitte fristar, og i tråd med etiske krav og retningsliner.
- ∞ Kan formidle sentralt fagstoff både skriftleg og munnleg til ulike målgrupper.
- ∞ Har innsikt i relevante fagetiske problemstillingar.

Krav til forkunnskaper

For å kunne søkje opptak til bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi, må du ha generell studiekompetanse, eller fylle krava til realkompetanse. Ut over dette er det ingen særskilde krav til forkunnskapar

Innføringsemne

Førstesemesterstudiet er satt saman av ex.phil., ex.fac. og innføring i psykologi, til saman 30 studiepoeng. Dette studiet skal gje deg ei innføring i ulike måtar å tenkje kring kunnskap og vitskap generelt, om fagspesifikk historie og vitskapsteori, samt gje ei innføring i faget psykologi.

- ∞ Ex.phil. (10 sp) gir eit overordna filosofisk perspektiv. Gjennom undervisning og pensumlesing får du ei innføring i sentrale, allmenne grunnlagsproblem i vestleg tenking, særleg i forhold til psykologiske grunnlagsproblem.
- ∞ [EXFAC03P](#): Examen facultatum, psykologi (10 sp) tek for seg psykologifaget sitt teoretiske fundament, psykologien sitt opphav og den historiske utviklinga av psykologi som vitskapeleg disiplin.
- ∞ [PSYK100](#): Innføring i psykologi (10 sp) skal gje eit overordna innsyn i den psykologiske vitskap. Du lærer mellom anna om psykologien sitt biologiske fundament, om minne, læring, utviklingspsykologi, sosialpsykologi og personlegdom.

Førstesemesteret er obligatorisk, men kan etter søknad erstattast av andre godkjende førstesemesterkombinasjonar.

Fageining og spesialisering

Spesialiseringa utgjer 120 studiepoeng og er satt saman av:

- ∞ [PSYK101](#): Generell psykologi 1 gir ei innføring i biologisk psykologi, kognitiv psykologi og utviklingspsykologi: Emnet skal gje ei første forståing av menneskeleg åtferd og åtferd hjå andre organismar.
- ∞ [PSYK102](#): Generell psykologi 2 gir ein innføring i psykologifaget sitt sosiale fundament. I tillegg får du kjennskap til sentrale teoriar om personlegdom. Emnet inneheld også ei grunnleggjande innføring i forskingsmetode.
- ∞ [PSYK202B](#): Psykologiske forskingsmetodar B. Emnet skal gje studentane kunnskap om vitskapelig forskings- og målemetodikk som er sentral i psykologisk og pedagogisk forskning.

- ∞ [PSYK106](#): Personalpsykologi fokuserer på individet i organisasjonen, både individet sine føresetnader for å gå inn i rolla som arbeidstakar, og organisasjonar sine føresetnader for handtering og utvikling av den einskilde. Temaet karriereutvikling i og på tvers av organisasjonar vert presentert.
- ∞ [PSYK110](#): Arbeids- og organisasjonspsykologi. Organisasjonspsykologi rettar seg primært mot studiet av organisasjonar og grupper, og leiinga og utviklinga av desse. Sentrale tema er kommunikasjon, konflikt og konflikthandtering, organisasjonskultur, organisasjonslæring og organisasjonsutvikling. Arbeidspsykologi fokuserar på den yrkesaktive si oppleving av arbeidsmiljø og bindeleddet mellom arbeidsmiljø og helse. Tema som vert drøfta, er mellom anna psykososiale arbeidsmiljøfaktorar, motivasjon i jobbsamanheng, individuelle skilnader, sosial stønad, mobbing, stress og utbrenning, meistring og helse i arbeidslivet.
- ∞ [PSYK200](#): Leiingspsykologi gir ei opplæring i sentrale teoriar og perspektiv på leiing. Mellom anna ser ein nærare på transformerande og destruktiv leiing, og situasjonsfaktorar sin innverknad på leiing. Med utgangspunkt i norsk og internasjonal teori og empiri syner ein kva innverknad leiing har på organisasjonar sin produktivitet og dei tilsette sin trivsel.
- ∞ [PSYK201](#): Bacheloroppgåva skal gje ei innføring i korleis eit fagleg sjølvstendig arbeid vert bygd opp. I løpet av kurset skal du i samarbeid med medstudentar skrive ei oppgåve bygd på fagleg fordjuping og empirisk arbeid.
- ∞ Valfrie emne utgjer dei siste 30 studiepoenga i graden og kan i prinsippet fyllast med alle typer godkjend høgare utdanning som ikkje overlappar med det som er obligatorisk i graden. Det vert tilrådd emne innan samfunnsvitskap, informasjonsvitskap, økonomi og humaniora.

Alle emna som inngår i spesialiseringa er obligatoriske for graden, samt for vidare opptak til masterstudiar.

Tilrådde valemne

Valfrie emne utgjer dei siste 30 studiepoenga i graden og kan i prinsippet fyllast med alle typar godkjend høgare utdanning som ikkje overlappar med det som er obligatorisk i graden. Emne innan samfunnsvitskap, informasjonsvitskap, økonomi og humaniora vert tilrådd.

Krav om rekkefølge - emne

[PSYK101](#), [PSYK102](#), [PSYK202B](#), [PSYK110](#) (tidligere PSYK103 og PSYK104) og [PSYK106](#) må vere bestått før ein kan ta [PSYK201](#): Bacheloroppgåve

Vurdering / Eksamensformer

Det vert lagt vekt på at studentane får erfaring med ulike vurderingsformer. Eksamensformene vil vere skriftlege (skule- og heimeeksamen) samt munnlege presentasjonar og høyringar.

Yrkesveggar

Programmet gir kompetanse om det å skjønna og utvikle menneske, grupper og organisasjonar. Studiet tek sikte mot å formidle kunnskapar om verdiskaping, jobbtrivsel og helse på arbeidsarenaen, slik at kandidaten - i rolla som leiar, medarbeidar eller rådgjevar får ein adekvat kompetanse til å skjønna, ivareta og utvikle menneske i organisasjonar, innkludert det å førebyggje belastningar og løyse konflikhtar.

Ulike målgrupper kan nytte studiet for ulike typar yrkesløp:

- ∞ Studentar som ønskjer ei utdanning innan utvikling og leiing av menneske i organisasjonar: Personal og leiing.
- ∞ Leiingar som ønskjer å utvikle personalrelaterte kunnskapar og dugleikar: Personal og leiing.
- ∞ Personalansvarlege, konsulentar og personell med ansvar for opplæring i helse-, miljø- og tryggleik (HMS) - og som treng kompetanseutvikling og profesjonalisering: Personal og konsultasjon.
- ∞ Tillitsvalde som ønskjer fagleg vidareutvikling: Personal og leiing.
- ∞ Organisasjonskonsulentar som ønskjer fordjuping innan organisasjon og arbeid: Konsultasjon og organisasjonsutvikling.
- ∞ Psykologar og cand. psychol. -studentar som ønskjer spesialisering innan organisasjon og arbeid: Konsultasjon og organisasjonsutvikling.
- ∞ Kandidatar som ønskjer å satse på forskning innanfor fagområdet: Vitskap.

Vidare studium:

Studieprogrammet gir grunnlag for opptak til mastergradsstudium i arbeids- og organisasjonspsykologi, og kan også danne grunnlag for opptak i andre mastergradsprogram ved Det psykologiske fakultet, ved Universitetet sine andre fakultet og ved andre Universitet/høgskular.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 100 sider per 15 studiepoeng.

Delstudium i utlandet

Det vil bli gitt tilrådingar med omsyn til studiestader i utlandet, helst stader fakultetet allereie har etablert kontakt med. I tillegg føreligg tilbod innan NORDPLUS, ERASMUS og SOKRATES programma for studentutveksling

Oppstart

Haust.

Søknad til studiet skjer gjennom samordna opptak (SO), 15 april.

Planforslag

1. semester:

- ∞ Ex.phil. (10 sp)
- ∞ [EXFAC03P](#) Ex.fac. (10 sp)
- ∞ [PSYK100](#): Innføring i psykologi (10 sp)

2. semester:

- ∞ [PSYK101](#) Generell psykologi 1 (15 sp)
- ∞ [PSYK102](#) Generell psykologi 2 (15 sp)

3. semester:

- ∞ [PSYK110](#) Arbeids- og organisasjonspsykologi (30 stp)

4. semester:

- ∞ [PSYK202B](#): Psykologiske forskingsmetodar B (15 sp)
- ∞ [PSYK106](#): Personalpsykologi (15 sp)

5. semester:

- ∞ Valfrie modular (30 sp)
- ∞ (evt. utlandsopphald/andre fakultet)

6.semester:

- ∞ [PSYK200](#): Leiingspsykologi (15 sp)
- ∞ [PSYK201](#): Bacheloroppgåve (15 sp)

Meir infomasjon

Studieprogrammet gir grunnlag for opptak til mastergradsstudium i arbeids- og organisasjonspsykologi, og kan også danne grunnlag for opptak i andre mastergradsprogram ved Det psykologiske fakultetet, ved Universitetet sine andre fakultet og ved andre Universitet/Høgskular.

Emnebeskrivelser for emner som inngår i bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi

PSYK100 - Innføring i psykologi

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane ei grunnleggjande innføring i psykologifaget sine teoriar og metodar, ein gjennomgang av sentrale funn og ein diskusjon av viktige utfordringar i den psykologiske vitenskap.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskaper

Etter fullførd emne skal studentane kunne gjere greie for og diskutere:

- ∞ redegjøre for ulike perspektiv på psykologi som vitenskap
- ∞ redegjøre for sentrale biologiske grunnlag for atferd
- ∞ beskrive sansesystemene og sensoriske prosesser
- ∞ redegjøre for persepsjon og oppmerksomhet
- ∞ redegjøre for klassisk og operant betinging og forholdet mellom kognisjon og læring

- ∞ redegjøre for ulike modeller for hukommelse, og begrepene "innkoding", "lagring", "gjenhenting" "hukommelsestap"
- ∞ redegjøre for teorier om språk og språklæring
- ∞ redegjøre for tekning, resonnering, problemløsning, bedømmelse- og beslutningstaking
- ∞ diskutere intelligensbegrepet
- ∞ redegjøre for begrepet "motivasjon", og sentrale teorier om motivasjon
- ∞ beskrive hva emosjoner er og hvilke funksjoner de har, og gjøre rede for sentrale emosjonsteorier
- ∞ redegjøre for biologiske, kognitive og sosiale perspektiver på utvikling
- ∞ redegjøre for ulike teorier om begrepet "personlighet"
- ∞ diskutere forholdet mellom individet og de sosiale omgivelsene
- ∞ redegjøre for normer, roller og gruppeatferd
- ∞ redegjøre for holdninger, attribusjon og sosial inntrykksdanning
- ∞ redegjøre for ulike perspektiver på fordommer og diskriminering

Ferdigheter

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ formidle kunnskap tilegnet i kurset gjennom å anvende akademisk skriving - gi en klar framstilling av teori og empiri

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ kunne redegjøre for og diskutere sentrale perspektiver og temaer innen psykologi basert på en grunnleggende forståelse av psykologi som vitenskap

Undervisningssemester

Haust og vår

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle med ein studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Undervisning og omfang

Førellesing 2 timar per veke i 10 veker, totalt 20 timar.

Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 5 veker, totalt 10 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

4 timars skuleeksamen der ein skal svare på 4 av 6 essayoppgåver.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur er satt saman av omlag 700 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK101- Generell psykologi 1

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane ei innføring i psykologifaget sitt biologiske og kognitive fundament, kombinert med utviklingspsykologi. Emnet tek sikte mot å gje eit første grunnlag til forståing av åtferd hos menneske og dyr. Studentane vil gjennom dei tre hovudblokkane i emnet verte kjende med psykologien sitt biologiske og kognitive fundament. I tillegg vil dei få kjennskap til sentrale teoriar om og metodar i studiet av menneskeleg utvikling.

Biologisk psykologi er studiet av hjernen, og kurset skal gje studenten ei grunnleggjande forståing av korleis hjernen produserer åtferd og mentale prosessar. Studenten skal difor bli kjend med hjernen sin oppbygning og funksjon. Studenten skal også bli kjend med det evolusjonsteoretiske grunnlaget for dyr og menneske sin adaptasjon/tilpassing til miljøet. Sentrale fenomen som læring, hugs og emosjonar vert presentert, samt deira betydning for helse og sjukdom.

Kognitiv psykologi skal gje studenten ei generell innføring i teoriar om, perspektiv på, og metodar til å studere kognisjon. Studiet skal gje ein gjennomgang av sentrale funn og ein diskusjon av nokre viktige applikasjonar av kognitiv psykologi.

Utviklingspsykologi skal gje studenten ei vidare innføring i perspektiv, metodar og teoriar innan utviklingspsykologi. Det vert ein gjennomgang av sentrale teoriar og funn, samt ein diskusjon av viktige utfordringar i denne disiplinen.

Læringsutbytte/resultat

Biologisk psykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for den historiske utviklinga av vår forståing av samspelet mellom hjernen og åtferd
- ∞ Gjere greie for moderne metodar for å studere hjernestrukturar involvert i språk og kognisjon, som til dømes CAT, PET og fMRI
- ∞ Gjere greie for organiseringa av det sentrale og perifere nervesystem samt korleis nevronar kommuniserer.
- ∞ Gjere greie for korleis hjernen regulerer kroppslege organ via det autonome nervesystemet og det endokrine systemet
- ∞ Gjere greie for hovudtankane i evolusjonsteori, evolusjonspsykologi og sosiobiologi; særskild omgrepa "naturleg utval", "*inclusive fitness*", "*kin selection*" og "resiprok altruisme"
- ∞ Gjere greie for basale genetiske prinsipp, særskild omgrepa kromosom, gen, DNA og RNA.
- ∞ Gjere greie for hovudtrekka ved relasjonen mellom hjernestrukturar og åtferd; særskild emosjonar, læring, hugs, språk og kognisjon
- ∞ Gjere greie for situasjonelle, affektive, fysiologiske og instrumentelle/åtferdsmessige aspekt ved emosjonar
- ∞ Gjere greie for stressomgrepet og faktorar som er av betydning for utvikling av stressrelaterte sjukdommar
- ∞ Gjere greie for seksuell utvikling, differensiering og åtferd
- ∞ Gjere greie for homeostatisk regulering som til dømes sult
- ∞ Gjere greie for biologiske rytmar, spesielt søvn

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Diskutere læring og emosjonar sin funksjon i eit evolusjonsperspektiv
- ∞ Diskutere ulike teoriar om forholdet mellom stimulus/kontekst, emosjonar og emosjonell åtferd/fysiologi, som til dømes James-Lange og Cannon-Bard

- ∞ Diskutere forholdet mellom biologiske og psykologiske aspekt ved motivasjon, emosjonar, hugs og språk
- ∞ Drøfte samanhengen mellom psykisk belastning og kroppslege forandringar, korleis dette kan meistras og korleis langvarig aktivering kan føre til utvikling av kroppsleg sjukdom
- ∞ Diskutere samspelet mellom individet sine genetiske føresetnader (genotyp) og individet sine erfaringar (fenotyp)
- ∞ Kunne diskutere sosiobiologi og evolusjonspsykologi som forklaring for menneskets åtferd.

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ På et grunnleggande vis kunne identifisere og reflektere over etiske problemstillingar innan psykobiologisk forskning, sosiobiologi og åtferdsgenetikk
- ∞ Ha opparbeidd en grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjør biologisk psykologi, og anvende kunnskap frå biologisk psykologi til å forklare fenomen som involverer menneskeleg tenkning og åtferd

Kognitiv psykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for korleis visuell og auditorisk objektgjenkjenning går for seg
- ∞ Gjere greie for sentrale teoriar om oppmerksomd, og karakteristika ved delt og selektiv oppmerksomd
- ∞ Gjere greie for teoriar om langtidsminnets oppbygning og funksjon
- ∞ Kjenne til ulike minnestrategiar
- ∞ Gjere greie for karakteristika ved mentale bilete og kognitive kart
- ∞ Gjere greie for omgrepa "skjema" og "skript" sine roller i kognitiv psykologi
- ∞ Gjere greie for problemløsning, inkludert ulike problemløsningsstrategiar
- ∞ Gjere greie for sentrale kjenneteikn ved menneskets resonnering og avgjerdstaking

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Demonstrere nokre sentrale eksperimentelle oppsett for å studere ulike delar av kognitiv psykologi
- ∞ Diskutere nokre gjennomgåande tendensar i menneskeleg tenkning
- ∞ Forklare korleis elementar frå kognitiv psykologi, som til dømes hugs, oppmerksomd og persepsjon, fungerer i samspel med kvarandre
- ∞ Anvende kunnskap frå kognitiv psykologi til å planlegge effektiv studieteknikk
- ∞ Drøfte den historiske utviklinga av kunnskap innanfor dei ulike områda i kognitiv psykologi

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ Ha opparbeidd ein grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjør kognisjon, og anvende kunnskap frå kognitiv psykologi til å forklare fenomen som involverer menneskeleg tenkning

Utviklingspsykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for utviklingspsykologien sine historiske røter
- ∞ Gjere greie for omgrepet utvikling og korleis utvikling kan påverkast av genetiske og miljømessige faktorar
- ∞ Gjere greie for sentrale perspektiv innan fagfeltet, som til dømes læringspsykologi, evolusjonspsykologi, økologisk systemteori og psykodynamiske perspektiv.
- ∞ Gjere greie for sentrale temaområde innan fagfeltet, som til dømes tilknytning, kognitiv utvikling, intelligens, temperament, teorien om sinnet, moralutvikling, språkutvikling og sosial utvikling.
- ∞ Gjere greie for sentrale teoretikarar innan fagfeltet, som til dømes Piaget, Vygotsky, Bowlby, Ainsworth, Chomsky, Rothbart, Skinner og Bandura.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Demonstrere nokre sentrale eksperimentelle oppsett for å studera ulike perspektiv på utviklingspsykologi
- ∞ Drøfte nokre sentrale tema knytt til mennesket si utvikling, som til dømes arv/miljø og kontinuitet/diskontinuitet
- ∞ Diskutere korleis sentrale teoretikarar innan fagfeltet har ulike syn på utvikling
- ∞ Forklare korleis utvikling på ulike område, som til dømes sosial, språklig og kognitiv, er relatert til og fungerer i samspel med kvarandre

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

Ha opparbeidd ein grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjer fagfeltet utviklingspsykologi, og kunne anvende kunnskap frå fagfeltet til å forklare trekk psykologisk utvikling, særleg hos barn og unge.

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle med ein studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Fagleg overlapp

- ∞ PS103 + [PSYK101](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.
- ∞ [PSYK120](#) + [PSYK101](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.

Undervisning og omfang

Førelasingar i biologisk psykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Førelasingar i kognitiv psykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Førelasingar i utviklingspsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 9 veker, totalt 18 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

5 timars skuleeksamen med 6 essayoppgåver (2 fra kvart temaområde) der 3 oppgåver skal svarast på (1 fra kvart temaområde).

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

Mål og innhald

Emnet skal gje studenten ei generell kompetanse i form av forståing for psykologifaget sitt sosiale fundament, kjennskap til sentrale teoriar om personlegdom samt ei forståing for grunntrekk ved vitenskapelig forskingsmetode, inklusiv forståing for skilnaden mellom kvantitative og kvalitative metodar.

Innan personlegdom skal studenten tilegne seg kunnskapar om korleis trekk, biologi og intrapsykiske faktorar kan forklare personlegdom. Dei skal vidare ha kunnskap om kommunikasjon og sosial påverknad, sosiale fenomen som konflikt og samarbeid, fordømmar og diskriminering, konformitet og avvik, venskap og kjærleik, prososial og antisosial åtferd samt ha basalkunnskap om grupper. Innanfor psykologisk forskingsmetodar skal studentane ha basale kunnskapar om operasjonisering, variabelomgrepet og målingsproblematikk. Dei skal også ha grunnkunnskapar om ulike ikkje-eksperimentelle metodar samt om grunntrekk ved eksperimentelle design.

Når det gjeld ferdigheter skal studentane etter kurset kjenne til dei mest sentrale forskingsmetodane i personlegdomspsykologi og vite korleis personlegdom kan målast. Studentane skal og ha ferdigheter som gjer dei i stand til å gjere greie for ulike perspektiv på sosialpsykologien sin utvikling, definere sentrale omgrep som normer og roller, haldningar og verdiar, samt forstå grunntrekk ved sosial samhandling. Innan psykologiske forskingsmetodar skal studentane ha ferdigheter som gjer at dei kan forklare kva eit vitenskapelig paradigme er, gje ein oversikt over forskningsetiske dilemma og greie ut om hovudskilnadene mellom eksperimentelle og ikkje-eksperimentelle design.

Læringsutbytte/resultat

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Greie ut om det trekkteoretiske bidrag til personlegdomspsykologien (korleis trekk kan vere stabile og endrast)
- ∞ Gjere greie for det biologiske bidrag til personlegdomspsykologien (genetikk, fysiologi, evolusjon)
- ∞ Diskutere det intrapsykiske bidraget til personlegdomspsykologien (psykoanalyse, nyare psykoanalyse, motivasjon)
- ∞ Gjere greie for fenomen som sosial forståing, sosial konstruksjon, persepsjon og attribusjon.
- ∞ Greie ut om grunntrekk ved kommunikasjon og sosial påverknad
- ∞ Gjere greie for sentrale sosiale fenomen som konflikt og samarbeid, fordømmar og diskriminering, konformitet og avvik, venskap og kjærleik, prososial og antisosial åtferd.
- ∞ Kjenne til sentrale aspektar ved sosialt liv i grupper og mellom grupper, grupper sin funksjon, struktur og prosess.
- ∞ Ha kjennskap til kva som meinast med operasjonisering, variabelomgrepet, måleskalaer, reliabilitet og validitet.
- ∞ Kjenne til ikkje-eksperimentelle metodar (observasjon, kasus, arkivstudiar, survey, feltmetodik, intervju og tekstanalyse).

- ∞ Greie ut om grunntrekk ved eksperimentelle design.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Kjenne til mest sentrale forskingsmetodane i personlegdomspsykologi
- ∞ Vite korleis personlegdom kan målast
- ∞ Gjere greie for historiske, kulturelle og samfunnsmessige perspektiv på sosialpsykologien sin utvikling
- ∞ Definere sentrale omgrep og teoretiske perspektiv på normer og roller, haldningar og verdiar
- ∞ Gjere greie for ulike perspektiv på sjølv og identitet, samt gruppa som sosial eining
- ∞ Forstå grunntrekk ved sosial samhandling i ulike relasjonar, på ulike arenaer og i ulike kulturelle samanhengar
- ∞ Forklare kva eit vitenskapelig paradigme er
- ∞ Gje ein generell oversikt over etiske dilemma ved forskning
- ∞ Greie ut om hovudskilnadene mellom eksperimentelle og ikkje-eksperimentelle design

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ Kunne definere personlegdom og gjere greie for dei ulike hovudperspektiva på personlegdom
- ∞ Kunne gje ein oversikt over dei sentrale temaområdene innan sosialpsykologien
- ∞ Gjere greie for grunntrekk ved vitenskapelig metode, vitenskapsteoretiske omgrep og problemstillingar samt greie ut om likskapar og skilnader mellom kvantitativ og kvalitativ metodisk framgangsmåte

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle studentar med studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Fagleg overlapp

- ∞ PS102 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon

- ∞ PS103 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon
- ∞ PS104 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon
- ∞ [PSYK202A](#) + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon

Undervisning og omfang

Førellesingar i metode 10 x 2 timar, totalt 20 timar.

Førellesingar i sosialpsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Førellesingar i personlegdomspsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 9 veker, totalt 18 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

5 timars skuleeksamen med 6 essayoppgåver (2 fra kvart temaområde) der 3 oppgåver skal svarast på (1 fra kvart temaområde).

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK202B - Psykologiske forskningsmetoder B

Mål og innhald

Psykologiske forskingsmetodar B er satt saman av 2 delar: kvalitativ metode og kvantitativ metode. Emnet skal gje studentane kunnskap om vitskapeleg forsknings- og måle metodikk som er sentral i psykologisk, pedagogisk og helsefremmande forskning. Studentane får ei grunnleggande innføring i kva som karakteriserer kunnskapsprosessar knytt til vitenskap og forskning. Dei skal få kjennskap til sentrale vitenskapstradisjonar, kunne gjere greie for kva premisser dei bygger på, og drøfte kriterium som kan nyttast for å vurdere forskning innanfor dei ulike tradisjonane. Emnet skal vidare gje studentane kunnskap om kva som karakteriserer kvalitative og kvantitative forskningsdesign. Studentane skal ha skaffa seg eit generelt oversyn over dei mest nytta kvalitative forskningsdesigna, og gjere seg kjent med korleis utføre litteraturreview, datainnsamling og analyse på ein systematisk og stringent måte. Studentane skal også kunne drøfte etiske problem og dilemma som er knytt til vitenskapleg arbeid. Innanfor kvantitative metodar skal emnet gje studentane kunnskap i parametrisk og ikkje-parametrisk statistikk som er sentral innan pedagogisk, helsefremmande og psykologisk forskning. Dette får dei også prøvd ut gjennom ein eigen praktisk statistikkdel i dette emnet.

Læringsutbyte/resultat

Kvalitativ metode

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Vise kunnskap om korleis ein utformar eit kvalitativt forskningsdesign
- ∞ Vise kunnskap om kvalitativ metodens vitenskapsteoretiske forankring
- ∞ Vise kunnskap om kva som kjenneteiknar kvalitative metodar og syne kva for bruksområde dei høver seg for
- ∞ Vise kunnskap om sterke og svake sider ved ulike kvalitative metodetilnærmingar som feltmetodikk, observasjon, intervju og tekstanalyse.
- ∞ Vise kunnskap om data sin troverdigskap og gyldigheit.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Utføre ein litteraturreview i kvalitativ metode
- ∞ Utforme stringente forskningsspørsmål i kvalitativ metode
- ∞ Designe alle stadia i det kvalitative forskningsintervjuet
- ∞ Designe observasjonsstudie i kvalitativ metode
- ∞ Analysere kvalitative data i lys av troverdigskap og gyldigheit

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Vere bevisst på korleis det vitenskaplege grunnlaget for kvalitativ metode har implikasjonar for eit heilskapleg kvalitativt forskningsdesign
- ∞ Vere bevisst om etiske dilemma ved feltarbeid, intervju og observasjon
- ∞ Vere bevisst om kvalitative forskningsdesigns avgrensingar, samt korleis det kan integrerast saman med kvantitative forskningsdesign (Mixed Method)

Kvantitativ metode

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Greie ut om ulike typar utval i surveyemetode (tilfeldige utval, klyngeutval og bekvemmelighetsutval)
- ∞ Gjere greie for ulike statistiske kriteriar for reliabilitet og validitet i surveyemetodikk.
- ∞ Gjere greie for mønster mellom observasjonar, inkl. korrelasjonsomgrepet.
- ∞ Greie ut om sannsynlighetsomgrepet og relatere dette til signifikanstesting, samt gjere greie for H_0 , H_1 , type I og type II feil.
- ∞ Gjere greie for variansanalyse samt ikkje-parametriske alternativ og regresjonsanalysar
- ∞ Gjere greie for hovedtrekka ved faktoranalyser

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere deskriptiv statistikk (som mål på sentraltendens, spreining og frekvensanalysar) i statistikkprogram
- ∞ Gjere enkle analysar som kji kvadrat, t-testar, Mann-Whitney og Wilcoxon i statistikkprogram
- ∞ Gjere variansanalysar og enkle faktoranalysar i statistikkprogram
- ∞ Organisere filer, sataark og variabelark i statistikkprogram
- ∞ Opprette filer, lage variabelnamn og legge inn "labels", samt punche data i statistikkprogram
- ∞ Rekode variablar og lage syntax-filer i statistikkprogram
- ∞ Gjere og tolke analysar av måleinstrumentar sin indre konsistens i statistikkprogram
- ∞ Forklare og tolke analysar i statistikkprogram i samsvar med hypotesetesting og statistisk signifikans

Generell kunnskap

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Sette opp eit forskningsdesign ut fra relevante forskningsspørsmål, foreslå og gjennomføre relevante analysar samt fortolke resultata fra analysane
- ∞ Vere bevisst på korleis det vitskaplege grunnlaget for kvantitativ metode har implikasjonar for eit heilskapleg kvantitativt forskningsdesign
- ∞ Vere bevisst på etiske dilemma ved kvantitativ metodebruk
- ∞ Vere bevisst om kvantitative forskningsdesigns avgrensingar, samt korleis det kan integrerast saman med kvalitative forskningsdesign (Mixed Method).

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet krev studierett ved eit av følgjande studieprogram:

- ∞ Bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i folkehelse og helsefremjande arbeid
- ∞ Bachelorprogrammet i generell psykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i pedagogikk

Krav til forkunnskapar

[PSYK102](#) Generell psykologi 2/[PSYK202A](#)

Fagleg overlapp

- ∞ [PSYK202A](#) + [PSYK202B](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.
- ∞ [PSYK202C](#) + [PSYK202B](#) = 5 studiepoeng i reduksjon.

Undervisning og omfang

Førelingar i kvalitativ metode 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Førelingar i kvantitativ metode 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Dataøvingar i statistikk i grupper 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

8 dagars heimeeksamen. Oppgåva si lengd bør normalt vere omlag 10 sider med linjeavstand 1.5, fontstorleik 12, og med standard margar (2,54 cm venstre/ høgre, topp og botn).

Referanseliste og appendiks kjem i tillegg.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider delt på 350 sider i kvalitativ metode, 350 sider i kvantitativ metode og 350 sider i statistikkprogram.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK106 - Personalpsykologi

Mål og innhald

Studenten skal gjennom [PSYK106](#) tileigne seg omfattande kunnskapar i høve til sentrale faglege problemstillingar, arbeidsmetodar og verktøy i personalpsykologi, medrekna historiske utviklingslinjer, tradisjonar og metodisk grunnlag. I denne samanhengen skal studenten tileigne seg forskingsbaserte kunnskapar om individuelle faktorar som påverkar hans/hennes åtferd i jobbsamanheng, verksemda si handtering av sine medarbeidarar, individet sitt tilhøve til og tilhørsløse i organisasjonen samt karriereutvikling. Vidare skal Kandidaten skal med basis i tileigna kunnskapar gjennom skriftlege ferdigheiter svare på 2 av 3 oppgåver på ein skriftleg eksamen. Her skal kandidaten organisere, presentere og drøfte relevant fagstoff.

Undervisning og seminar er organisert rundt følgjande sentrale faglege problemstillingar:

- ∞ Emosjonar si tyding i leiar-medarbeidar relasjonen.
- ∞ Etikk i arbeidslivet, medrekna tydinga av organisatorisk varsling («whistle blowing») i arbeidslivet
- ∞ Gjennomtrekk «turnover») i arbeidslivet.
- ∞ Haldningar og endringar av slike i organisasjonar.
- ∞ Karriere og karriereutvikling, medrekna sosialisering til arbeidslivet
- ∞ Kjenneteikn ved dyktige og udyktige medarbeidarar
- ∞ Læring og kompetanseutvikling i arbeidslivet.
- ∞ Løn og beløningsmetodar i arbeidslivet
- ∞ Mangfaldsfaktorar («diversity») så som etnisitet, kultur og kjønn si tyding i organisasjonar
- ∞ Persepsjon, attribusjon og beslutningstaking si tyding i høve til korleis vi oppfattar våre omgjevnader og tek avgjerder på arbeidsplassen
- ∞ Personlegdomsfaktorar si tyding for motivasjon og ytingar
- ∞ Psykologiske kontraktar og organisatorisk tilhøyre («organisational commitment»)
- ∞ Rekruttering og seleksjon av organisasjonsmedlemmer
- ∞ Stress og traumar, samt tydinga av personalomsorg etter kritiske hendingar og ulykker.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskapar:

Ved fullført emne skal studenten kunne gjere greie for:

- ∞ Korleis individfaktorar som personlegdom, intelligens, persepsjon, læring og informasjonsomarbeiding, påverkar åtfærd i jobbsamanheng.
- ∞ Individfaktorar sin vekt i seleksjon, opplæring og motivasjon av medarbeidarar i jobbsamanheng.
- ∞ Emosjonars tyding i arbeid og organisasjonar.
- ∞ Omgrepa organisasjonstilhøyrslø og psykologisk kontrakt samt deira foreløpare og konsekvensar.
- ∞ Kva vi forstår med læring i organisasjonar og korleis organisasjonar kan leggje til rette for læring og utvikling hjå den einskilde medarbeidar.
- ∞ Ethiske problemstillingar og dilemma som ein kan møte som tilsett i ei verksemd, medrekna fenomenet «whistle blowing» (organisatorisk varslø).
- ∞ Sentrale prinsipp og metodar for rekruttering og seleksjon av medarbeidarar.
- ∞ Ulike typar av løns- og kompensasjonssystem sin verdi i organisasjonar - medrekna konsekvensar for motivasjon, yting og produktivitet.
- ∞ Kva som ligg i omgrepet turnover og drøfte ulike tiltak som kan vere med på å redusere uønska turnover i verksemdar.
- ∞ Ulike metodar for vurdering og utvikling av medarbeidarar ı medrekna medarbeidarsamtale.
- ∞ Omgrepet mangfald («diversity») og korleis ein organisasjon best mogleg kan stille seg til mangfald i verksemda
- ∞ Menneskelege reaksjonar og god personalomsorg etter kriser og ulykker.
- ∞ Kva vi forstår med omgrepet den destruktive medarbeidar og kva for forhold kan forklare denne type medarbeidarskap.
- ∞ Kva som kjenneteiknar den dyktige medarbeidar og kva forhold kan forklare denne type medarbeidarskap.
- ∞ Ethiske problemstillingar og dilemma for arbeidsgivarar og leiarar i dagens arbeidsliv.
- ∞ Individet gjennom yrkeskarrieren
- ∞ Kva vi forstår med sosialisering til arbeidslivet og til organisasjonar, og korleis individuelle og kontekstuelle forhold påverkar sosialisering til arbeidslivet og til organisasjonar.
- ∞ Kva vi forstår med karriereutvikling, og faktorar som påverkar den einskilde sin karriereutvikling i ein organisasjon og mellom organisasjonar
- ∞ Kva vi forstår med såkalla eldre arbeidstakarar, og korleis verksemda på ein best mogleg måte kan gjere seg nytte av og ivareta denne gruppa arbeidstakarar .

Ferdigheiter:

Ved fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ Finne fram i, vurdere og munnleg og skriftleg greie ut om sentrale problemstillingar og kunnskapar innanfor fagfeltet personalpsykologi.
- ∞ Nytte seg av fagleg kunnskap og relevante forskingsresultat på praktiske og teoretiske problemstillingar.
- ∞ Vurdere kva kjenneteikn ved arbeidstakaren som vil spele inn på hans eller ho si sosialisering, åtfærd, tilknytning og ytingar i verksemda.
- ∞ Vurdere kva kjenneteikn ved organisasjonen som vil spele inn på arbeidstakaren si sosialisering, åtfærd, tilknytning og ytingar i verksemda.
- ∞ Vurdera sentrale faktorar ved individet og verksemda som har tyding for gjennomtrekk og karriereutvikling.
- ∞ Har kunnskapar om og kan gjere greie for relevante faglege metodar og verktøy m.o.t. rekruttering og seleksjon.

Generell kompetanse:

Ved fullført emne:

- ∞ kan kandidaten planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgåver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltakar i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer.
- ∞ har kandidaten innsikt i sentrale faglege og etiske problemstillingar i faget personalpsykologi basert på eksisterande teori og empiri.
- ∞ kan kandidaten formidle sentralt fagstoff som teoriar, problemstillingar og løysingar så vel skriftleg som munnleg, og gjennom andre relevante uttrykksformer.
- ∞ kan kandidaten utveksle synspunkt og erfaringar med andre innanfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis.

kjenner kandidaten til læring og utvikling i verksemdar.

Undervisningssemester

Haust og vår

Eksamenssemester

Haust og vår.

Undervisningsspråk

Norsk

Institutt

Institutt for samfunnspsykologi

Krav til forkunnskapar

For å kunne melde seg opp til eksamen i emnet må ein ha generell studiekompetanse eller oppfylle krava til realkompetanse. Ut over dette er der ingen særskilde krav til forkunnskapar.

Undervisning og omfang

Undervisninga vil bli gitt i form av førelesingar og seminar og går over eitt semester.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

Eksamen er satt saman av ein skriftleg skuleeksamen på 4 timar kor studentane skal svare på 2 av 3 oppgåver. Det nyttast gradert karakterskala (A-F). Eksamen arrangerast kvart semester.

Karakterskala

For å kunne melde seg opp til eksamen i emnet må ein ha generell studiekompetanse eller oppfylle krava til realkompetanse. Ut over dette er der ingen særskilde krav til forkunnskapar.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur er satt saman av omlag 1000 sider.

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med Det psykologiske fakultet si prosedyre for undervisningsevaluering. Evaluering av undervisninga skal skje minst kvart 3. semester.

Kontaktinformasjon

Informasjonssenteret: Tlf. 55 58 27 10, E-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK110 -Arbeids- og organisasjonspsykologi

Mål og innhald

Arbeids- og organisasjonspsykologi gir en skolering i sentrale teoriar og perspektiv innan det arbeidspsykologiske og organisasjonspsykologiske fagområdet. Det arbeidspsykologiske konsentrerer seg om studiet av arbeid, den enkelte sitt forhold til arbeid og sine nærmaste kollegaer. Det organisasjonspsykologi delen fokuserer primært på studiet av organisasjonar og grupper, og leiinga av disse. Et viktig siktemål er å bevisstgjere studentane på de deler av organisasjonspsykologien som er vitenskapelig fundert, ved at nyare empiri vektleggast i undervisninga.

Studentane får en bred innføring i sentrale aspekt innan arbeids- og organisasjonspsykologi, der også historiske aspekt vektleggast. Dette inkluderer kunnskap om de to separate feltane arbeidspsykologi og organisasjonspsykologi så vel som forsøka på integrering, samt beskrivingar av hovedfokus innan de ulike felte si utvikling. Faget kan splittas i 13 seksjonar, sjølv om disse er innbyrdes relatert til kvarandre.

Tema 1: Psykososialt arbeidsmiljø

Tema 2: Jobb og familie

Tema 3: Jobbtilfredsheit og arbeidsmotivasjon

Tema 4: Betydinga av det sosiale samspill for trivsel og helse i arbeidssamanheng

Tema 5: Destruktivitet i organisasjonar

Tema 6: Individuelle ulikskapar

Tema 7: Stress og helse i arbeidslivet

Tema 8: Psykologisk organisasjonsteori

Tema 9: Kommunikasjon i organisasjoner

Tema 10: Endring i organisasjoner - Organisasjonsutvikling, læring eller omstilling?

Tema 11: Leing og leiingstenkinga si historie

Tema 12: Organisasjonskultur og organisasjonsklima

Tema 13: Danning og utvikling av grupper og team på arbeidsplassen

Læringsutbytte/resultat

Kunnskapar

Tema 1: Psykososialt arbeidsmiljø

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om det psykososiale arbeidsmiljø:

Arbeidets dobbeltside: belastning og utvikling

Kva vi forstår med omgrepet psykososiale faktorar på arbeidsarenaen

Ulike perspektiv på omgrepet psykososialt arbeidsmiljø, så som stressperspektiv og motivasjonsperspektivet

Ulike modeller for psykososiale faktorar, herunder de psykologiske jobbkrav, jobbkjenneteikn modellen og Krav-kontroll modellen

Psykososiale forhold si betydning for jobbtrivsel og helse

Arbeidsmiljøloven med spesiell vekt på lovens hensikt (§1) og den såkalla psykososialparagrafen (§4.3)

Ulike verkemidlar for arbeidsmiljøutvikling, herunder bruken av survey-undersøkingar (¿survey-feedback¿ metodikk

Ulike metodar for internkontroll og kvalitetsstyring av arbeidsmiljø

Tema 2: Jobb og familie

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om forholdet mellom jobb og familie:

Ulike modeller og perspektiv for å forstå dynamikken mellom familie- og arbeidsliv, så som balansemodellen og ¿spill-over¿-modellen, og fenomenet arbeidsnarkomani

Ulike jobb/familie konstellasjonar og mulige effektar av disse

Mulige individuelle, organisatoriske og samfunnsmessige tiltak for å lette og forebygge jobb/familie problem

Tema 3: Jobbtilfredsheit og arbeidsmotivasjon

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om jobbtilfredsheit og arbeidsmotivasjon:

Omgrepet jobbtilfredsheit

Ulike teoriar og modeller for å forstå jobbtilfredsheit

Årsaker til og konsekvensar av jobbtilfredsheit

Omgrepet organisasjonstilhørighet

Mulige samanhengar mellom jobbtilfredsheit, livstilfredsheit, jobbinvolvering og organisasjonstilhørighet

Mulige samanhengar mellom jobbtilfredsheit og effektivitet, og mellom jobbtilfredsheit og tilsette sin helse (herunder sykefråvær)

Kva arbeidsmotivasjon er

De mest *sentrale* motivasjonsteoriane i jobbsamheng

Forholdet mellom motivasjon og produktivitet

Forskjellane mellom innhalds- og prosessteoriar

Ekstrarolleåtferd som følge av indre motivasjon; arbeidsglede

Tema 4: Betydningen av det sosiale samspill for trivsel og helse i arbeidssamheng

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om betydninga av det sosiale samspill på arbeidsplassen:

Kva vi forstår med omgrepet sosial støtte

Kvantitative aspektar ved sosial støtte (sosiale nettverk)

Ulike former for sosiale støtte

Samheng mellom sosial støtte og helse; som direkte effekt og buffer hypotesen

Positive og negative effektar av sosial støtte

Humor på arbeidsplassen

Positive og negative sider ved bruk av humor på arbeidsplassen

Tema 5: Destruktivitet i organisasjonar

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om destruktivitet i organisasjonar:

Konfliktomgrepet i arbeidslivs samanheng

Konfliktar sine årsaker

Konfliktar sine innhald og konsekvensar

Sentrale modeller for å forstå konfliktar sitt forløp

Handtering av konfliktar frå ulike perspektiv

Korleis prinsipp for god kommunikasjon kan nyttast til å førebygge og handtere konfliktar på arbeidsplassen

Omgrepane mobbing og seksuell trakassering på arbeidsplassen

Omgrepet vold på jobben

Ulike årsaker til mobbing i arbeidslivet

Ulike typar mobbing

Utviklingsforløpet av mobbing i arbeidslivet

Konsekvensar av mobbing for den enkelte og for organisasjonen

Førebygging og handtering av mobbing på arbeidsplassen

Tema 6: Individuelle forskjellar

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om individuelle forskjellar:

Kva vi meiner med omgrepet personligdom

Personligdomsteorianes plass i arbeidspsykologien

De mest sentrale trekkteoriane, herunder særlig fem-faktor teorien

Forholdet mellom person- og situasjonsfaktorar

Forholdet mellom personligdom og organisasjonsatferd

Kva vi forstår med omgrepet sjølvbilde

Ulike perspektiv og forståingar av omgrepet sjølvbilde

Personligdomens betydning for stress og mestring

Individuelle preferansar, og korleis disse kommer til uttrykk

Jungs modell for typeforståing

Korleis måle personligdom og metodologiske problem i denne forbindelse

I kva grad personligdomstestar kan nyttas ved utveljing leiare og medarbeidarar

Betydningen av kjønn i arbeidsliv og leiing

Tema 7: Stress og helse i arbeidslivet

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om stress og helse i arbeidslivet:

Kva vi forstår med omgrepet stress

Sentrale modeller og perspektiv for stress i organisasjonar

Stress hos leiare spesielt

Kva vi forstår med omgrepet mestring

Sentrale modeller for mestring i organisasjonar

Mulige tiltak i forhold til å redusere stress på arbeidsarenaen

Stress under omstilling og nedbemanning

Omgrepet utbrenthet

Utbrenthet i lys av stressmodellar

Årsaker til og konsekvensar av utbrenthet

Individuelle egenskaper sin betydning for utbrenthet

Korleis måle utbrenthet, og metodiske problemer i den forbindelse

Førebygging og behandling av utbrenthet

Sjukefråvær som fenomen

Teoriar om sjukefråvær med spesiell vekt på Steers og Rhodes fråværsmodell

Ulike måtar å måle fråvær, og konsekvensane av disse

Mulige samanhenger mellom arbeidsmiljø/trivsel og sjukefråvær

Ulike tiltak for å redusere sjukefråvær i arbeidet

Helse i arbeidslivet

Helsefremming i arbeidslivet

Kva forstår vi med omgrepet arbeidsledighet. Sentrale forståelsesperspektiv.

Samanhengen mellom arbeidsledighet og helse

Tema 8: Psykologisk organisasjonsteori

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om organisasjonsteori ut frå et psykologisk perspektiv:

Ulike modeller for organisering av arbeid og menneskjer og korleis ulike organisasjonstrukturer påvirker menneskjer, med vekt på byråkratiets dysfunksjonar

Grunnleggjande antakingar om menneskjer i organisasjonar og arbeid

Utviklinga i synet på fenomenet arbeid og organisering

Forholdet mellom teknologi, strukturer, sosiale forhold, og korleis disse påverkas gjensidig og korleis de samla påverkar tilsette sine opplevingar og organisasjonars effektivitet

Kjenneteikn ved produktive organisasjonar

Korleis teori og kunnskap frå faget i liten grad omsettes til praksis

Årsaker til at enkelte verksemder nøler med å ta i bruk kunnskapar frå organisasjonspsykologi

Forskningsresultat om metodar for utvikling av produktive verksemder

De mest vanlige måtane å forstå omgrepet «kjønn» i arbeids- og organisasjonspsykologi

Sentrale problemstillingar og perspektiv vedr. kvinne- og kjønnsforskninga i arbeidslivet

Tema 9: Kommunikasjon i organisasjonar

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om kommunikasjon i organisasjonar:

Action Science som et reiskap for å sikre effektiv kommunikasjon

Funksjonell og dysfunksjonell kommunikasjon i organisasjonar

Korleis slik kommunikasjon oppstår, og kvifor

Det sentrale omgrepsapparatet i Action Science sin måte å analysere kommunikasjon

Korleis dysfunksjonell kommunikasjon kan snues til å bli mer funksjonell

Samanhengen mellom kommunikasjon, læring og omstilling i organisasjonar

Sentrale kjenneteikn ved to-veis kommunikasjon

Betingelser for god kommunikasjon på arbeidsplassen

Tema 10: Endring i organisasjonar - Organisasjonsutvikling, læring eller omstilling?

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om endring i organisasjonar:

kva som kjenneteiknar omgrepet organisasjonsutvikling

De sentrale arbeidsmetodane og prosessane innan OU tradisjonen

Aksjonsforskning som sentral del av organisasjonsutvikling

Suksesskriterier i OU

Leiarutvikling som del av OU

Omgrepa organisasjonslæring, dobbelkrets og enkelkretslæring og sentrale problemstillingar i samanheng med dette

Samanhengen mellom teknologi og læring i organisasjonar

Psykologiske element i organisasjonslæring, med særlig vekt på persepsjon, kognisjon og kommunikasjon

Prinsippa for erfaringslæring slik de beskrives av Action Science og av Kolb's læringssirkel

Arbeidslivets historiske utvikling

Teknologiens og kunnskapen si betydning for arbeidslivet

Paradigmeskiftet frå industrialisering til postindustrialisme

Kunnskapsarbeidaren, leiing og organisering

Organisatorisk endring: modeller og strategiar

Likskapar og forskjellar mellom organisatorisk omstilling og organisasjonsutvikling, organisasjonslæring

Motstand mot endring og faktorar som påverkar dette

Omstilling som læringsprosess; kognitive kart og kompetansar

Stress og stressmestring i forbindelse med omstilling

Korleis omstilling påverkar de tilsette

Korleis en omstillingsprosess kan tilretteleggast for å sikre medarbeidars trivsel og motivasjon

Tema 11: Leiing og leiingstenkinga sin historie

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om leiing og leiingstenkinga sin historie:

Grunnleggjande antakingar og verdisyn i forhold til menneske i arbeid

De mest *sentrale* teoriane om leiing i historisk perspektiv

Leiing- og leiingsomgrepet

Leiars jobbåtferd, mulige årsaker og konsekvensar

De viktigaste teoriane innanfor situasjonsstyrt leiing og dei mest sentrale innvendingane mot nytteverdien av disse teoriane

Omgrepa transformasjonsleiing og transaksjonsleiing

Kva for utfordringar kunnskapsarbeid og kompetente medarbeidarar byr på for leiare som har ansvar for slik arbeidskraft

Forholdet mellom kunnskapsarbeid og motivasjon

Typar medarbeidarar og kva for leiarstilar disse er assosiert med

Korleis forholde seg til produktivitet i kunnskapsintensivt arbeid

Tema 12: Organisasjonskultur og organisasjonsklima

Studenten skal tilegne seg følgjande kunnskapar om organisasjonskultur og organisasjonsklima:

Kva vi forstår med omgrepet organisasjonskultur

Forskjellar og likskapar mellom omgrepane organisasjonskultur og organisasjonsklima

Korleis organisasjonskulturar oppstår og utviklast

Kva for funksjoner en organisasjonskultur har for arbeidsfellesskapet

Korleis organisasjonskultur påverkar endringar og omstillingar i organisasjonar

Korleis leiare kan påverke en organisasjonskultur

Universell versus partikulære kjenneteikn ved organisasjonskulturar

Konkurrerende verdiar Modellen for organisasjonskultur

Hofstede sine nasjonale kulturdimensjoner

Tema 13: Danning og utvikling av grupper og team på arbeidsplassen

Studenten skal tilegne seg følgende kunnskaper om grupper og team i en arbeidslivskontekst:

Ulike typer grupper i organisasjonar

Strukturer og prosesser i grupper som påverkar både gruppa sin og organisasjonen sin produktivitet

Kjenneteikn ved effektive grupper

Korleis grupper dannes og utviklast

Forskjellen mellom grupper og team

Fordeler og ulemper ved grupper og team

Ulike problem som kan oppstå mellom grupper i en organisasjon

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne reflektere og gjere greie for sentrale omgrep og modeller innan den arbeids- og organisasjonspsykologiske felt, inklusive korleis en rekke forhold ved organisasjon og arbeidstakar henger saman («person environment fit»). Kunnskapane skal kunne framstilles skriftlig, men også i munnlege kontekster, og vil kunne ha en direkte praktisk nytteverdi i ulike samanhenger (personalarbeid, BHT, arbeidstakarkontekst, i leiarfunksjonar, osv).

Undervisningssemester

Haust

Undervisningsspråk

Norsk

Krav til studierett

Emnet er ope for alle med ein studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

For å kunne melde seg opp til eksamen i emnet må ein ha generell studiekompetanse eller oppfylle krava til realkompetanse. Ut over dette er der ingen særskilde krav til forkunnskapar.

Undervisning og omfang

Forelesingar, seminar, gruppeøvingar (erfaringsbasert læring i smågrupper)

Obligatoriske arbeidskrav

Undervisninga er frivillig. Det er *ikkje* obligatorisk innsending av arbeidsoppgåver

Vurderingsformer

Emnet vurderas som fullført ved bestått eksamen. Eksamen er en skoleeksamen på 8 timer, som består av 2 deler (del a: test av spesifikke kunnskapar, del b: kor kunnskapane skal drøftes i en samanheng)

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttas karakterskalaen A ÷ F, der F er ikkje bestått.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur, web-sider

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med Det psykologiske fakultet sin prosedyre for undervisningsevaluering.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ver vennlig å ta kontakt med studierettleiar/ informasjonssenter, tlf. 55 58 27 10

Epost: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK200 -Leiingspsykologi

Mål og innhald

Leiingspsykologi gir ei opplæring i sentrale teoriar og perspektiv på leiing. Med utgangspunkt i norsk og internasjonal teori og empiri, vert det undervist i ei rekkje implikasjonar av leiarskap, mellom anna knytt til organisasjonar sin produktivitet og dei tilsette sin trivsel. Eit viktig punkt i faget er å gjera studentane medvitne på dei delar av leiingsfeltet som er vitskapelig funderte.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for sentrale aspekt ved utviklinga av faget leiingspsykologi
- ∞ Gjere greie for dei mest sentrale tradisjonelle og nyare teoriar om leiing.
- ∞ Gjere greie for sentrale kritiske perspektiv på leiing.
- ∞ Gjere greie for individ- og rolleperspektiv på leiing.
- ∞ Gjere greie for situasjons- og medarbeidarperspektiv på leiing
- ∞ Gjere greie for innhaldet i omgrepa leiaråtferd og leiarstil
- ∞ Gjere greie for kulturelle aspekt ved leiing
- ∞ Gjere greie for nokre sentrale metodar for utvikling av leiarar

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Reflektere over og drøfte ulike definisjonar av leiing
- ∞ Reflektere over og drøfte forholdet mellom person, rolle, åtferd og situasjon knytt til utøving av leiing
- ∞ Drøfte kulturelle forskjellar i oppfatning og utføring av leiing
- ∞ Drøfte bruk av nokre metodar for utvikling av leiarar
- ∞ Reflektere over og drøfte samanhengen mellom leiing og organisasjonar sin produktivitet, samt tilsette sin trivsel

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten

- ∞ På eit grunnleggjande vis kunne identifisere og reflektere over sentrale leiingspsykologiske problemstillingar
- ∞ Ha tilegna seg ein grunnleggjande kompetanse med omsyn til korleis utføring av leiing verkar inn på organisasjon og tilsette

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsspråk

Norsk

Institutt

Institutt for samfunnspsykologi.

Krav til studierett

Emnet krev studierett på bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi eller bachelorprogrammet i generell psykologi.

Krav til forkunnskapar

Bestått emnet [PSYK110](#): Arbeids- og organisasjonspsykologi. Emnet krever studierett på bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi eller bachelorprogrammet i generell psykologi.

Undervisning og omfang

Forelesninger, seminar, gruppeøvelser og gruppebaserte presentasjoner.

Obligatoriske arbeidskrav

Deltaking i undervisninga

Vurderingsformer

Eksamen er ein skriftleg skuleeksamen på 4 timar kor studentane skal svare på 1 av 2 oppgåver. Det nyttast gradert karakterskala (A-F). Eksamen arrangerast kvart semester.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur, web-sider.

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med Det psykologiske fakultet sin prosedyre for undervisningsevaluering. Evaluering av undervisninga skal skje minimum kvart 3. semester.

PSYK201 - Bacheloroppgave i arbeids- og organisasjonspsykologi

Mål og innhald

Studenten skal i samarbeid med andre studentar skrive ei oppgåve, der konkrete faglege problemstillingar skal svarast på ved hjelp av empiriske vitskapelege undersøkingar og/eller teori. Studenten skal gjennom bacheloroppgavåa tileigne seg kunnskapar om forskingsprosessen gjennom å setje seg inn i relevant teori, utarbeide forskings spørsmål, samle inn relevant empiri og produsere eit skriftleg arbeid ut frå vitskapelige standardar (APA-standard). Studenten skal skrive oppgåva saman med andre studentar, og skal i denne samanheng tileigne seg kunnskapar og oppøve evner med omsyn til forskingssamarbeid. Studetane skal også tileigne seg evner i samband med forskingsformidling gjennom munnleg presentasjon av sitt forskingsarbeid. Undervisninga er organisert i følgjande hovuddelar:

1) *Å skrive ei Bacheloroppgåve - formelle rammer:* Innføring i alle relevante sider ved det å skrive Bacheloroppgåva. Studentane vil få innsyn i:

- ∞ Rettar og krav til studentar og rettleiarar
- ∞ Tidsrammer og -fristar
- ∞ Organisering av arbeidet, inkl. det å skrive saman med andre studentar
- ∞ Oppgåva si oppbygging og format (APA-standard)

- ∞ Evalueringsform

2) *Kvalitativ og kvantitativ metode* Studentane skal tileigna seg grunnleggjande kunnskapar om kvantitative og kvalitative forskingsmetodar.

3) *Forskningsprosessen og oppgåveskrivinga* Kandidaten skal få adekvate kunnskapar om kva eit forskingsprosjekt er satt saman av og gjennomføre sin eigen Bacheloroppgåve.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskapar:

Ved fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ Gjer greie for grunnleggjande kjenneteikn ved kvantitative og kvalitative forskingsmetodar. Nærare bestemt forskingsdesign, innsamling og behandling av ulike typer data (kvantitative og kvalitative).
- ∞ Gjer greie for de ulike fasene som inngår i eit forskingsprosjekt.

Ferdigheiter:

Ved fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ Planleggje og gjennomføre eit forskingsprosjekt
- ∞ Stille forskings spørsmål som lar seg svara på med vitenskapelige metodar
- ∞ Tileigna seg relevant forskingsinformasjon (mellom anna datasøk)
- ∞ Utvikle og nytte adekvate forskingsinstrument (til dømes intervjuguidar, spørjeskjema)
- ∞ Demonstrere ferdigheiter i korrekt oppbygging av eit vitenskapelig arbeid etter APA-standarden, korrekt bruk av kjelder, korrekt presentasjon av referansar og bruk av relevante litteraturdatabasar
- ∞ Analysere data eller presentere og drøfte teori
- ∞ Formidle teori og resultat skriftleg og munnleg

Generell kompetanse:

Ved fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ Reflektere om det å utøve forskning i høve til eksisterande teori og empiri.

Reflektere om etiske forhold i høve til bruk og tolking av egne data, kjelder og sitering

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsspråk

Norsk

Institutt

Institutt for samfunnspsykologi.

Krav til studierett

Emnet krev studierett på bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi.

Krav til forkunnskapar

For å kunne melde seg opp til eksamen i emnet må ein ha bestått emnene [PSYK102/PSYK202A/B](#): Psykologiske forskingsmetodar A/B, [PSYK110](#) Arbeids- og organisasjonspsykologi eller PSYK103: Organisasjonspsykologi og PSYK104: Arbeidspsykologi eller tilsvarende emne.

Obligatoriske arbeidskrav

Undervisninga vil vere satt saman av tre førelesingar á 3 timar. Dette følgjast opp av to "workshops" om konkretisering av eigne forskingsspørsmål og val av samarbeidspartnarane på oppgåva. I framhaldet vert det gitt undervisning satt saman av ei praktisk innføring i både survey- og intervjumetoden over to dagar kvar på 6 timar. Rettleiing vil finne stad i grupper på 2-4 studentar. Kvar gruppe får 3 rettleiingar á 2 timar på nærare fastsett tidspunkt i løpet av semesteret. Undervisninga går over eitt semester.

Vurderingsformer

Eksamen er satt saman av tre delar som gir ein samla gradert sluttarakter: 1. Ei skriftleg oppgåve (gruppeoppgåve) der det nyttast gradert karakterskala (A-F). 2. Føresett at den skriftlege oppgåva er bestått, ei munnleg prøve som kan justere karakteren på den skriftlege oppgåva. 3. Ein munnleg presentasjon (gruppresentasjon) av den skriftlege oppgåva i plenum der det vert gitt karakteren bestått/ikkje bestått.

Alle kandidatar på ei gitt oppgåve får same sluttarakter. Det vert nytta gradert karakterskala (A-F).

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med Det psykologiske fakultet sin prosedyre for undervisningsevaluering. Evaluering av undervisninga skal skje minimum kvart 3. semester.

Det psykologiske fakultet
KUE

Referanse

2012/2504-AAM

Dato

28.02.2012

Rapport fra programsensor i arbeids- og organisasjonspsykologi, høst 2011

BACHELORPROGRAMMET -

Rapporten gjelder PSYK106 Personalpsykologi. Evalueringen er basert på samtale med én student den 13. oktober 2011.

PSYK106.

En rekke studenter var forespurt om å komme til gruppesamtale, hvorav kun 1 student møtte. Hun deltok aktivt i samtalen, hvor jeg reiste spørsmål om pensum, undervisning, omfang og annet. Likevel må rapporten fra dette kurset nødvendigvis fortolkes med forsiktighet.

Denne studenten ga uttrykk for stor begeistring for kurset, og mente at de andre studentene i kurset generelt sett også hadde vært fornøyd. Hun fremhevet at kurset var relevant og nyttig uansett hvilken jobb en måtte ha, og at kurset hadde fokus på viktige aspekter av moderne arbeidsliv. Hun kunne også fortelle at dette kurset hadde bidratt til at hun skiftet studium fra jus til psykologi og at hun nå hadde som mål å søke seg inn på Masterstudiet.

Hun mente videre at stoffmengden var omfattende og det var mye å lære i kurset, men at omfanget var passe for et kurs på 15 studiepoeng. Når det gjaldt pensum, så syntes hun det var en passe balanse mellom bøker og artikler, selv om det var noe overlappende tema i bøkene. Spesielt fremhevet hun boka til Haukedal, som var godt likt fordi hvert kapittel innledes med et eksempel som beskriver arbeidslivet veldig bra. Hun likte også at pensumbøkene var på norsk, og syntes alle lærebøkene var svært tilgjengelig og lette å lese.

Undervisningen ble også positivt vurdert. Hun opplevde at foreleserne var interessert og engasjert i temaene de hadde ansvar for innenfor fagområdet. Hun anså det som veldig positivt at eksterne forelesere var trukket inn, disse var gode eksperter på ulike områder og bidro til å levendegjøre stoffet gjennom eksempler.

Hun hadde meldt seg på et frivillig seminar for oppgaveskriving og feedback og dette ble vurdert som svært nyttig. Det ble holdt 8-9 seminar-gruppemøter gjennom semesteret. Her

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det psykologiske fakultet
Telefon 55582710
Telefaks
post@psyfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7807
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgt. 13
Bergen

Saksbehandler
Aase Meyer
55588348

fikk studentene erfaring med oppgaveskriving og fikk feedback på arbeidene sine. Dette avstedkom gode og relevante diskusjoner over temaene i kurset. Det var gjennomgående god kommunikasjon mellom seminarledere og de faglige. I seminaret fikk studentene også gjennomført en prøveeksamen som de fikk feedback på, og dette ble sett på som veldig lærerikt og god forberedelse til eksamen.

I siste forelesning på kurset ble det foretatt en oppsummering av kurset og gitt tips til eksamen. Dette var veldig bra for de som ikke hadde gått på seminar, og det ble også godt mottatt og sett på som veldig positivt av studentene.

Eksamen besto av en 4-timers skoleeksamen der studentene skulle besvare 2 av 3 oppgaver. Dette mente studenten var en forbedring fra tidligere praksis der de måtte svare på 1 av 2 oppgaver. Oppgavene var stort sett formulert som drøftinger av teori opp mot arbeidslivet, og oppgavene var også både relevante og viktige i forhold til pensum. I den nye ordningen mente hun også at studentene får vist en større bredde av kunnskap innenfor fagområdet.

Et problem var at søkningen til kurset var så stor at forelesningene måtte flyttes til et større auditorium i Studiesenteret. Dermed ble det en unaturlig avstand til Institutt for samfunnspsykologi og mindre kontakt mellom studenter og faglige ansatte. Men alt i alt kunne hun ikke tenke på noe annet som kunne forbedres i kurset.

Mitt generelle inntrykk basert på samtalen med denne ene studenten, var at emnet engasjerer og virker godt tilrettelagt, og at studentene fant kurset svært relevant og nyttig for videre karriere. Det fremkom ingen klager og heller ingen rapporterte klager fra andre studenter.

MASTERPROGRAMMET -

Rapporten gjelder 1. året av Masterutdanningen, som inneholder kursene PSYK301, AHS311, PSYK303/304, og PSYK 305. Evalueringen er basert på samtale med 7 studenter den 13. oktober 2011. Her var det innkalt 8 av masterstudentene, hvorav 7 møtte. Alle hadde erfaringer med kursene og opplegget i første år av masterstudiet.

Rapporten vil hovedsakelig fokusere på studentenes opplevelse av Masterprogrammet som helhet, og evaluering av kursene er derfor mindre detaljert.

Generelt sett var studentene meget fornøyde med programmet, de mente programmets innhold er i tråd med mål og intensjon. De fremhevet at programmet gir dem relevant og nyttig kunnskap som forbereder dem til mange ulike karrierer, og som kan anvendes i mange sammenhenger i arbeidslivet. De mente også at det var god progresjon fra hovedsakelig teoretisk fokus på bachelor til større fokus på anvendelse og praksis i masterprogrammet.

PSYK301 – Organisasjonsutvikling

Studentene var svært fornøyde med dette kurset. Det er et teoretisk kurs og er akademisk tungt, men de berømmet både opplegg og pensumlitteratur. Kurset er i følge studentene veldig bra som grunnlag for videre arbeid i masterstudiet.

AHS311 – Tradisjoner i arbeidslivsforskningen

Studentene berømmet dette for å være et interessant kurs, men de var jevnt over misfornøyd med flere aspekter ved kurset. De mente at kurset passet dårlig inn i Masterprogrammet slik mål og intensjon er formulert. Dette er en teoretisk gjennomgang av ulike perspektiver som krever refleksjon, mens resten av kursene er mer praktisk orientert. Disse perspektivene og tradisjonene (f.eks. innen sosiologi) er så forskjellige fra psykologi at studentene så kurset som et forstyrrende element i masterprogrammet. Som sådan mente de at dette kurset tok altfor mye plass i studiet, og burde i stedet ha vært lagt til Ex.Fac. eller Bachelor. De mente at andre kurs innenfor for eksempel organisasjonsteori, administrative fag, strategi og ledelse, samt en innføring i arbeidsrett, ville ha vært mer relevant for innholdet i programmet og det arbeidet de kommer til å ha etter endt utdanning.

Faglig innhold og kursopplegg var studentene for så vidt fornøyd med, rent bortsett fra at oppgaven til eksamen kunne skrives helt utenfor pensum, slik at det var unødvendig å lese pensumlitteraturen. En student hevdet å ha lest kun 40 sider av det relativt omfattende pensum i kurset.

PSYK303/304 – Intervensjoner i grupper og organisasjoner 1 og 2

Disse to kursene med fokus på henholdsvis leder- og teamutvikling, og konflikthåndtering og arbeidsmiljøutvikling mente studentene var pedagogisk og innholdsmessig svært bra. De satte pris på foreleserne – både praktikere og forskere, eksterne og interne – som var svært gode og presenterte interessante tema og problemstillinger. Imidlertid mente noen av studentene at det kunne vært mer samsvar mellom forelesninger og pensumlitteratur. I hvert kurs skal studentene fordype seg i ett av de to temaene, og dette kunne i følge studentene bidra til at man etter endt kurs hadde for lite kunnskap om det andre temaet.

Studentene uttrykte nokså sterkt at de savnet veiledning på oppgavene de skulle skrive. Spesielt fremhevet de at de savnet klare kriterier for å skrive paper i forkant og kriterier for å

skrive gode paper. En innledende veiledning med en faglig ansatt og muligens noen veiledningsgrupper underveis kunne ført til større trygghet i oppgaveskriving.

PSYK 305 – Rollen som endringsagent i praksis

Studentene var entydig i at de syntes det var veldig positivt og givende med praksis. En gjennomgang av de ulike 'oppdrag' studentene hadde fått, ga inntrykk av at de både fikk relevante og interessante oppgaver på praksisstedet, og at oppgavene var godt tilpasset det nivå de er på nå. Noen av studentene var invitert tilbake for å gjøre undersøkelser som kunne danne grunnlag for masteroppgaven.

Likevel mente de alle at dette kurset var svært arbeidskrevende og omfattet mange flere arbeidstimer enn andre kurs med samme omfang. Ikke bare skulle de utføre et oppdrag, men de skulle også skrive rapport til bedriften om sine analyser og funn, samtidig som eksamen og karakter baseres i helhet på en refleksjonsrapport som skal være en krisisk analyse og drøfting av praksisen. Igjen etterlyste studentene klare vurderingskriterier for denne refleksjonsrapporten, og uttrykte at det var vanskelig å vite hva som utgjør en god oppgave.

Generelt

Jeg opplevde at studentene viste betydelig entusiasme og engasjement for masterprogrammet. De så på kursene som utfordrende, lærerike, og stort sett nyttige (med ett unntak). De satte også pris på undervisning, pensum og opplegget generelt. De uttalte seg samstemt positivt om progresjon i innhold og fokus fra Bachelor til Master, og kritiske kommentarer gikk på spørsmål rundt arbeidsmengde og veiledning, der essensen egentlig var et uttrykk for forbedringspotensiale og ikke av avgjørende betydning. Jeg tar dette som tegn på at Fakultetet og de aktuelle lærerne har utviklet et svært vellykket Masterprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi med et særpreg som må bevares.

Studentene hadde også synspunkter på noen aspekter som kunne forbedres. Jeg skal referere til disse punktvis under. Noen av disse punktene omhandler ikke bare 1. året, men jeg synes likevel det kan være nyttig å ta de med her.

- Mangelfull veiledning og tilbakemelding på oppgaver og oppgaveskriving. Praksisen med 'peer reviews' på skrevne paper er ikke informativ nok, studentene uttrykte ønske om større faglig tyngde i feedback.
- Metodeundervisning kunne vært grundigere både på Bachelor og Master, spesielt mht kvalitativ metode. Studentene føler de blir for avhengige av veileder mht metode (siden de stort sett skriver masteroppgave på allerede innsamlede data).
- De fleste studentene (80%) skriver masteroppgave på allerede eksisterende data. Studentene ytret ønske om å ha informasjonsmøte om ulike masteroppgavetema allerede våren i første året, eller i hvert fall før metodekurset i andre året, slik at en kan ha mulighet til å samle egne data – både kvantitative og kvalitative – dersom en har lyst til det.
- Praksisopplevelsen har gitt studentene forståelse for at det er mange 'hippe' undersøkelser som kan gjøres basert på kvalitative data. De savner imidlertid kompetanse og interesse for kvalitativ metode i instituttet.
- Mesteparten av undervisningen på dette nivået er intensiv. Det er de for så vidt ikke misfornøyd med, med unntak av kurs i statistikk. For det første er kurset tungt innholdsmessig, og studentene følte at fulle dager med dette stoffet ga for lite tid til å bearbeide det. Det ville være en stor fordel å dele dette kurset opp mer og ha kortere

øker. I tillegg har datarommet svært dårlig ventilasjon og førte til stort ubehag mot slutten av dagen.

Mitt hovedinntrykk er at disse studentene generelt var positive og fornøyde med masterprogrammet, men at det likevel er et forbedringspotensiale mht en del faglige aspekter. Jeg oppfordrer derfor programstyret i arbeids- og organisasjonspsykologi til å vurdere disse punktene og se på muligheter for justeringer der det er påkrevet for å opprettholde den gode kvaliteten også i fremtiden.

Oslo, 23. oktober, 2011

Astrid M. Richardsen

Vennlig hilsen

(Sett inn ledernavn)

(Sett inn tittel)

Aase Meyer
førstekonsulent

ÅRSRAPPORT FRA PROGRAMSENSOR

Navn: Astrid M. Richardsen

Programsensor ved

- Det Psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen
- Bachelorprogram/Masterprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi

Oppnevnt for perioden: 2011 - 2013

Rapporten gjelder perioden: 2011/2012

Programsensor er bedt om å uttale seg om karaktersetting på skoleeksamen for emnet ledelsespsykologi PSYK 200, samt vurdere tre masteroppgaver i arbeids- og organisasjonspsykologi.

Rapport 2012

Pensum Ledelsespsykologi (15 sp).

Innholdet i PSYK200 Ledelsespsykologi beskrives på følgende måte: ” *Leiingspsykologi gir ei opplæring i sentrale teoriar og perspektiv på leiing. Med utgangspunkt i norsk og internasjonal teori og empiri, vert det undervist i ei rekkje implikasjonar av leiarskap, mellom anna knytt til organisasjonar sin produktivitet og dei tilsette sin trivsel. Eit viktig punkt i faget er å gjera studentane medvitne på dei delar av leiingsfeltet som er vitenskapelig funderte.*”.

Kursbeskrivelsen omfatter spesifikke læringsmål for studentene som klart formidler hva som kreves. Pensum i dette emnet består av 2 lærebøker og et studiekompedium sammensatt av vitenskapelige artikler og kapittel fra bøker. Pensumbøkene er delvis på engelsk (Northouse Leadership) og norsk (Ledelse på godt og vondt), og representerer tidsriktig oppdatert forskningslitteratur. Studiekompedit er omfattende og inndelt i ulike fagtema med tre til fire artikler innenfor hver. Fagtemaene er person, trekk og situasjon; lederrollen; ledelse og kjønn; ledelse og kultur; ledelse på norsk; ledelsesutvikling; destruktiv ledelse; autentisk ledelse; den lærende organisasjon / ledelse av pedagogiske virksomheter; helseledelse; og TQM, Lean

Management og Six Sigma. Artikkene representerer gjennomgående nyere bidrag innenfor de ulike temaene, og disse er vitenskapelig fundert.

Karaktersetting på Ledelsespsykologi vår 2012

Kurset i ledelsespsykologi har som eksamensform en 4 timers skriftlig prøve der studenten må velge 1 av 2 oppgaver. Dette er en eksamensform der en får testet dybden i studentenes kunnskap, men kanskje ikke bredden i tilstrekkelig grad. Eksamensspørsmålene er formulert slik at de stiller krav til studentenes evne til å organisere og drøfte stoffet selvstendig, og dette gjør det enklere å skille mellom oppgaver på ulike karakternivå.

Programsensor har vurdert 2 eksamensoppgaver som ble gitt karakteren A, to oppgaver som ble gitt karakteren B og to som ble gitt karakteren C. Karaktersettingen som helhet synes å være på riktig nivå.

Eksamensoppgavene som ble vurdert til A reflekterer en grundig og detaljert kjennskap til pensum, og god forståelse og modenhet i behandlingen av stoffet. Den ene oppgaven viser en god drøfting av sterke og svake sider ved begrepet transformasjonsledelse og utfordringer i et sosialt og situasjonelt perspektiv. Kandidaten trekker inn forskning på flere områder og makter å trekke paralleller til ledelsesforskningen. Den andre oppgaven tar et litt annet perspektiv, og gjennomgår en rekke tilnærminger til ledelse, inkludert en sammenligning av transformasjonsledelse og transaksjonsledelse. Her diskuteres også en rekke teorier og funn fra forskning relatert til adferd og karakteristika som kan være relevant for transformasjonsledere, samt en rekke verktøy for å oppnå bedre arbeidsprosesser. Eksempler fra næringsliv er også brukt. Begge oppgavene er karaktersatt på riktig nivå.

Oppgavene vurdert til B er gode oppgaver men når ikke helt opp på nivået til de forrige. I den første oppgaven er ledelse definert, og transformasjonsledelse beskrevet og sammenlignet med transaksjonsledelse. Så diskuteres kort fordeler og ulemper ved transformasjonsledelse før kandidaten går over til å beskrive situasjonsbestemt ledelse, destruktiv ledelse, sosial identitetsteori, laissez-faire ledelse og karismatisk ledelse. Oppgaven reflekterer for så vidt kunnskap, men er noe tynn på drøfting av utfordringer mht utøvelsen av ledelse. Det er få eksempler fra næringsliv. Programsensor er av den oppfatning at denne oppgaven ligger nærmere en C enn B. Den andre oppgaven innleder med en definisjon og beskrivelse av transformasjonsledelse, og så er en stor del av oppgaven brukt til å drøfte utfordringer knyttet

til utøvelsen av transformasjonsledelse. Oppgaven er kortere enn den forrige, men diskusjonen er av bedre kvalitet og karaktersettingen er mer riktig.

Oppgavene vurdert til C reflekterer også et rimelig godt kunnskapsnivå, men disse er preget av noe mindre evne til selvstendig diskusjon. Ulike ledelsesteorier er redegjort for på en adekvat måte, men det er begrenset drøfting og lite integrering av andre teorier og forskning for å vise utfordringer knyttet til utøvelse. Likevel er de gode oppgaver, som er riktig kalibrert mht karaktersetting.

Konklusjon: Etter programsensors vurdering er karakterene jevnt over satt på et riktig nivå. En av oppgavene gitt karakteren B er muligens på grensen mot C, men det er jo alltid et spørsmål om hva som vektlegges i en oppgave. Snittkarakteren på dette kurset ligger på B, og det er noe høyere enn forventet i studentmassen generelt på Bachelor nivå. Ingen studenter fikk lavere karakter enn C, og fordelingen fra A-C er normalfordelt. En skulle nok forvente en større spredning i bruk av karakterskalaen på bachelor nivå, men på den annen side er klassestørrelsen slik at det kan være variasjoner mht årskull.

Karaktersetting Masteroppgave vår 2012

Masteroppgaven er berammet til 60 studiepoeng, altså 2 semesters arbeid. Kriteriene er beskrevet på følgende måte: *"Gjennom forskingspraksis skal masteroppgåva gje studentane djupare innsikt i teori og empiri på eit avgrensa område. Oppgåva skal utvikle studentane sine evner til ei kritisk handsaming av avgrensa problemstillingar ved hjelp av vitenskaplege metodar. I denne forskingspraksisen vert det og lagt stor vekt på oppgåveløysing gjennom samarbeid studentane imellom. Det vert stilt krav til ei skriftleg framstilling i tråd med ei vitenskapleg avhandling som følgjer APA-standarden"*

En god masteroppgave medfører at kandidaten kan analysere forholdet mellom tema, forskningsspørsmål og forskningsdesign; velge adekvat forskningsdesign gitt problemstillingene i oppgaven og rammefaktorer som tid og økonomi; og kunne demonstrere bredde og fordypning i kunnskap innenfor temaområdet. Krav til oppgaven er også en klar og presis skriftleg framstilling av forskningsarbeidet og demonstrere korrekt oppbygging av et vitenskapelig arbeid etter APA-standard, korrekt bruk av kilder, korrekt presentasjon av referanser og bruk av relevante litteraturlister.

Programsensor har vurdert en oppgave gitt karakteren A, en med karakter B og en med karakter C.

Oppgaven som fikk A har en god og grundig innledning som inkluderer teori og bygger opp til klare hypoteser. Metode og resultater er godt fremstilt, og analysene er kompetent utført. Diskusjonen er grundig og relevant og inkluderer implikasjoner for yrkespraksis. Metodologiske svakheter er også adressert.

Oppgaven som fikk B inkluderer også en grundig gjennomgang av fenomener og begreper, og tar for seg relevant forskning. Også i denne oppgaven er hypotesene teoretisk fundert. Metode og analyser er adekvat utført, men noe rotete fremstilt. Utvalget er hentet fra en datainnsamling gjort av SSB. Diskusjonen baserer seg på funnene, men det introduseres mye annen forskning og teorier som forklaringsmodeller, og den bærer ikke samme preg av selvstendighet som den foregående oppgaven. Metodiske begrensninger er adressert.

Oppgaven gitt C gir også en grundig introduksjon til begreper og modeller. Metode og resultater er adekvat presentert. Resultatene er i hovedsak basert på deskriptive analyser og korrelasjoner mellom enkeltvariabler, og en hadde nok kunnet forvente noe mer komplekse hypoteser og mer sofistikert statistikk på masternivå. Diskusjonen er relevant og tar for seg de viktigste funnene, men noen ganger impliseres kausalitet til tross for at analysene kun er basert på korrelasjoner. Metodologiske begrensninger er inkludert.

Konklusjon: Etter programsensors vurdering er karakterene på masteroppgavene satt på et riktig nivå. Snittkarakteren på oppgavene i hele kullet ligger på B. Fordelingen på A og B er nokså jevn og omfatter over 80% av karakterene, mens et fåtall får C. Det er for så vidt forståelig at studentene får så gode karakterer gitt tett og god oppfølging fra veiledere, men man kan kanskje bestrebe seg på å bruke et videre spekter av karakterskalaen i fremtiden.

Programsensors deltakelse i drøftinger om struktur og innhold i studieprogrammet

Programsensor har i år ikke deltatt på noen programstyremøter.

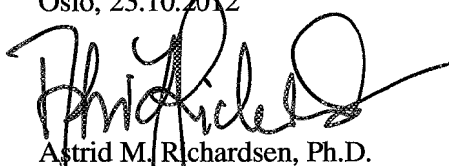
Særlige forhold ved gjennomføringen av studieprogrammet i perioden

Ingen særlige forhold er vurdert.

Rollen og oppgaven som programsensor

Rollen og oppgaven som programsensor ble utbedret av Psykologisk Fakultet/UiB i løpet av våren 2012. Det har i år vært klart formulerte oppgaver for programsensors arbeid.

Oslo, 23.10.2012

Astrid M. Richardsen, Ph.D.
Professor i organisasjonspsykologi
Handelshøyskolen BI

ÅRSRAPPORT FRA PROGRAMSENSOR

Navn: Astrid M. Richardsen

Programsensor ved

- Det Psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen
- Bachelorprogram/Masterprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi

Rapporten gjelder perioden: 2012/2013

Programsensor er bedt om å uttale seg om et engelskspråklig tilbud til utvekslingsstudenter i emnet PSYK 106 Personalpsykologi, samt vurdere fordeler og ulemper ved det eksisterende tilbudet sammenlignet med at emnet i sin helhet kun tilbys på engelsk.

Rapport 2013

Sammenligning norsk og engelsk versjon av Personalpsykologi (15 sp)

Kursinnhold: Kursbeskrivelsen på engelsk som er vedlagt her er i vesentlig grad den samme som kursinnholdet på det norske kurset. Det er muligens noe mer fyldig informasjon gitt om det norske kurstilbudet, for eksempel aktuelle studieprogram, krav til forkunnskaper, undervisningsperiode, antall studiepoeng, osv., men det antas at dette vil foreligge på engelsk på nettsiden når det nye kurset trer i kraft. Emneoversikten for de to kursene synes å være sammenfallende.

Når det gjelder læringsutbytte for studentene, så er innholdet tilnærmet likt for den norske og engelske versjonen, men er organisert noe ulikt. I den norske versjonen er læringsutbytte delt inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, mens den engelske versjonen kun har med kunnskaper (knowledge).

Pensum: Pensumlitteratur er av forståelige årsaker endret til kun å inneholde engelsk litteratur. Mens man i den norske versjonen har basert mye av pensum på boken "Den dyktige medarbeider: Behov og forventninger", samt et kompendium med artikler og bokkapitler som i hovedsak er norske, har den engelske versjonen et nokså annerledes pensum. I kompendiet er de engelske artiklene og bokkapitlene fra det norske kurset beholdt, og de norske kapitlene

og artiklene er substituert med kapitler fra to andre pensumbøker, Arnold & Randall's "Work Psychology" og McKenna's "Business Psychology and Organizational Behaviour", samt kapitler fra ulike andre bøker på spesifikke tema. Helhetlig sett er det muligens en overvekt av bokkapitler på den engelske pensumlisten, noe som øker muligheten for overlappende innhold. Det er også en god del overlap i innholdet i bøkene til Arnold & Randall og McKenna, selv om det kanskje er organisert forskjellig.

På pensumlisten står oppført McKenna (2006), men 5. utgave av boken kom ut i 2012, så dette burde oppdateres. Det er en del endringer i innholdsfortegnelsen og kapitteloverskrifter som også bør oppdateres.

Timeplan: Timeplan for de to kursene er så å si identisk, men i den engelske kursbeskrivelsen står det at kurset skal tilbys i vårsemesteret 2011, hvilket må være en feil. Det skal vel kanskje tilbys i 2014?

Fordeler og ulemper ved å kun tilby kurset på engelsk

Det er mange fordeler med å kun tilby kurset på engelsk. Man kan tiltrekke flere utenlandsstudenter, noe som vil gjøre læringsmiljøet i klassen mer spennende ved at man kan trekke på erfaringer fra andre kulturer. Det er også utviklende for norske studenter å tilegne seg språklig kompetanse, samt kunne diskutere faget på engelsk. Også for de faglige ansatte vil det være fordeler med å bygge opp kompetanse for engelskspråklig undervisning, både for internasjonale konferanser og internasjonalt faglig samarbeid.

Av egen erfaring med Masterstudiene på BI, vet vi at det kan være en utfordring for faglige ansatte å skulle undervise på et annet språk enn morsmålet. Tilbakemeldingene fra faglige er ofte at de ikke føler seg så avslappet og ledig i forelesninger som når de underviser på norsk, at de ikke synes de får uttrykt seg like elegant og at de blir mer bundet til PPT og forelesningstekst. Imidlertid er dette noe som generelt forbedrer seg med praksis, og hvis institusjonen i tillegg tilbyr støtte for de ansatte gjennom språkkurs og opplæring, så kan dette snus til å bli veldig positivt for de faglige medarbeiderne.

En annen ulempe er at studentene ikke får samme eksponering til fagmiljøets forskning og publisering som de ville fått med det norske kurset, men dette kan jo også fungere som en spore til å publisere mer internasjonalt. Uansett vil jo egne eksempler og forskning kunne belyses i forelesninger

Dersom dette er et valgfag for noen programmer, kan det være en fare for at færre studenter velger det fordi det er mer arbeidsintensivt for dem å tilegne seg litteraturen og de kan være mer usikre i forhold til gjennomføring av eksamen på engelsk.

Konklusjon: Etter programsensors vurdering er kursene tilnærmet like hverandre hva inngår innhold og planlagt gjennomføring. De nødvendige endringene i pensum for den engelske versjonen av kurset virker relevante, selv om man bør se nøye på mulig overlapp i pensumlitteraturen. Dersom kurset tilbys kun på engelsk, bør det i en innkjøringsfase etableres gode støtteordninger for faglige ansatte, og en bør kanskje vurdere noe støtte til studentene mht eksamensgjennomføring og oppgaveskriving. På sikt tor jeg fordelene vil være flere enn ulempene både for studenter og faglig ansatte.

Programsensors deltakelse i drøftinger om struktur og innhold i studieprogrammet

Programsensor har i år ikke deltatt på noen programstyremøter.

Særlige forhold ved gjennomføringen av studieprogrammet i perioden

Ingen særlige forhold er vurdert.

Rollen og oppgaven som programsensor

Det har i år vært klart formulerte oppgaver for programsensors arbeid.

Oslo, 30.08.2013

Astrid M. Richardsen, Ph.D.
Professor i organisasjonspsykologi
Handelshøyskolen BI

Studieplan: Bachelor i generell psykologi

Introduksjon

Presterer idrettsutøvarar betre når dei blir observert enn når dei trenar aleine? Kvifor gjer vi menneske mindre innsats når vi arbeider i grupper enn når vi arbeider for oss sjølve?

Psykologi er vitskapen om åtferd og mentale prosessar hos menneske og dyr. Vi relaterer oss til kvarandre, og påverkar kvarandre. Kva har førsteinntrykket å seie i sosial samhandling? Kor mykje har oppmuntring å seie for læring? Korleis tolkar vi positive og negative hendingar i dagleglivet?

I psykologien er åtferd forklart med teoriar som bygger på vitskaplege metodar, og studiet gir kunnskap om generell psykologisk forskingsmetodikk. Du vil bli kjent med hovudorienteringar, teoretiske hovudperspektiv, sentrale forskingsbidrag og funn i psykologifaget. Gjennom studiet vil du lære å identifisere og analysere mennesket i samspel med omgivnadene sine.

Visste du at ...

Folk kan nokre gongar hugse ting som ikkje har skjedd og gløyme sjølv dramatiske hendingar i livet.

Oppbygging

Studieprogrammet skal innehalde følgjande:

- ∞ 30 studiepoeng med innføringsemne, medrekna ex.phil.
- ∞ 90 studiepoeng med spesialisering (1½ års studium) innanfor generell psykologi, inkludert metode.
- ∞ 60 studiepoeng valfrie emne der alle eller delar kan veljast frå andre fag.

Studieplan:

Studiestart - semester

Kvar haust. Søknad til studiet skjer gjennom Samordna opptak (SO).

Mål og innhald

Bachelorprogrammet i generell psykologi skal gje deg generell og teoretisk kunnskap innan dei utvalde psykologiske basalområda (biologisk psykologi, kognitiv psykologi,

utviklingspsykologi, personlegdomspsykologi og sosialpsykologi) med høve til fordjuping i utvalde fagfelt.

Studiet skal også gje deg kunnskapar innan generell psykologisk forskingsmetodikk. Psykologi er det vitskaplege studiet av åtferd og kognisjon hos menneske (og dyr). Åtferd er i psykologien forklart med teoriar som er baserte på vitskaplege metodar. Studiet skal utvikle dine evner til å identifisere og analysere mennesket i samspel med omgjevnadane sine. Gjennom lesing og deltaking i førelesingar og seminar vil du bli kjend med hovudorienteringar, teoretiske hovudperspektiv, sentrale forskingsbidrag og funn i psykologifaget.

Bachelorprogrammet har et omfang på tre år (180 studiepoeng).

Læringsutbytte

Ein kandidat med bachelorgrad i generell psykologi frå Det psykologiske fakultet,

Universitetet i Bergen skal:

Kunnskapar

- ∞ Har kunnskap om og forståing for sentrale tema innan fagområdet psykologi.
- ∞ Kan forstå korleis eit psykologisk fenomen kan studerast og forklarast på fleire

måtar og vurdere ulike teoretiske forklaringar opp mot kvarandre.

- ∞ Kan beskrive fagets historiske utvikling.
- ∞ Kan halde seg oppdatert på fagområdet psykologi.

Ferdigheiter

- ∞ Kan vurdere ulike forskingsmetodar for innsamling og analyse av eit datamateriale.
- ∞ Kan anvende ulike psykologiske perspektiv i analyse og beskriving av eit fenomen
- ∞ Kan gjennomføre litteratursøk og sette seg inn i og vurdere relevant faglitteratur.
- ∞ Kan demonstrere god skriftleg og munnleg formidlingsevne i tråd med psykologidisiplinen.
- ∞ Kan gjennomføre eit sjølvstendig avgrensa akademisk arbeid i tråd med faglege, metodiske

og etiske retningsliner.

Generell kompetanse

- ∞ Kan vise ei kritisk tilnærming til gjeldande kunnskap og praksis innanfor det psykologiske

fagfeltet.

- ∞ Kan arbeide sjølvstendig, organisere og planlegge eget arbeid innanfor gitte fristar, og i

tråd med etiske krav og retningslinjer.

- ∞ Kan formidle sentralt fagstoff både skriftleg og munnleg til ulike publikum.
- ∞ Har innsikt i relevante fagetiske problemstillingar.

Opptakskrav

For å kunne søkje opptak til bachelorprogrammet i generell psykologi, må du ha generell studiekompetanse, eller fylle krava til realkompetanse.

Innføringsemne

Førstesemesterstudiet er på 30 studiepoeng og er satt saman av ex.phil., ex.fac. og innføring i psykologi. Dette studiet skal gje deg ei innføring i ulike måtar å tenkje kring kunnskap og vitskap generelt, om fagspesifikk historie og vitskapsteori, samt gje ei innføring i faget psykologi.

- ∞ Ex.phil. (10 sp.) gir eit overordna filosofisk perspektiv. Gjennom undervisning og penumlesing får du ei innføring i sentrale, allmenne grunnlagsproblem i vestleg tenkjemåte, særskild i høve til psykologiske grunnlagsproblem.
- ∞ Ex.fac. (10 sp.) tek føre seg psykologifaget sitt teoretiske fundament, psykologien sitt opphav og den historiske utviklinga av psykologi som vitskapleg disiplin.
- ∞ [PSYK100](#) Innføring i psykologi (10 sp.) skal gje eit overordna innsyn i den psykologiske vitskapen. Du lærer mellom anna om psykologien sitt biologiske fundament, om minne, læring, utviklingspsykologi, sosialpsykologi og personlegdom.

Førstesemesteret er obligatorisk. Ein må søkje særskild om eventuelt fritak eller innpassing av andre emne.

Obligatoriske emne

Spesialiseringa i generell psykologi er på 90 studiepoeng (1 ½ års studium) er satt saman av følgjande obligatoriske emne:

- ∞ [PSYK101](#): Generell psykologi 1 (15 sp) gir ei innføring i biologisk psykologi, kognitiv psykologi og utviklingspsykologi. Emnet skal gje ei første forståing av menneskeleg åtferd og åtferd hjå andre organismar.
- ∞ [PSYK102](#): Generell psykologi 2 (15 sp) gir ei innføring i psykologifaget sitt sosiale fundament. I tillegg får du kjennskap til sentrale teoriar om personlegdom. Emnet inneheld også ei grunnleggjande innføring i forskingsmetode.
- ∞ [PSYK207](#): Læring og åtferdspsykologi (15 sp) skal gje deg kunnskapar om moderne åtferdspsykologi, teoretiske og empiriske bidrag og nytta metodar og kunnskapar i lærings/åtferdspsykologi.
- ∞ [PSYK208](#): Affekt og kognisjon (15 sp) skal gje ei innføring i dei viktigaste teoriane og perspektiva på forholdet mellom affekt, kognisjon og biologi. Du vil gjennom emnet få kjennskap til teoriar og empiriske funn frå sosial-kognisjonsfeltet.

- ∞ [PSYK202B](#): Psykologiske forskningsmetodar (15 sp) skal gje ei brei innføring i kvalitativ og kvantitativ metode, samt ei innføring i statistikkprogram.
- ∞ [PSYK250](#): Bacheloroppgåva (15 sp) skal gje ei innføring i korleis eit fagleg sjølvstendig arbeid vert bygd opp. Gjennom arbeidet med oppgåva vil du utvikle ein vitenskapelig tenkje- og arbeidsmåte, lære kva for krav som vert stilte til eit større skriftleg produkt og kva som kan vere ein passende arbeidsmåte.

Alle emna som er ein del av spesialiseringa er obligatorisk for graden, samt for vidare opptak til masterstudium. Alle andre obligatoriske emne må vere gjennomført seinast same semester som [PSYK250](#) Bacheloroppgåve i generell psykologi.

Tilrådde valemne

Valfrie emne utgjer dei siste 60 studiepoenga i graden og kan i prinsippet fyllast med alle typar godkjend høgare utdanning som ikkje overlapper med det som er obligatorisk i graden. Det psykologiske fakultet har planlagt i denne samanheng eit tilbod av tilrådde emne og kombinasjonar som er nyttige saman med dei obligatoriske elementa og som kan utgjere ei ytterligere spesialisering innan retningane skule, helse og næringsliv. Desse emna er særskild anbefalt: [PSYK106](#), [PSYK110](#) og [PSYK109](#). Det vert ellers anbefalt emne innanfor psykologi, helsefag, helsepsykologi, arbeids- og organisasjonspsykologi, pedagogikk, sosialantropologi, sosiologi, samfunnsvitenskap.

Rekkefølge for emne i studiet

Studenten må ha bestått 1.semestersstudiet (30 studiepoeng), i tillegg må eksamen vere bestått i følgjande emne før ein kan melde seg opp i [PSYK250](#):

- ∞ [PSYK101](#)
- ∞ [PSYK102](#)
- ∞ [PSYK207](#)
- ∞ [PSYK208](#)

Studenten må ha bestått [PSYK202B](#) seinast same semester som ein tar [PSYK250](#).

Det vert anbefalt å ta emna i følgjande rekkjefølge:

1. semester:

Examen philosophicum (10 sp)
[EXFAC03P](#) Examen facultatum (10 sp)
[PSYK100](#) Innføring i psykologi (10 sp)

2. semester:

[PSYK101](#) Generell psykologi 1 (15 sp)
[PSYK102](#) Generell psykologi 2 (15 sp)

3. semester:

[PSYK207](#) Læring og åtferdspsykologi (15 sp)
[PSYK208](#) Affekt og kognisjon (15 sp)

4. semester:

[PSYK202B](#) Psykologiske forskingsmetodar B (15 sp)

Valfrie emne (15 sp)

5. semester:

Valfrie emne (30 sp)

6. semester:

Valfrie emne (15 sp)

[PSYK250](#) Bacheloroppgåve i generell psykologi (15 sp)

Delstudium i utlandet

Det finst i dag mange alternativ for deg som ønskjer å ta eit semester eller to av utdanninga di i eit anna land. Universitetet i Bergen har mange utvekslingavtalar, både i og utanfor Europa. Det er ein føremon om du reiser ut i den valfrie delen av programmet.

Undervisningsmetodar

Undervisninga vil bli gitt i form førelesingar, seminar, nettbasert undervisningsmateriell, nettbaserte grupper og diskusjonsforum.

Vurderingsformer

Det vert lagt vekt på at studentane får erfaring med ulike vurderingsformer som eksamen, skriftlege arbeid og fleirvalsoppgåver.

Karakterskala

Ved sensur av emna som inngår i programmet nyttast karakterskalan A-F eller greidd/ikkje greidd.

Grunnlag for vidare studium

Studieprogrammet gir grunnlag for opptak til master i psykologi, og kan også danne grunnlag for opptak til andre mastergradsprogram ved Det psykologiske fakultet, og ved Universitetet i Bergen sine andre fakultet eller andre universitet/høgskuler.

Relevans for arbeidsliv

Bunden av fagkombinasjonen vil studiet gje kompetanse for arbeid i offentleg og privat sektor, til dømes i skulen, ulike delar av privat næringsverksemd, i ideelle organisasjonar og i ulike delar av helsevesenet og liknande der psykologisk fagkunnskap er etterspurt. Ved påbygging til mastergrad får du kvalifikasjonar for vidare forskning, formidling og undervisning på høgare nivå.

Evaluerings

Bachelorprogrammet vert kontinuerleg evaluert av programsensor, i tråd med retningslinjene for kvalitetssikring ved UiB. Evaluering av enkeltemne som inngår i programmet er omtalt i emnebeskrivinga.

Programansvarleg

Det psykologiske fakultet.

Programstyret for årsstudiet og bachelorprogrammet i generell psykologi har ansvar for fagleg innhald, oppbygging av studiet og kvaliteten på studieprogrammet.

Kontakt: post@psyfa.uib.no/55 58 27 10

Administrativt ansvarleg

Det psykologiske fakultet

Kontakt: studierettleiar.psyfa@uib.no/55 58 27 10

Emnebeskrivelser for emner som inngår i bachelorprogrammet i generell psykologi

PSYK100 - Innføring i psykologi

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane ei grunnleggjande innføring i psykologifaget sine teoriar og metodar, ein gjennomgang av sentrale funn og ein diskusjon av viktige utfordringar i den psykologiske vitenskap.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskaper

Etter fullført emne skal studentane kunne gjere greie for og diskutere:

- ∞ redegjøre for ulike perspektiv på psykologi som vitenskap
- ∞ redegjøre for sentrale biologiske grunnlag for atferd
- ∞ beskrive sansesystemene og sensoriske prosesser
- ∞ redegjøre for persepsjon og oppmerksomhet
- ∞ redegjøre for klassisk og operant betinging og forholdet mellom kognisjon og læring
- ∞ redegjøre for ulike modeller for hukommelse, og begrepene "innkoding", "lagring", "gjenhenting" "hukommelsestap"
- ∞ redegjøre for teorier om språk og språklæring

- ∞ redegjøre for tekning, resonnering, problemløsning, bedømmelse- og beslutningstaking
- ∞ diskutere intelligensbegrepet
- ∞ redegjøre for begrepet "motivasjon", og sentrale teorier om motivasjon
- ∞ beskrive hva emosjoner er og hvilke funksjoner de har, og gjøre rede for sentrale emosjonsteorier
- ∞ redegjøre for biologiske, kognitive og sosiale perspektiver på utvikling
- ∞ redegjøre for ulike teorier om begrepet "personlighet"
- ∞ diskutere forholdet mellom individet og de sosiale omgivelsene
- ∞ redegjøre for normer, roller og gruppeatferd
- ∞ redegjøre for holdninger, attribusjon og sosial inntrykksdanning
- ∞ redegjøre for ulike perspektiver på fordommer og diskriminering

Ferdigheter

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ formidle kunnskap tilegnet i kurset gjennom å anvende akademisk skriving - gi en klar framstilling av teori og empiri

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ kunne redegjøre for og diskutere sentrale perspektiver og temaer innen psykologi basert på en grunnleggende forståelse av psykologi som vitenskap

Undervisningssemester

Haust og vår

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle med ein studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Undervisning og omfang

Føreløsing 2 timar per veke i 10 veker, totalt 20 timar.

Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 5 veker, totalt 10 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

4 timars skuleeksamen der ein skal svare på 4 av 6 essayoppgåver.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur er satt saman av omlag 700 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK101- Generell psykologi 1

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane ei innføring i psykologifaget sitt biologiske og kognitive fundament, kombinert med utviklingspsykologi. Emnet tek sikte mot å gje eit første grunnlag til forståing av åtferd hos menneske og dyr. Studentane vil gjennom dei tre hovudblokkane i emnet verte kjende med psykologien sitt biologiske og kognitive fundament. I tillegg vil dei få kjennskap til sentrale teoriar om og metodar i studiet av menneskeleg utvikling.

Biologisk psykologi er studiet av hjernen, og kurset skal gje studenten ei grunnleggjande forståing av korleis hjernen produserer åtferd og mentale prosessar. Studenten skal difor bli kjend med hjernen sin oppbygning og funksjon. Studenten skal også bli kjend med det

evolusjonsteoretiske grunnlaget for dyr og menneske sin adaptasjon/tilpassing til miljøet. Sentrale fenomen som læring, hugs og emosjonar vert presentert, samt deira betydning for helse og sjukdom.

Kognitiv psykologi skal gje studenten ei generell innføring i teoriar om, perspektiv på, og metodar til å studere kognisjon. Studiet skal gje ein gjennomgang av sentrale funn og ein diskusjon av nokre viktige applikasjonar av kognitiv psykologi.

Utviklingspsykologi skal gje studenten ei vidare innføring i perspektiv, metodar og teoriar innan utviklingspsykologi. Det vert ein gjennomgang av sentrale teoriar og funn, samt ein diskusjon av viktige utfordringar i denne disiplinen.

Læringsutbyte/resultat

Biologisk psykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for den historiske utviklinga av vår forståing av samspelet mellom hjernen og åtferd
- ∞ Gjere greie for moderne metodar for å studere hjernestrukturar involvert i språk og kognisjon, som til dømes CAT, PET og fMRI
- ∞ Gjere greie for organiseringa av det sentrale og perifere nervesystem samt korleis nevronar kommuniserer.
- ∞ Gjere greie for korleis hjernen regulerer kroppslege organ via det autonome nervesystemet og det endokrine systemet
- ∞ Gjere greie for hovudtankane i evolusjonsteori, evolusjonspsykologi og sosiobiologi; særskild omgrepa "naturleg utval", "*inclusive fitness*", "*kin selection*" og "resiprok altruisme"
- ∞ Gjere greie for basale genetiske prinsipp, særskild omgrepa kromosom, gen, DNA og RNA.
- ∞ Gjere greie for hovudtrekka ved relasjonen mellom hjernestrukturar og åtferd; særskild emosjonar, læring, hugs, språk og kognisjon
- ∞ Gjere greie for situasjonelle, affektive, fysiologiske og instrumentelle/åtferdsmessige aspekt ved emosjonar
- ∞ Gjere greie for stressomgrepet og faktorar som er av betydning for utvikling av stressrelaterte sjukdommar
- ∞ Gjere greie for seksuell utvikling, differensiering og åtferd
- ∞ Gjere greie for homeostatisk regulering som til dømes sult
- ∞ Gjere greie for biologiske rytmar, spesielt søvn

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Diskutere læring og emosjonar sin funksjon i eit evolusjonsperspektiv
- ∞ Diskutere ulike teoriar om forholdet mellom stimulus/kontekst, emosjonar og emosjonell åtferd/fysiologi, som til dømes James-Lange og Cannon-Bard
- ∞ Diskutere forholdet mellom biologiske og psykologiske aspekt ved motivasjon, emosjonar, hugs og språk
- ∞ Drøfte samanheng mellom psykisk belastning og kroppslege forandringar, korleis dette kan meistras og korleis langvarig aktivering kan føre til utvikling av kroppsleg sjukdom

- ∞ Diskutere samspelet mellom individet sine genetiske føresetnader (genotyp) og individet sine erfaringar (fenotyp)
- ∞ Kunne diskutere sosiobiologi og evolusjonspsykologi som forklaring for menneskets åtferd.

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ På et grunnleggande vis kunne identifisere og reflektere over etiske problemstillingar innan psykobiologisk forskning, sosiobiologi og åtferdsgenetikk
- ∞ Ha opparbeidd en grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjør biologisk psykologi, og anvende kunnskap frå biologisk psykologi til å forklare fenomen som involverer menneskeleg tenkning og åtferd

Kognitiv psykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for korleis visuell og auditorisk objektgjenkjenning går for seg
- ∞ Gjere greie for sentrale teoriar om oppmerksomheit, og karakteristika ved delt og selektiv oppmerksomheit
- ∞ Gjere greie for teoriar om langtidsminnets oppbygning og funksjon
- ∞ Kjenne til ulike minnestrategiar
- ∞ Gjere greie for karakteristika ved mentale bilete og kognitive kart
- ∞ Gjere greie for omgrepa "skjema" og "skript" sine roller i kognitiv psykologi
- ∞ Gjere greie for problemløsning, inkludert ulike problemløsningsstrategiar
- ∞ Gjere greie for sentrale kjenneteikn ved menneskets resonnering og avgjerdestaking

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Demonstrere nokre sentrale eksperimentelle oppsett for å studere ulike delar av kognitiv psykologi
- ∞ Diskutere nokre gjennomgåande tendensar i menneskeleg tenkning
- ∞ Forklare korleis elementar frå kognitiv psykologi, som til dømes hugs, oppmerksomheit og persepsjon, fungerer i samspel med kvarandre
- ∞ Anvende kunnskap frå kognitiv psykologi til å planlegge effektiv studieteknikk
- ∞ Drøfte den historiske utviklinga av kunnskap innanfor dei ulike områda i kognitiv psykologi

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ Ha opparbeidd ein grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjør kognisjon, og anvende kunnskap frå kognitiv psykologi til å forklare fenomen som involverer menneskeleg tenkning

Utviklingspsykologi (5 studiepoeng)

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere greie for utviklingspsykologien sine historiske røter
- ∞ Gjere greie for omgrepet utvikling og korleis utvikling kan påverkast av genetiske og miljømessige faktorar
- ∞ Gjere greie for sentrale perspektiv innan fagfeltet, som til dømes læringspsykologi, evolusjonspsykologi, økologisk systemteori og psykodynamiske perspektiv.
- ∞ Gjere greie for sentrale temaområde innan fagfeltet, som til dømes tilknytning, kognitiv utvikling, intelligens, temperament, teorien om sinnet, moralutvikling, språkutvikling og sosial utvikling.
- ∞ Gjere greie for sentrale teoretikarar innan fagfeltet, som til dømes Piaget, Vygotsky, Bowlby, Ainsworth, Chomsky, Rothbart, Skinner og Bandura.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Demonstrere nokre sentrale eksperimentelle oppsett for å studera ulike perspektiv på utviklingspsykologi
- ∞ Drøfte nokre sentrale tema knytt til mennesket si utvikling, som til dømes arv/miljø og kontinuitet/diskontinuitet
- ∞ Diskutere korleis sentrale teoretikarar innan fagfeltet har ulike syn på utvikling
- ∞ Forklare korleis utvikling på ulike område, som til dømes sosial, språklig og kognitiv, er relatert til og fungerer i samspel med kvarandre

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

Ha opparbeidd ein grunnleggande kompetanse om dei ulike elementa som til saman utgjer fagfeltet utviklingspsykologi, og kunne anvende kunnskap frå fagfeltet til å forklare trekk psykologisk utvikling, særleg hos barn og unge.

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle med ein studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Fagleg overlapp

- ∞ PS103 + [PSYK101](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.
- ∞ [PSYK120](#) + [PSYK101](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.

Undervisning og omfang

Førelingar i biologisk psykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.
Førelingar i kognitiv psykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.
Førelingar i utviklingspsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.
Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 9 veker, totalt 18 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

5 timars skuleeksamen med 6 essayoppgåver (2 fra kvart temaområde) der 3 oppgåver skal svarast på (1 fra kvart temaområde).

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

Mål og innhald

Emnet skal gje studenten ei generell kompetanse i form av forståing for psykologifaget sitt sosiale fundament, kjennskap til sentrale teoriar om personlegdom samt ei forståing for grunntrekk ved vitskapelig forskingsmetode, inklusiv forståing for skilnaden mellom kvantitative og kvalitative metodar.

Innan personlegdom skal studenten tilegne seg kunnskapar om korleis trekk, biologi og intrapsyriske faktorar kan forklare personlegdom. Dei skal vidare ha kunnskap om kommunikasjon og sosial påverknad, sosiale fenomen som konflikt og samarbeid, fordommar og diskriminering, konformitet og avvik, venskap og kjærleik, prososial og antisosial åtferd samt ha basalkunnskap om grupper. Innanfor psykologisk forskingsmetodar skal studentane ha basale kunnskapar om operasjonalisering, variabelomgrepet og målingsproblematikk. Dei skal også ha grunnkunnskapar om ulike ikkje-eksperimentelle metodar samt om grunntrekk ved eksperimentelle design.

Når det gjeld ferdigheter skal studentane etter kurset kjenne til dei mest sentrale forskingsmetodane i personlegdomspsykologi og vite korleis personlegdom kan målast. Studentane skal og ha ferdigheter som gjer dei i stand til å gjere greie for ulike perspektiv på sosialpsykologien sin utvikling, definere sentrale omgrep som normer og roller, haldningar og verdiar, samt forstå grunntrekk ved sosial samhandling. Innan psykologiske forskingsmetodar skal studentane ha ferdigheter som gjer at dei kan forklare kva eit vitskapeleg paradigme er, gje ein oversikt over forskningsetiske dilemma og greie ut om hovudskilnadene mellom eksperimentelle og ikkje-eksperimentelle design.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Greie ut om det trekkteoretiske bidrag til personlegdomspsykologien (korleis trekk kan vere stabile og endrast)
- ∞ Gjere greie for det biologiske bidrag til personlegdomspsykologien (genetikk, fysiologi, evolusjon)
- ∞ Diskutere det intrapsyriske bidraget til personlegdomspsykologien (psykoanalyse, nyare psykoanalyse, motivasjon)
- ∞ Gjere greie for fenomen som sosial forståing, sosial konstruksjon, persepsjon og attribusjon.
- ∞ Greie ut om grunntrekk ved kommunikasjon og sosial påverknad
- ∞ Gjere greie for sentrale sosiale fenomen som konflikt og samarbeid, fordommar og diskriminering, konformitet og avvik, venskap og kjærleik, prososial og antisosial åtferd.
- ∞ Kjenne til sentrale aspektar ved sosialt liv i grupper og mellom grupper, grupper sin funksjon, struktur og prosess.
- ∞ Ha kjennskap til kva som meinast med operasjonalisering, variabelomgrepet, måleskalaer, reliabilitet og validitet.
- ∞ Kjenne til ikkje-eksperimentelle metodar (observasjon, kasus, arkivstudiar, survey, feltmetodikk, intervju og tekstanalyse).
- ∞ Greie ut om grunntrekk ved eksperimentelle design.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Kjenne til mest sentrale forskingsmetodane i personlegdomspsykologi
- ∞ Vite korleis personlegdom kan målast
- ∞ Gjere greie for historiske, kulturelle og samfunnsmessige perspektiv på sosialpsykologien sin utvikling
- ∞ Definere sentrale omgrep og teoretiske perspektiv på normer og roller, haldningar og verdiar
- ∞ Gjere greie for ulike perspektiv på sjølv og identitet, samt gruppa som sosial eining
- ∞ Forstå grunntrekk ved sosial samhandling i ulike relasjonar, på ulike arenaer og i ulike kulturelle samanhengar
- ∞ Forklare kva eit vitenskapelig paradigme er
- ∞ Gje ein generell oversikt over etiske dilemma ved forskning
- ∞ Greie ut om hovudskilnadene mellom eksperimentelle og ikkje-eksperimentelle design

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ Kunne definere personlegdom og gjere greie for dei ulike hovudperspektiva på personlegdom
- ∞ Kunne gje ein oversikt over dei sentrale temaområdene innan sosialpsykologien
- ∞ Gjere greie for grunntrekk ved vitenskapelig metode, vitenskapsteoretiske omgrep og problemstillingar samt greie ut om likskapar og skilnader mellom kvantitativ og kvalitativ metodisk framgangsmåte

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet er ope for alle studentar med studierett ved Universitetet i Bergen.

Krav til forkunnskapar

Ingen

Fagleg overlapp

- ∞ PS102 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon
- ∞ PS103 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon
- ∞ PS104 + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon

∞ [PSYK202A](#) + [PSYK102](#) = 5 studiepoeng i reduksjon

Undervisning og omfang

Førellesingar i metode 10 x 2 timar, totalt 20 timar.

Førellesingar i sosialpsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Førellesingar i personlegdomspsykologi 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Seminarundervisning i grupper 2 timar per veke i 9 veker, totalt 18 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

5 timars skuleeksamen med 6 essayoppgåver (2 fra kvart temaområde) der 3 oppgåver skal svarast på (1 fra kvart temaområde).

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider. Delar av eller all litteratur kan vere på engelsk.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK207 - Læring og atferdspsykologi

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane kunnskap om grunnleggande metodar og prosedyrar innanfor atferdspsykologi, eksperimentelle studiar frå grunnforskning, kunnskap om opphavet til kjende

teoriar om læring, grunnleggande omgrep og bruk av disse, moderne teoretiske og empiriske bidrag og nytta metodar og kunnskapar innan anvendt psykologi.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskapar

Etter fullført emne skal kandidaten ha tilegna seg kunnskap om og kunne drøfte teoriar og empiriske funn, sentrale læringsprosedyrar og omgrep knytt til:

- ∞ Habituering/dishabituering og sensitivisering
- ∞ Klassisk betinging
- ∞ Instrumentell (operant) betinging
- ∞ Studiar om sjølvkontroll
- ∞ Sosial kognitiv læringsteori
- ∞ Relevante eksperimentelle studiar med bruk av dyr i laboratorium
- ∞ Læringspsykologiske bidrag til forståinga av menneskelege fenomen innan:
 - avhengigheit
 - helse og åtferd
 - stress og stressreaksjonar
 - åtferdsvanskar og endring av disse

- lært hjelpeløyse og depresjon

- ∞ Bruk av læringspsykologi i relasjon til nytta område som høyrer til kvardagslivets psykologi (oppfostring, probemløysingsstrategiar i kvardagslivet, "gode vanar", endring av åtferd, endring av helseåtferd m.m.)

Ferdigheiter

Etter fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Drøfte sentrale modellar og prinsipp for læring, både hos dyr og menneske
- ∞ Forstå kva for rolle læring har for individets fungering i eit miljø og kva som påverkar og endrar åtferd
- ∞ Greie ut om korleis grunnleggande prinsipp innanfor læringspsykologien kan nyttas for å forstå åtferd hos menneske
- ∞ Ha kunnskap om kva som kan gjerast for å endre og oppretthalde åtferd hos dyr og menneske

Generell kompetanse

Etter fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Bruke modellar og prinsipp innanfor læringspsykologien til å gjere åtferdsanalyse og nyttiggjere dette i arbeidslivet og i vidare utdanning
- ∞ Analysere menneskeleg samspill med omgivnadene

Undervisningssemester

Haust

Undervisningspråk

Norsk (Noen emner kan bli undervist på engelsk)

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet krev studierett på eit av følgjande studieprogram:

- ∞ Bachelorprogrammet i generell psykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap

Tilrådde forkunnskapar

Det er tilrådd at studentane har kunnskap i psykologi tilsvarande førsteårsstudiet i psykologi. Kjennskap til læringspsykologi og biologisk psykologi er ein føremon ved deltaking på emne.

Undervisning og omfang

Dei spesifikke måla kan bli nådd gjennom deltaking i førelesingar og seminar, sjølvstudium og samarbeid med medstudentar. Samla undervisning utgjør 34 timar delt mellom nøkkelførelesingar og seminar.

Obligatoriske arbeidskrav

Det er 3 obligatoriske fleirvalsprøver om klassisk og instrumentell betinging fordelt over semesteret. Kvar prøve har eit omfang på 60 minutt. 2 skriftlege rapportar skal leverast og godkjennast. Obligatoriske krav må vere godkjent før ein kan ta eksamen i emnet.

Dei fem obligatoriske aktivitetane er gyldig i 3 semestre (det semesteret ein gjennomfører aktivitetane og dei to påfølgande semestra).

Vurderingsformer

4 timars skuleeksamen der kandidatane svarer på to av tre oppgåver.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur er satt saman av omlag 1000 sider fordelt på bøker og artikkelsamling.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK208 - Affekt og kognisjon

Mål og innhald

Emnet skal gje studentane innføring i dei viktigaste teoriar og perspektiv på forholdet mellom affekt, kognisjon og biologi. Studentane vil gjennom emnet få kjennskap til teoriar og empiriske funn frå sosial-kognisjonsfeltet.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskaper

Etter fullført emne skal studentane kunne redegjere for:

Forholdet mellom emosjonar, affekt og kjensler

- ∞ Forholdet mellom stemningsleie ("mood") og informasjonsprosessering
- ∞ Kjensler sin verdi som informasjonskilde
- ∞ Verdien av stemningsleie i ulike bedømmingssituasjoner
- ∞ Stemningsavhengig hukommelse
- ∞ Stemningsleie og kreativ problemløysing
- ∞ Forholdet mellom antisiperte og antisipatoriske kjensler
- ∞ Forholdet mellom bevisstheit og emosjonar
- ∞ Intuitive prosessar i sosial kognisjon
- ∞ Korleis kognisjon og åtferd i sosiale kontekster er påvirka av affekt

Ferdigheter

Etter fullførd emne skal studentane kunne :

Drøfte sentrale meodeller for forholdet mellom affekt og kognisjon

- ∞ Presentere en vitskapeleg artikkel gjennom å oppsummere problemstilling, metode, resultat og diskusjon - og kritisk drøfte artikkelens styrker og svarkeheter i lys av annen litteratur
- ∞ Formulere et konkret forkingsspørsmål knyttet til forholdet mellom affekt og kognisjon, og skissere en metodisk fremgangsmåte som er egnet for å besvare dette forskingsspørsmålet.

Generell kompetanse

Etter fullført emne skal studentane kunne:

- ∞ Reflektere over hvordan ulike former for atferd er påvirket av forholdet mellom affekt og kognisjon

Undervisningssemester

Haust

Undervisningsspråk

Norsk og engelsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet krev studierett på eit av følgjande studieprogram:

- ∞ Bachelorprogrammet i generell psykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap

Krav til forkunnskapar

Ingen

Tilrådde forkunnskapar

Det vert tilrådd at deltakarar har kunnskap i psykologi tilsvarande førsteårsstudiet i psykologi. Kjennskap til kognitiv psykologi og biologisk psykologi er ein føremon ved deltaking på emnet.

Undervisning og omfang

Dei spesifikke måla kan bli nådd gjennom deltaking i førelesingar og seminar, sjølvstudium og samarbeid med medstudentar. Samla undervisning utgjer 48 timar, som vert delt mellom nøkkelførelesingar, seminar og organisert gruppearbeid. Gruppearbeidet dannar basis for presentasjon av vitenskapelige artiklar i seminar.

Obligatoriske arbeidskrav

Obligatorisk heimeoppgåve (gruppeoppgåve). Oppgåva er gyldig i 5 semestre (det semesteret ein skriv oppgåva og dei fire påfølgande semestra).

Vurderingsformer

4 timars skuleeksamen hvor kandidaten svarar på to av tre oppgåver

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Tilrådd litteratur er sett saman av omlag 1000 sider.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK202B - Psykologiske forskningsmetoder B

Mål og innhald

Psykologiske forskningsmetodar B er satt saman av 2 delar: kvalitativ metode og kvantitativ metode. Emnet skal gje studentane kunnskap om vitenskapleg forsknings- og målemetodikk som er sentral i psykologisk, pedagogisk og helsefremmande forskning. Studentane får ei grunnleggande innføring i kva som karakteriserer kunnskapsprosessar knytt til vitenskap og forskning. Dei skal få kjennskap til sentrale vitenskapstradisjonar, kunne gjere greie for kva premiss dei bygger på, og drøfte kriterium som kan nyttast for å vurdere forskning innanfor dei ulike tradisjonane. Emnet skal vidare gje studentane kunnskap om kva som karakteriserer kvalitative og kvantitative forskningsdesign. Studentane skal ha skaffa seg eit generelt oversyn over dei mest nytta kvalitative forskningsdesigna, og gjere seg kjent med korleis utføre litteraturreview, datainnsamling og analyse på ein systematisk og stringent måte. Studentane skal også kunne drøfte etiske problem og dilemma som er knytt til vitenskapleg arbeid. Innanfor kvantitative metodar skal emnet gje studentane kunnskap i parametrisk og ikkje-parametrisk statistikk som er sentral innan pedagogisk, helsefremmande og psykologisk forskning. Dette får dei også prøvd ut gjennom ein eigen praktisk statistikkdel i dette emnet.

Læringsutbytte/resultat

Kvalitativ metode

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Vise kunnskap om korleis ein utformar eit kvalitativt forskningsdesign
- ∞ Vise kunnskap om kvalitativ metodens vitenskapsteoretiske forankring
- ∞ Vise kunnskap om kva som kjenneteiknar kvalitative metodar og syne kva for bruksområde dei høver seg for
- ∞ Vise kunnskap om sterke og svake sider ved ulike kvalitative metodetilnærmingar som feltmetodikk, observasjon, intervju og tekstanalyse.
- ∞ Vise kunnskap om data sin troverdigskap og gyldigheit.

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Utføre ein litteraturreview i kvalitativ metode
- ∞ Utforme stringente forskningsspørsmål i kvalitativ metode
- ∞ Designe alle stadia i det kvalitative forskningsintervjuet
- ∞ Designe observasjonsstudie i kvalitativ metode
- ∞ Analysere kvalitative data i lys av troverdigskap og gyldigheit

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Vere bevisst på korleis det vitenskaplege grunnlaget for kvalitativ metode har implikasjonar for eit heilskapleg kvalitativt forskningsdesign
- ∞ Vere bevisst om etiske dilemma ved feltarbeid, intervju og observasjon
- ∞ Vere bevisst om kvalitative forskningsdesigns avgrensingar, samt korleis det kan integrerast saman med kvantitative forskningsdesign (Mixed Method)

Kvantitativ metode

Kunnskapar

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Greie ut om ulike typar utval i surveymetode (tilfeldige utval, klyngeutval og bekvemmelighetsutval)
- ∞ Gjere greie for ulike statistiske kriteriar for reliabilitet og validitet i surveymetodikk.
- ∞ Gjere greie for mønster mellom observasjonar, inkl. korrelasjonsomgrepet.
- ∞ Greie ut om sannsynlighetsomgrepet og relatere dette til signifikanstesting, samt gjere greie for H0, H1, type I og type II feil.
- ∞ Gjere greie for variansanalyse samt ikkje-parametriske alternativ og regresjonsanalysar
- ∞ Gjere greie for hovedtrekka ved faktoranalyser

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Gjere deskriptiv statistikk (som mål på sentraltendens, spreining og frekvensanalysar) i statistikkprogram
- ∞ Gjere enkle analysar som kjikvadrat, t-testar, Mann-Whitney og Wilcoxon i statistikkprogram
- ∞ Gjere variansanalysar og enkle faktoranalyser i statistikkprogram
- ∞ Organisere filer, sataark og variabelark i statistikkprogram

- ∞ Opprette filer, lage variabelnamn og legge inn "labels", samt punche data i statistikkprogram
- ∞ Rekode variablar og lage syntax-filer i statistikkprogram
- ∞ Gjere og tolke analysar av måleinstrumentar sin indre konsistens i statistikkprogram
- ∞ Forklare og tolke analysar i statistikkprogram i samsvar med hypotesetesting og statistisk signifikans

Generell kunnskap

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Sette opp eit forskningsdesign ut fra relevante forskningsspørsmål, foreslå og gjennomføre relevante analysar samt fortolke resultata fra analysane
- ∞ Vere bevisst på korleis det vitskapelege grunnlaget for kvantitativ metode har implikasjonar for eit heilskapleg kvantitativt forskningsdesign
- ∞ Vere bevisst på etiske dilemma ved kvantitativ metodebruk
- ∞ Vere bevisst om kvantitative forskningsdesigns avgrensingar, samt korleis det kan integrerast saman med kvalitative forskningsdesign (Mixed Method).

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet krev studierett ved eit av følgjande studieprogram:

- ∞ Bachelorprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i folkehelse og helsefremjande arbeid
- ∞ Bachelorprogrammet i generell psykologi
- ∞ Bachelorprogrammet i pedagogikk

Krav til forkunnskapar

[PSYK102](#) Generell psykologi 2/[PSYK202A](#)

Fagleg overlapp

- ∞ [PSYK202A](#) + [PSYK202B](#) = 10 studiepoeng i reduksjon.
- ∞ [PSYK202C](#) + [PSYK202B](#) = 5 studiepoeng i reduksjon.

Undervisning og omfang

Førelingar i kvalitativ metode 6 x 2 timar, totalt 12 timar.
Førelingar i kvantitativ metode 6 x 2 timar, totalt 12 timar.
Dataøvingar i statistikk i grupper 6 x 2 timar, totalt 12 timar.

Obligatoriske arbeidskrav

Ingen

Vurderingsformer

8 dagars heimeeksamen. Oppgåva si lengd bør normalt vere omlag 10 sider med linjeavstand 1.5, fontstorleik 12, og med standard margar (2,54 cm venstre/ høgre, topp og botn). Referanseliste og appendiks kjem i tillegg.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

Anbefalt litteratur vil vere satt saman av omlag 1050 sider delt på 350 sider i kvalitativ metode, 350 sider i kvantitativ metode og 350 sider i statistikkprogram.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

PSYK250 - Bacheloroppgåve i generell psykologi

Mål og innhald

Gjennom arbeidet med bacheloroppgåva skal studentane utvikle ein vitskapeleg tenkje- og arbeidsmåte. Dei skal lære kva slags krav som vert stilt til eit større skriftleg produkt og kva som kan vere ein føremålstenleg arbeidsmåte. Gjennom innsamling og drøfting av releant empirisk og/eller teoretisk materiale skal studentane lære å venda lys mot ei problemstilling. Prosjektoppgåva skal leggje eit metodisk grunnlag for framtidig arbeid med ei masteroppgåve, og kan også tematisk danne oppakta til ei slik vidareføring innanfor det

temaområdet som vert valt. Oppgåva kan vere reint teoretisk, eller den kan vere ei mindre empirisk undersøking.

Læringsutbyte/resultat

Kunnskap

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Ha forståing for gjeldande krav til eit vitenskapleg arbeid
- ∞ Gjere greie for grunnleggande kjenneteikn ved kvantitative og kvalitative forskningsmetodar, nærare bestemt forskningsdesign, innsamling og behandling av ulike typar data (kvalitative og kvantitative)
- ∞ Gjere greie for dei ulike fasane som inngår i eit forskningsprosjekt
- ∞ Ha kunnskap om dei ulike fasane i eit forskningsprosjekt

Ferdigheiter

Ved fullført emne skal kandidaten kunne:

- ∞ Planleggje og gjennomføre eit forskningsprosjekt
- ∞ Stille forskningsspørsmål som lar seg svare på med vitenskaplege metodar
- ∞ Tileigna seg relevant forskningsinformasjon (mellom anna datasøk)
- ∞ Utvikle og nytte adekvate forskningsinstrument (til dømes intervjuguidar og spørjeskjema)
- ∞ Demonstrere ferdigheiter i korrekt oppbygging av eit vitenskapleg arbeid etter APA-standarden, korrekt bruk av kjelder, korrekt presentasjon av referansar og bruk av relevante litteraturløysingar
- ∞ Analysere data eller presentere og drøfte teori
- ∞ Formidle teori og resultat skriftleg og munnleg

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ Reflektere om det å utøve forskning i høve til teori og empiri
- ∞ Reflektere om etiske forhold i høve til bruk og tolkning av eigne data, kjelder og sitering

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsspråk

Norsk

Studienivå

Bachelor

Krav til studierett

Emnet krev studierett på bachelorprogrammet i generell psykologi.

Krav til forkunnskapar

Studenten må ha bestått 1.semestersstudiet (30 studiepoeng), i tillegg må eksamen vere bestått i følgjande emne før ein kan melde seg opp i [PSYK250](#):

- ∞ [PSYK101](#)
- ∞ [PSYK102](#)
- ∞ [PSYK207](#)
- ∞ [PSYK208](#)

Studenten må ha bestått [PSYK202B](#) seinast same semester som ein tar [PSYK250](#).

Undervisning og omfang

Emnet er bygd både på individuell rettleiing og rettleiing i grupper. Rettleiinga vil skje ved personleg kontakt og via internett.

Obligatoriske arbeidskrav

Det skal inngås skriftlig veiledningskontrakt med en ansatt ved Det psykologiske fakultet innen 30. januar. Veiledning på bacheloroppgaven er obligatorisk og tema for oppgaven skal godkjennes av emneansvarlig.

Bacheloroppgåva skal presenterast muntleg - 15 minuttar presentasjon og 5 minuttar tilbakemelding/diskusjon.

Kurset i APA-standard er obligatorisk.

Vurderingsformer

Bacheloroppgåve (max. 7000 ord eksklusive referansar, appendix og tabellverk).

Bacheloroppgåva skal presenterast muntleg - 15 minuttar presentasjon og 5 minuttar tilbakemelding/diskusjon.

Emneansvarlig for [PSYK250](#) deltar på den muntleg presentasjonen av bacheloroppgaven og er ansvarlig for godkjenning av presentasjonen.

Karakterskala

Ved sensur av emnet nyttast karakterskalaen A-F.

Læremiddelomtale

APA boka inngår i pensumlitteraturen. I tillegg inngår sjølvvalt litteratur på 800-1000 sider. Litteratur skal godkjennes av veileder.

Undervisningsstad

Bergen

Emneevaluering

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.

Kontaktinformasjon

For meir informasjon, ta kontakt med Informasjonssenteret ved Det psykologiske fakultet på tlf.: 55 58 27 10 eller e-post: studierettleiar.psyfa@uib.no

13. november 2013

Det psykologiske fakultet

Universitetet i Bergen

RAPPORT FRA PROGRAMSENSOR - ÅRSSTUDIET OG BA GENERELL PSYKOLOGI

I brev dat. 21.10.2013 ber Programutvalget om kvalitetssikring av to elementer: Eksamen i PSYK100 og karakterfastsetting av tre bacheloroppgaver. Disse to oppdragene behandles i det følgende.

PSYK100

For dette emnet ønsker Programutvalget en vurdering av oppgavetekstene gitt høsten 2012 i lys av læringsmålene for emnet PSYK100. Læringsmålene, med basis i pensumboken til Passer og Smith (2011), er omfattende, både hva angår kunnskaper, ferdigheter og kompetanse. De kunnskapsmål som angis i emnebeskrivelsen yter neppe boken (eller psykologien) full rettferdighet, men de beskriver en rekke viktige tematiske områder innenfor et bredt spekter av psykologien. Som en del av læringsmålene angis ferdigheter i akademisk skriving, samt et generelt kompetansemål.

Etter fullført emne skal studentene kunne gjøre greie for og diskutere:

- ∞ redegjøre for ulike perspektiv på psykologi som vitenskap
- ∞ redegjøre for sentrale biologiske grunnlag for atferd
- ∞ beskrive sansesystemene og sensoriske prosesser
- ∞ redegjøre for persepsjon og oppmerksomhet
- ∞ redegjøre for klassisk og operant betinging og forholdet mellom kognisjon og læring
- ∞ redegjøre for ulike modeller for hukommelse, og begrepene "innkoding", "lagring", "gjenhenting" "hukommelsestap"
- ∞ redegjøre for teorier om språk og språklæring
- ∞ redegjøre for tekning, resonnering, problemløsning, bedømmelse- og beslutningstaking
- ∞ diskutere intelligensbegrepet
- ∞ redegjøre for begrepet "motivasjon", og sentrale teorier om motivasjon
- ∞ beskrive hva emosjoner er og hvilke funksjoner de har, og gjøre rede for sentrale emosjonsteorier
- ∞ redegjøre for biologiske, kognitive og sosiale perspektiver på utvikling

- ∞ redegjøre for ulike teorier om begrepet "personlighet"
- ∞ diskutere forholdet mellom individet og de sosiale omgivelsene
- ∞ redegjøre for normer, roller og gruppeatferd
- ∞ redegjøre for holdninger, attribusjon og sosial inntrykksdanning
- ∞ redegjøre for ulike perspektiver på fordommer og diskriminering

Ferdigheter

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- ∞ formidle kunnskap tilegnet i kurset gjennom å anvende akademisk skriving - gi en klar framstilling av teori og empiri

Generell kompetanse

Ved fullført emne skal kandidaten:

- ∞ kunne redegjøre for og diskutere sentrale perspektiver og temaer innen psykologi basert på en grunnleggende forståelse av psykologi som vitenskap

Det første spørsmål programsensor er bedt om å besvare, er om eksamensoppgavene H2012 er dekkende i forhold til læringsmålene. Her må svaret være et klart ja. Det er gitt 6 oppgaver til denne eksamen, og alle faller klart innenfor sentralt stoff i pensumboken. Oppgavene er også varierte, slik at et stort spekter av ulike områder dekkes av oppgavene. Noen av oppgavene er ganske generelle, mens andre spør etter bestemte modeller/teorier. Oppgavene gir også god mulighet til å demonstrere at kandidaten har den generelle kompetanse som emnebeskrivelsen spesifiserer, nemlig å «kunne redegjøre for og diskutere sentrale perspektiver og temaer innen psykologi basert på en grunnleggende forståelse av psykologi som vitenskap».

Det andre spørsmål programsensor skal vurdere, er karakterer på 6 utvalgte besvarelser fra eksamen H12. Disse besvarelsene er vurdert slik:

- ∞ **213188**. Meget gode besvarelser, men en tanke beskrivende og litt rigid i stilen. Gode kunnskaper. **B**
- ∞ **223037**. Enkeltbesvarelsene her er korte, upresise og til dels skisseaktige. Noen feil (eks. beskrivelse av Thorndikes eksperiment i deloppgaven om operant betinging). **F**
- ∞ **218981**. Kort besvarelse, flere graverende feil. **F**
- ∞ **212098**. Gode kunnskaper, men fremstillingen er beskrivende og oppramsende. **C/B**
- ∞ **218649**. Meget god besvarelse. Den er gjennomgående argumenterende og begrunnende. Noen vil kanskje savne detaljer, men denne «høy-nivå»-stilen med konsekvent argumentasjon ut fra en udiskutabel forståelse av faget fremstår som helt suveren. **A**
- ∞ **201070**. Meget god besvarelse, men på en annen måte enn foregående. Mer detaljer, mindre argumentasjon, men meget god forståelse. **A**

Bacheloroppgavene

Programsensor er også bedt om en vurdering av 3 bachelor-oppgaver. Her gis korte vurderinger av hver oppgave, deretter noen mer generelle betraktninger rundt vurderinger av hjemmeoppgaver av denne typen.

1 Working memory with ADHD

Dette er en meget solid rapport. Tematisk er den interessant (svikt i ulike hukommelsesfunksjoner hos barn med ADHD), og studien er gjennomført på en svært kompetent måte. Formelt er også rapporten tilnærmet prikkfri. Dette er utvilsomt en meget sterk rapport på dette nivået. Karakter: A.

2 Does clinical intuition have a place in Evidence-based practice?

Et meget interessant tema der basalforskning innenfor kognitiv psykologi kan anvendes for å belyse et sentralt spørsmål i klinisk psykologi. Rapporten har et rikt tilfang av stoff, og gjennomfører en grei diskusjon. En svakhet er imidlertid at rapporten ikke godt nok formulerer diskuterbare problemstillinger. Rapporten blir dermed litt tilfeldig oppbygget. Formelt sett burde også overskriftene vært bedre tilpasset review-formatet (eks. overskriftene s. 8 og 9). Ellers er temaet litt paradoksalt på dette nivået (BA), i og med at studenten her verken har teoretisk eller praktisk opplæring i temaet som diskuteres. Oppgaven befinner seg på C-nivå, kanskje B.

3 Personlighetstrekk og kjønn som prediktorer for problemspilling og dataspillavhengighet

Her har kandidatene (3) fått tilgang til et større datasett vedrørende personlighetstrekk og problematisk forhold til spilling. Kandidatene har en god innledning men klarer ikke å knytte eksisterende forskning til eget prosjekt gjennom begrunnede problemstillinger. De fremsetter noen hypoteser, men knytter ikke disse til etablerte funn i litteraturen. Metode og resultatdel bærer preg av at kandidatene ikke helt er med på notene. Statistiske analyser er rapportert med usikker forståelse. Diskusjonen starter med en erkjennelse av at ingen av de trekkene som kandidatene antok kunne predikere spillavhengighet viser seg å gjøre dette. Den videre diskusjon er relativ lang men interessant. Det kan virke som om kandidatene har begitt seg ut på et prosjekt de ikke har hatt godt nok grep på, metodisk og statistisk. C.

Samlet vurdering

Alle de tre oppgavene er solide. Den første og den siste rapporterer resultater fra større undersøkelser som neppe er gjennomført av kandidatene selv. De to siste oppgavene har potensial som ikke er utnyttet (relativt små endringer i struktur kunne gjort begge mye bedre). Dette reiser et par viktige spørsmål: 1) Hvor mye veiledning og hjelp gis til en bacheloroppgave, og i hvilken form, og 2) tar karaktervurderingen hensyn til den veiledning/hjelp som er gitt?

Hva angår det første spørsmålet finnes ikke noe eksplisitt reglement på nettsidene, men generelt er det vel slik at veiledning begrenses til et «rimelig» timetall med formalisert veiledning, og at prosessen ellers er relativt fri. Dette betyr – basert på undertegnede egen erfaring – at det kan være betydelige forskjeller i hvilken hjelp BA-kandidatene faktisk får. Noen deltar på løpende prosjekter der grensen mellom formell veiledning og annen hjelp (eks. tilgang til ferdig innsamlet datamateriale, tilgang på artikler som omhandler en lik eller beslektet problemstilling, hyppige samtaler med andre som jobber aktivt på prosjektet, osv.) er flytende. Andre gjennomfører hele prosjektet på egen hånd kun med formell veiledning. Erfaring tilsier også er det stor variasjon i hvor mye konkret tilbakemelding og hjelp kandidatene får på skriftlige utkast. En uformell undersøkelse i Tromsø viste eksempelvis at «litt hjelp» med rapporten ble tolket svært forskjellig av ulike veiledere. Noen tolket «litt» som det å hjelpe kandidaten med et par formuleringer, mens andre mente «litt» kunne innebære mye mer (eks. utforme hele metoddelen).

Når så det endelige produkt skal vurderes til eksamen, kan det være relevant å ha innsyn i prosessene som ligger bak produktet. Normalt vil et eksamensprodukt vurderes som om det var kandidatens fullt ut. Men kjenner man prosessen bak, kan vurderingen justeres i tvilstilfeller. For de tre rapportene her foreligger det ikke noe forord eller annen redegjørelse for prosjektarbeidet. Programutvalget bør kanskje vurdere om noe slikt bør kreves som vedlegg til rapporten. I Tromsø har vi praktisert dette i flere år. Som vedlegg til forordet kan man også bruke et skjema der veileders hjelp kvantifiseres (se vedlegg).

Frode Svartdal

Programsensor

Vedlegg.

Når det gjelder arbeidet med rapporten, merk følgende:

- Hjemmeoppgaven er en innlevering til eksamen, og det er kandidatens prestasjon i form av det innleverte produkt som vurderes
- Veileders bidrag til det ferdige produkt skal fremgå (se skjema under). Alle deler av rapporten skal i hovedsak være studentens produkt
- Reglene for fusk og plagiat må følges
- Alle kilder som er brukt i rapporten skal siteres. Dette inkluderer skriv, utkast og formuleringer som veileder har produsert, enten de er publisert eller ikke.

Hensikten med dette skjemaet er å få en oversikt over prosessen frem til det innleverte produkt. Vi ber derfor veileder og student fylle ut dette skjemaet. Informasjonen vil være noe sensor tar hensyn til i karaktersettingen.

Gitt den ferdige rapport, omtrent hvor stor andel av det ferdige produkt kan tilskrives veileder? Både veileder og student skal undertegne.

Generelt for oppgaven:

	VEILEDERS BIDRAG *					
	0 %	10 %	30 %	60 %	90 %	100 %
1. Utforming av tema og forskningsspørsmål	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Utforming av problemstilling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Innhenting av litteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Språklig bearbeiding	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Utforming av oppgaven	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NB! For pkt. 5. kan veileders bidrag ikke overstige 10 %.

Tillegg ved empirisk prosjekt:

BESVARES KUN VED EMPIRISK PROSJEKT	VEILEDERS BIDRAG *					
	0 %	10 %	30 %	60 %	90 %	100 %
1. Utvikling av metode og design	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Utvikling av prosedyre for datainnsamling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kontakt med deltakere, rekruttering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Datainnsamling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Klargjøring av resultater før dataanalyse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Dataanalyse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Utskrift, statistiske resultater, figurer, tabeller	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Tolkning av resultater	☐	☐	☐	☐	☐	☐

* Heringgår medarbeidere og assistenter

STUDENT

VEILEDER

Bergen, 28.06.2014

**RAPPORT FRA PROGRAMANSVARLIG FOR BACHELOR/ÅRSSTUDIET I PSYKOLOGI
(ÅGE DISETH) OM RAPPORT FRA PROGRAMSENSOR (FRODE SVARTDAL)**

På programutvalgsmøte for årsstudiet og generell psykologi den 13. juni 2013 ble programsensors oppgaver knyttet til kvalitetssikring av eksamen i PSYK100. Programsensor ble bedt om å vurdere 6 eksamensbesvarelser i emnet fra høsten 2012.

I rapporten kommer det fram både samsvar og avvik mellom programsensors vurderinger og de karakterene som ble gitt, som følger:

Eksamensbesvarelser i PSYK100

Kandidatnummer	Faktisk karakter	Programsensors karakter
213188	B	B
223037	F	F
218981	F	F
212098	A	C/B
218649	A	B
201070	A	A

Programsensor skulle også kvalitetssikre karakterfastsettingen på 3 bacheloroppgaver, en med oppnådd karakter A, B og C. Resultatene ble som følger:

Tittel på bacheloroppgave	Faktisk karakter	Programsensors karakter
Working memory with ADHD	B	A
Does clinical intuition have a place in Evidence-based practice?	C	C(B)
Personlighetstrekk og kjønn som prediktorer for problemspilling og dataspillavhengighet	A	C

I tillegg bør rapporten til programsensor bli gjennomgått og det må meldes inn kommentarer/forslag til tiltak basert på innlevert programsensorrapport og de avvik av karaktersetting som framkom.

Kommentar fra programansvarlig (Åge Diseth):

Programsensorens vurderinger samsvarer i høy grad med opprinnelige karakterer. De avvik som er presentert er ikke større eller flere enn hva som kan forventes. Uansett er det statistiske grunnlaget (begrenset til hhv. 6 oppgaver i PSYK100 og 3 bacheloroppgaver) ikke tilstrekkelig grunnlag for å iverksette eventuelle tiltak.

Det ble videre bedt om at programsensor vurderte om oppgaveteksten var dekkende i forhold til læringsmålene og at han skrev en rapport basert på ovennevnte.

Programsensor (Frode Svartdal) skriver følgende:

For dette emnet (PSYK100) ønsker Programutvalget en vurdering av oppgavetekstene gitt høsten 2012 i lys av læringsmålene for emnet PSYK100. Læringsmålene, med basis i pensumboken til Passer og Smith (2011), er omfattende, både hva angår kunnskaper, ferdigheter og kompetanse. De kunnskapsmål som angis i emnebeskrivelsen yter neppe boken (eller psykologien) full rettferdighet, men de beskriver en rekke viktige tematiske områder innenfor et bredt spekter av psykologien. Det første spørsmål programsensor er bedt om å besvare, er om eksamensoppgavene H2012 er dekkende i forhold til læringsmålene. Her må svaret være et klart ja. Det er gitt 6 oppgaver til denne eksamen, og alle faller klart innenfor sentralt stoff i pensumboken. Oppgavene er også varierte, slik at et stort spekter av ulike områder dekkes av oppgavene. Noen av oppgavene er ganske generelle, mens andre spør etter bestemte modeller/teorier. Oppgavene gir også god mulighet til å demonstrere at kandidaten har den generelle kompetanse som emnebeskrivelsen spesifiserer, nemlig å «kunne redegjøre for og diskutere sentrale perspektiver og temaer innen psykologi basert på en grunnleggende forståelse av psykologi som vitenskap».

Kommentar fra programansvarlig (Åge Diseth):

Programsensor vurderer eksamensoppgavene som dekkende i forhold til læringsmål.

Konklusjon fra programansvarlig (Åge Diseth):

Programsensor har utført oppgaven i samsvar med forespørselen fra programutvalget for årsstudiet/bachelorutdanningen i psykologi. Resultatene av programsensorens vurdering tilsier ingen endringer av studieopplegg, sensur, eller annen praksis.

Vennlig hilsen

Åge Diseth
Programansvarlig

UNIVERSITETET I BERGEN

Programstyret for årsstudiet og bachelorgraden i generell psykologi

Bergen den 19. september 2013

RAPPORT VEDR EKSAMENSAVVIKLING VED ÅRSSTUDIET OG BACELORGRADEN I GENERELL PSYKOLOGI HØSTEN 2013

Eksamensavviklingen vårsemesteret 2013 for årsstudiet og bachelorgraden i generell psykologi forløp uten avviksmeldinger.

For Exfac (skoleeksamen) var det 37 som møtte til eksamen. Strykprosenten var 14%. Karakterfordelingen avvok en del i forhold til en tilnærmet ECTS-fordeling (A:10%, B:25%, C:30%, D:25%, E:10%), med en vis høyredreining i fordelingen blant dem som bestod (A:3.1%, B:15.6%, C:40.6%, D:37.5%, E:3.1%). Det skal imidlertid bemerkes at vårsemesteret ikke er det "ordinære" eksamenssemesteret for ExFac og karakterfordelingen må sees i lys av dette.

På PSYK100 (skoleeksamen) møtte det 118 til eksamen og strykprosenten var 21%. Her var det en tendens til venstredreining på fordelingen av karakterene blant dem som bestod (A:14.0%, B:30.1%, C:32.2%, D:19.4%, E:4.3%). Våren er ikke det ordinære eksamenssemesteret for PSYK100.

PSYK101 (skoleeksamen) avholdes normalt om våren. 301 møtte til eksamen. Strykprosenten var 11%. Karakterfordelingen (A:9.4%, B:27.7%, C:35.6%, D:20.2%, E:7.1%) avvok lite fra ECTS-fordelingen.

Vårsemesteret er også det ordinære eksamenssemesteret for PSYK102 (skoleeksamen). Her møtte 340 til eksamen og strykprosenten var 9%. Karakterfordelingen avvok noe fra ECTS-fordelingen med en viss venstreforskyvning (A:14.2%, B:32.6%, C:34.8%, D:13.5%, E:4.8%).

På kurset PSYK109 (skoleeksamen; som undervises både vår og høst) møtte 163 til eksamen, strykprosenten var 7%. Karakterfordelingen (A:7.3%, B:23.8%, C:31.8%, D:25.8%, E:11.3%) avvok lite for ECTS-fordelingen.

Emnet PSYK140 (skoleeksamen) har våren som ordinært eksamenssemester. I alt møtte 48 til eksamen. Strykprosenten var 0.0%. Karakterfordelingen viste en viss venstreforskyvning (A:16.7%, B:33.3%, C:37.5%, D:10.4%, E:2.1%) i forhold til ECTS-fordelingen.

PSYK202a har våren som ordinært eksamenssemester og har hjemmeeksamen som eksamensform. I alt 34 møtte til eksamen. Strykprosenten var 0%. Karakterfordelingen (A:5.9%, B:26.4%, C:50.0%, D:14.7%, E:2.9%) avvek litt fra en ECTS-fordeling, med en tendens til overopphopning på midten i fordelingen.

PSYK202b har også våren som ordinært eksamenssemester og har og hjemmeeksamen som eksamensform. I alt 77 møtte til eksamen. Strykprosenten var 0%. Karakterfordelingen (A:6.5%, B:55.8%, C:31.2%, D:5.2%, E:1.3%) viste en viss venstredreining i forhold til ECTS-fordelingen, likevel bemerkes at få fikk toppkarakter.

PSYK202c har også våren som ordinært eksamenssemester og har og hjemmeeksamen som eksamensform. Dette er et kurs svært få normalt tar (kun de som tar PSYK202a men som også ønsker samme kompetanse som dem som tar PSYK202b). I alt 2 møtte til eksamen. Ingen strøk, en kandidat fikk A og en fikk C.

Eksamen på PSYK207 (skoleeksamen) avvikles normalt om høsten. Det var kun 2 kandidater som tok eksamen våren 2013. Disse fikk henholdsvis karakterene B og D.

Også PSYK208 (skoleeksamen) avvikles normalt om høsten. Også her var det bare oppmeldt 2 kandidater. Disse fikk henholdsvis A og B.

PSYK250 (bacheloroppgave) gjøres av de fleste om våren. I alt 31 leverte bacheloroppgaven våren 2013. Ingen strøk. Karakterfordelingen (A:25.8%, B:12.9%, C:45.2%, D:3.2%, E:0%) viser en klar venstredreining. Selv om 31 kandidater inngår i tallmaterialet er tallgrunnlaget for karakterene langt lavere enn dette da det normalt er 3 kandidater per oppgave.

På karakterfordelingen for noen av emnene sees et visst avvik fra ECTS-fordelingen som departementet har pålagt oss å følge. Avvikene fra ECTS-fordelingen på PSYK202abc og på PSYK250 forklares trolig best ved at studentene er viderekomne og at oppgavene/eksamene ikke er skoleeksamener. Likevel bør ideelt avviket fra ECTS-fordelingen ikke være store over tid. Det er intet ved eksamensavviklingen for vårsemesteret 2013 som tyder på at noe bør justeres ved neste semester.

Med vennlig hilsen

Ståle Pallesen, professor

Leder for programutvalget for årsstudiet og bachelorgraden i generell psykologi

RAPPORT VEDR EKSAMENSAVVIKLINGEN HØSTSEMESTERET 2013 VED ÅRSSTUDIET OG BACELORGRADEN I GENERELL PSYKOLOGI

Eksamensavviklingen høstsemesteret 2013 for årsstudiet og bachelorgraden i generell psykologi forløp uten avviksmeldinger. Normal ECTS-fordeling er som følger: A:10%, B:25%, C:30%, D:25%, E:10%

- PSYK100 (skoleeksamen): 398 møtte til eksamen, og strykprosenten var 21.6%. Fordelingen av karakterene blant dem som bestod var som følger: A:14.0%, B:30.1%, C:32.2%, D:19.4%, E:4.3%. Denne fordelingen er noe venstredreid, men likevel nokså lik ECTS-fordeling. Høsten er det ordinære eksamenssemesteret for PSYK100.
- PSYK101 (skoleeksamen): 83 møtte til eksamen. Strykprosenten var 7.2%. Karakterfordelingen var som følger: A:10.9%, B:39.7%, C:35.6%, D:8.2%, E:5.5%. Denne fordelingen er noe venstredreid, men høsten er ikke det ordinære eksamenssemesteret for PSYK101.
- PSYK102 (skoleeksamen): 72 møtte til eksamen. Strykprosenten var 5.6%. Karakterfordelingen var som følger: A:19.4%, B:31.3%, C:34.3%, D:11.9%, E:3.0%. Denne fordelingen er noe venstredreid, men høsten er ikke det ordinære eksamenssemesteret for PSYK102.
- PSYK109 (skoleeksamen): 126 møtte til eksamen, strykprosenten var 9.5%. Karakterfordelingen var som følger: A:3.5%, B:22.1%, C:38.9%, D:25.7%, E:9.7%). Dette avviker lite fra ECTS-fordelingen, men andelen toppkarakter (A:3.5%) var nokså lav.
- PSYK140, PSYK200, PSYK202a, PSYK202b, PSYK202c avholdes normalt vårsemesteret, derfor lite statistisk grunnlag for å vurdere karakterfordelingen for høstsemesteret (kun 1-7 studenter møtte til eksamen).
- PSYK207 (skoleeksamen): 48 møtte til eksamen, strykprosenten var 4.2%. Karakterfordelingen var som følger: A:6.5%, B:34.8%, C:41.3%, D:15.2%, E:2.2%). Dette avviker noe fra ECTS-fordelingen, fordi en stor andel studenter (76.1%) fikk karakter B eller C.
- PSYK208 (skoleeksamen): 53 møtte til eksamen, strykprosenten var 1.9%. Karakterfordelingen var som følger: A:9.8%, B:35.3%, C:47.1%, D:5.9%, E:2.0%). Dette er en viss venstredreining i forhold til ECTS-fordelingen.

Programansvarlig har vurdert eksamensavviklingen i henhold til følgende 5 spørsmål:

Spørsmål 1. Var oppgavetekstene avpasset?

Spørsmål 2. Er det samsvar mellom læringsmålene og vurderingsformen?

Spørsmål 3. Skjedde sensureringen på en tilfredsstillende måte

Spørsmål 4. Var studentene tilfredsstillende informert om vurderingsform?

Spørsmål 5. Bør noe justeres ved neste vurdering/eksamen?

- Eksamensavviklingen høstsemesteret 2013 gikk som normalt, og det er ikke meldt om avvik.
- Eksamensoppgaver reflekterte emnebeskrivelsene, studentene har vært tilfredsstillende informert om vurderingsformer, og sensureringen har skjedd på en tilfredsstillende måte. Det er ikke behov for endringer eller konkrete forbedringer.

Med vennlig hilsen

Åge Diseth

Programansvarlig, årsstudiet/bachelorgraden

RAPPORT VEDR. EKSAMENSAVVIKLINGEN VÅRSEMESTERET 2014 VED ÅRSSTUDIET OG BACELORGRADEN I GENERELL PSYKOLOGI

Eksamensavviklingen vårsemesteret 2014 for årsstudiet og bachelorgraden i generell psykologi forløp uten avviksmeldinger.

Normal ECTS-fordeling er som følger: A:10%, B:25%, C:30%, D:25%, E:10%

- **PSYK100** (skoleeksamen): 113 møtte til eksamen, 87 fikk bestått karakter. Strykprosenten var 23%. Fordelingen av karakterene blant dem som bestod var som følger: A:11.5-%, B:28.7%, C:24.1%, D:25.3%, E:10.3%. Denne fordelingen er nokså lik ECTS-fordeling. Færre studenter tar PSYK100 vårsemesteret.
- **PSYK101** (skoleeksamen): 306 møtte til eksamen. Strykprosenten var 10.1%. Karakterfordelingen blant dem som bestod var som følger: A:8.8%, B:21.6%, C:35.0%, D:18.3%, E:5.2%. Denne fordelingen er nokså lik ECTS-fordeling. Vårsemesteret er det ordinære eksamenssemesteret for PSYK101.
- **PSYK102** (skoleeksamen): 322 møtte til eksamen. Strykprosenten var 4.7%. Karakterfordelingen blant dem som bestod var som følger: A:15.1%, B:34.9%, C:33.9%, D:12.8%, E:3.3%. Denne fordelingen er nokså lik ECTS-fordeling. Vårsemesteret er det ordinære eksamenssemesteret for PSYK101.
 - Kommentaar til karakterfordelingen på PSYK101 og PSYK102
 - Disse modulene er direkte sammenlignbare hva angår struktur, oppbygging, omfang og antall studenter. Likevel er det 50% av studentene på PSYK102 som får karakter A eller B, mens kun 30.4 av studentene på PSYK101 får karakterene A eller B. Strykprosenten er også noe høyere på PSYK101.
 - Det er sannsynlig at de fleste av studentene tar begge modulene på et semester. Likevel kan noen studenter ha tatt PSYK101 først, og dermed fått øving i å ta eksamen, slik at de presterer bedre på PSYK102. En siste mulighet er at PSYK101 er en vanskeligere modul enn PSYK102 (altså vanskeligere å få god karakter på PSYK101)
- **PSYK109** (skoleeksamen): 200 møtte til eksamen, strykprosenten var 7.5%. Karakterfordelingen blant dem som bestod var som følger: A: 2.0%, B:15.0%, C:36.0%, D:26.5%, E:12.0%). Dette avvek noe fra ECTS-fordelingen, fordi andelen toppkarakterer (A og B) var lav. Andelen toppkarakterer (A+B) er lavere enn forrige semester (vår 2014: 17% vs. høst 2013: 25.6%). Kun 2% av studentene fikk karakter A våren 2014. Samtidig var det et betydelig høyere antall studenter som tok eksamen dette semesteret (200 studenter) sammenlignet med forrige semester (126 studenter).
- **PSYK202b** Psykologiske forskningsmetoder (Hjemmeeksamen): 82 møtte til eksamen, strykprosenten var 1%. Karakterfordelingen blant dem som bestod var som følger: A:2.4%, B:42.7%, C:50.0%, D:3.7%, E:0.0%. Denne fordelingen avviker noe fra ECTS-fordelingen men er noe vanskelig å vurdere ift. normalfordeling fordi det er en hjemmeeksamen. Vårsemesteret er det ordinære eksamenssemesteret for PSYK202b.
- **PSYK207** Læring og atferdspsykologi (skoleeksamen): 3 møtte til eksamen. 2 fikk karakter B, 1 fikk karakter D. Vårsemesteret er ikke ordinært semester for eksamen i PSYK207.
- **PSYK208** Affekt og kognisjon (skoleeksamen): 5 møtte til eksamen. A: 1, B: 1, C: 0, D: 2, E: 1.
- **PSYK250** Bacheloroppgave i generell psykologi: 26 møtte til eksamen. Strykprosenten var 4%. Karakterfordelingen blant dem som bestod var som følger: A:12.0%, B:34.6%, C: 34.6%, D:15.4%, E:0.0%. Denne fordelingen er nokså lik ECTS-fordeling, men noe venstredreid fordeling.

Programansvarlig har på bakgrunn av tilbakemeldinger fra emneansvarlige vurdert eksamensavviklingen i henhold til følgende 5 spørsmål:

Spørsmål 1. Var oppgavetekstene avpasset?

Spørsmål 2. Er det samsvar mellom læringsmålene og vurderingsformen?

Spørsmål 3. Skjedde sensureringen på en tilfredsstillende måte

Spørsmål 4. Var studentene tilfredsstillende informert om vurderingsform?

Spørsmål 5. Bør noe justeres ved neste vurdering/eksamen?

- Eksamensavviklingen vårsemesteret 2014 gikk som normalt, og det er ikke meldt om avvik.
- Eksamensoppgaver reflekterte emnebeskrivelsene, studentene har vært tilfredsstillende informert om vurderingsformer, og sensureringen har skjedd på en tilfredsstillende måte. Det er ikke behov for justering av neste vurdering/eksamen.

Med vennlig hilsen

Åge Diseth

Programansvarlig for årsstudiet og bachelor i generell psykologi

Fra: Åge Diseth, programansvarlig for årsstudiet i psykologi
Til: Psykologisk fakultet, UiB

Bergen, 10.06.2014

**NOTAT OM OPPTAK TIL PROFESJONSSTUDIET I PSYKOLOGI VED UiB:
VURDERING AV FAGLIGE HENSYN, LIKEBEHANDLING AV SØKERE, OG RESSURBRUK**

Som kjent er årsstudiet i psykologi opptaksgrunnlag for profesjonsstudiet i psykologi ved vårt fakultet (UiB). Som programansvarlig for årsstudiet vil jeg diskutere noen konsekvenser av denne opptaksordningen for fakultetets ressursbruk, hensynet til faglig kvalitet, og hensynet til likebehandling av søkerne.

Opptak til profesjonsstudiet fordelt på bakgrunn av ulike årsstudier

I opptaksreglementets § 4 **Opptaksgrunnlag** står det at: «Grunnlaget for opptak [til profesjonsstudiet i psykologi] er totalt 60 studiepoeng avlagt ved et av universitetene i Norge eller tilsvarende utdanning. Oppbyggingen av opptaksgrunnlaget fastsettes av det enkelte universitet. Minst 30 studiepoeng skal bestå av en innføring i generell psykologi (allmennpsykologi) og en innføring i psykologiens historie og metoder. Søker må dessuten ha fullført og bestått examen philosophicum og examen facultatum eller tilsvarende (se studieplan ved det enkelte universitet).»

Dette betyr at søkere fra flere utdanningsinstitusjoner (innland og utland) kan vurderes. Årsstudier fra UiO, UiT, NTNU, Høgskolen i Lillehammer (HiL), og Ansgar Teologiske Høyskole (ATH) er godkjente som opptaksgrunnlag. Også andre utdanningsinstitusjoner (f.eks Bjørknes Høyskole) som søker nå om godkjenning for at deres årsstudier som opptaksgrunnlag.

Nasjonalt profesjonsråd for psykologiutdanning (nedsatt av Universitets- og høgskolerådet) anbefalte våren 2010 enstemmig at de tre universitetene som ennå ikke hadde endret opptaksgrunnlag, om å gjøre dette. Etter dette har NTNU endret til samordnet opptak, mens UiT og UiB altså har beholdt årsstudiet som opptaksgrunnlag. UiT er imidlertid i en litt annen stilling, fordi 75% av studieplassene er reservert søkere med bakgrunn fra Nord-Norge. Dermed er konkurransen om de fleste av plassene ved UiT mer skjermet, og UiB står igjen som eneste universitet med årsstudiet som opptaksgrunnlag og åpen konkurranse om alle studieplassene.

Tabell 1 viser at andelen studenter tatt opp på profesjonsstudiet i psykologi ved UiB med bakgrunn fra årsstudier utenfor UiB nå er ca. 50-60%, og at denne andelen har økt markert de to siste semestre. Eksempelvis har andelen profesjonsstudenter med bakgrunn fra HiL økt markant, og utgjør nå ca. 20% av studentene. Andelen studenter med bakgrunn fra UiO, NTNU, UiT synes å være mer stabilt (ca. 30-40%). Hovedinntrykket er altså at andelen studenter på vårt profesjonsstudium med bakgrunn fra årsstudiet ved UiB er synkende, mens andelen med bakgrunn fra øvrige årsstudier er stigende.

Min gjennomgang av emnebeskrivelsene ved de ulike lærestedene indikerer at årsstudiet ved UiB antakelig er det mest krevende hva angår arbeidsmengde, fagsammensetning, og krav til kunnskapsmengde på hver eksamen. Eksempelvis mangler både UiO og UiT separate moduler i biologisk psykologi. Ved UiO kan kognitiv psykologi velges bort. I tillegg mangler UiT separate moduler for personlighet og utvikling. NTNU har kun 30 studiepoeng med psykologi, mens de øvrige

lærestedene har 40 studiepoeng. UiB har, som eneste institusjon, egen forelesningsrekke og anbefalt litteratur i kvalitativ metode. Dette gir i seg selv en betydelig merbelastning for årsstudentene ved UiB. Alt dette kan underbygges av en undersøkelse jeg utførte blant våre profesjonsstudenter (Diseth, 2011). Undersøkelsen viste blant annet at:

- Våre profesjonsstudenter oppfatter årsstudiet ved UiB som det mest krevende av alle årsstudier i Norge angående mulighet for å få gode karakterer.
- De av våre profesjonsstudenter som hadde årsstudiet fra vårt fakultet (UiB) hadde tatt eksamen flere ganger for å oppnå god nok karakter, sammenlignet med studenter som hadde årsstudiet fra andre universiteter/høgskoler.
- Nesten halvparten av våre profesjonsstudenter som selv hadde tatt årsstudiet ved UiB ville ikke anbefale andre studenter å ta årsstudiet ved UiB dersom målet var gode nok karakterer til å komme inn på profesjonsstudiet.

Tabell 1. Antall studenter på profesjonsstudiet ved UiB fordelt på bakgrunn fra årsstudier ved UiB, UiO, NTNU, UiT, HiL, ATH (Ansgar Teologiske Høgskole).

	VÅR 2012 (Kull 87)	HØST 2012 (Kull 88)	VÅR 2013 (Kull 89)	HØST 2013 (Kull 90)	VÅR 2014 (Kull 91)
Kvinner	31	31	31	32	27
Menn	10	10	10	9	14
UiB	26	28	31	17	20
UiO	5	10	4	4	8
NTNU	2	1	1	3	
UiT	4	2	2	6	6
HiL	4		2	9	7
ATH			1	2	
	41	41	41	41	41

Tall fra vårt eget fakultet (basert på opptak av kull 77-82) viser at søkere med årsstudiet fra UiB i gjennomsnitt har søkt flest ganger på profesjonsstudiet før de kommer inn. Gjennomsnittlig antall forsøk fordelt på bakgrunn fra de ulike årsstudiene er som følger: UiB: 2 forsøk, HiL: 1,8 forsøk, NTNU 1,6 forsøk, UiO 1,5 forsøk, og UiT 1,2 forsøk. Søkere med årsstudiet fra UiB er overrepresentert blant de som har søkt flere ganger. Hele 80% av de som har søkt fire ganger har årsstudium fra UiB, 76% av de som har søkt tre ganger er fra UiB, og 60% av de som har søkt to ganger kommer fra UiB.

I tillegg medfører ulike karakterberegninger (basert på ulike modulinddelinger og vekting av disse) at studenter med årsstudiet fra UiB er overrepresentert blant de profesjonsstudentene som har de beste karakterene, og underrepresentert blant de studentene som har svakest karakterer fra årsstudiet. Med andre ord: det kreves faktisk et lavere karakternivå fra studenter med årsstudier fra andre steder enn UiB.

Det er i tillegg sannsynlig at det er ulike kriterier for vurdering av faglige prestasjoner ved de forskjellige utdanningsstedene. En nasjonal undersøkelse har vist betydelige generelle forskjeller i karaktersetting mellom norske universiteter og høyskoler (Strøm, Falch, Gunnes & Haraldsvik, 2013). Undersøkelsen hevder at «Dette kan være en indikasjon på såkalt relativ karaktersetting, dvs. at en

students prestasjon på en eksamen vurderes relativt til de andre kandidatenes prestasjon på samme eksamen i stedet for at det foretas en absolutt vurdering av ferdighetsnivået. Det kan også være en indikasjon på strategisk karaktersetting, for eksempel for å påvirke inntektene til institusjonen eller rekrutteringen av nye studenter.» (side 1). Resultatene fra rapporten viser blant annet at Høyskolen i Lillehammer (HiL) har «snillere» karaktersetting enn UiB.

De overnevnte momentene representerer mest sannsynlig en konkurransevridning av søkere til ulempe for søkere med årsstudium fra UiB.

Individuelle vurderinger av utenlandssøkere

Det er også anledning for søkere som har tatt psykologifag i utlandet å søke opptak på profesjonsstudiet ved UiB på bakgrunn av individuell vurdering. Dette foregår ved at programansvarlig vurderer om den utenlandske utdanningen er faglig ekvivalent med vårt årsstudium. Dernest ved at studieadministrativ avdeling «oversetter» karaktergrunnlag til norske karakterer, slik at disse søkerne kan rangeres i forhold til hele søkermassen. Disse vurderingene innebærer en rekke usikkerhetsmomenter. Utenlandsstudenter søker gjerne på bakgrunn av en hel bachelorgrad, mens årsstudiet er en særnorsk ordning. Det betyr at vurderingsgrunnlaget for norske og utenlandske studenter er ulikt. Om faglig ekvivalens er til stede, bygger på til dels subjektive vurderinger av en person (programansvarlig). Konsekvensen av dette er at konkurransesituasjonen til alle studentene som søker på profesjonsstudiet ved UiB påvirkes av vurderingene til kun en person. Til alt dette vil jeg bemerke følgende:

- Individuell vurdering av søkere er svært tidkrevende, både for programansvarlig og for studieadministrasjonen
- Vurderingen baseres på faglig ekvivalens, men det er uklart om dette refererer til faktisk innhold i vårt eget årsstudiet, vårt opptaksreglement, eller vår praksis med å akseptere årsstudier som allerede nå avviker fra et eller begge disse kriteriene. Kort sagt: Hva som er «faglig ekvivalens» har ikke noe fasitsvar.
- Vurderingen av faglig ekvivalens foregår på et altfor tilfeldig og til dels subjektivt grunnlag.

Reduserte inntekter

I tillegg har opptaksordningen negative konsekvenser for inntektssiden. Det er en kjent sak at mange studenter tar eksamen ved vårt årsstudiet mange ganger for å oppnå god nok karakter til å komme inn på profesjonsstudiet. Disse gjenopptakene av eksamen representerer et netto inntektstap for fakultetet, beregnet til å utgjøre 2500 til 3500 studiepoeng per år. Disse studiepoengene gir altså ikke gir resultatfinansiering for UiB, men UiB har vanlige undervisnings-, veilednings- og eksamenskostnader.

Tilfeldigheter og sviktende reliabilitet

Den økte konkurransen om plassene på profesjonsstudiet ved UiB førte i 2011 til loddtrekning blant studenter med toppkarakterer (A). Etter dette har antallet studieplasser ved årsstudiet ved UiB blitt redusert, slik at konkurransen nå er noe mindre. Men dette har samtidig økt karakterkravene for å komme inn på årsstudiet, og redusert muligheten for mange studenter som ønsker å ta årsstudiet ved UiB. Noen eksamener har også hatt sviktende reliabilitet i karaktersettingen, f.eks ved at antallet toppkarakterer (A) ved årsstudiet, UiB, har vært svært lavt for PSYK100 enkeltsemestre (2010). Disse eksemplene viser at årsstudiet som opptaksgrunnlag er sårbart for tilfeldigheter og sviktende reliabilitet i karaktersettingen.

Frafall

Årsstudiet sliter også med et høyt frafall (ca. 45% frafall ved PSYK101 og PSYK102). Deler av dette frafallet kan sannsynligvis forklares med konkurransesituasjonen som studentene er i, fokus på høyest mulig karakter, samt studentenes vurdering av manglende mulighet for å oppnå de karakterer som skal til for å komme inn på profesjonsstudiet. I tillegg er det åpenbart både en økonomisk og

personlig belastning for studentene å gå opp til eksamen flere ganger. Denne belastningen forsterkes av de konkurransevridende elementene beskrevet ovenfor.

Samordna opptak til årsstudiet

Selv om opptaket til profesjonsstudiet ved UiB er basert på karakterer fra årsstudiet, så er altså opptaket til årsstudiet basert på samordna opptak (karakterer fra videregående skole + eventuelle tilleggspoeng) Ifølge Samordna opptak (2013 tall) var poengkravet for opptak til årsstudiet ved UiB 48,1 poeng (faktisk ikke så langt unna krav for opptak til profesjonsstudiet i Oslo: 54,4 poeng). I motsatt ende finner vi HiL, som krever kun 41,7 poeng for opptak til årsstudiet, og ATH (åpent studium). Dette er betenkelig av to grunner: Først må studentene ved UiB kvalifisere seg for å komme inn på et årsstudium med høye karakterkrav. Deretter må det konkurreres om plassene til profesjonsstudiet, antakelig på et nokså asymmetrisk grunnlag, som dokumentert ovenfor. Den enkleste veien til profesjonsstudiet ved UiB synes derfor å være opptak på årsstudium ved HiL eller ATH, deretter oppnå best mulig karakter på årsstudiet, noe som antakelig er enklere andre steder (HiL, ATH, osv.) enn ved UiB.

Konklusjon

Når psykologisk fakultet ved UiB har valgt å beholde årsstudiet som opptaksgrunnlag, inkludert fri konkurranse om plassene, i strid med anbefalinger fra Nasjonalt profesjonsråd for psykologiutdanning og i motsetning til de øvrige norske universitetene, så bør dette begrunnes godt. Særlig to hensyn bør ivaretas:

1. Det bør ikke være vesentlige negative konsekvenser av denne særordningen (årsstudiet som opptaksgrunnlag) ved vårt fakultet
2. Særordningen med årsstudiet som opptaksgrunnlag ved UiB bør kunne begrunnes med faglige eller andre vesentlige argumenter.

Som jeg nå har vist er det i høyeste grad negative konsekvenser av å beholde årsstudiet som opptaksgrunnlag. Disse negative konsekvensene kan oppsummeres som følger:

1. Manglende rettferdighet i opptakssystemet: studenter vurderes på ulike kriterier og til dels ut fra tilfeldige faktorer.
2. Faglige forhold: studenter med bakgrunn fra ulike læresteder har ulike faglig kompetanse og nivå.
3. Ressursmessige forhold: Årsstudiet ved UiB påfører fakultetet ekstra kostnader og reduserte inntekter. I tillegg har den en personlig og økonomisk kostnad for studenter som bruker store ressurser på gjenopptak av eksamener i en usikker konkurransesituasjon med studenter fra egen utdanningsinstitusjon, andres steder i Norge, og internasjonalt.

Selv om det naturligvis er faglige grunner til å diskutere hvilken opptaksordning som er best, synes det å være lite som taler for at et universitet (UiB) skal ha en særordning for opptaket til profesjonsstudiet i psykologi.

Et åpenbart alternativ til dagens opptaksordning er samordnet opptak basert på karakterer fra videregående skole. Denne opptaksformen vil eliminere samtlige problemer beskrevet ovenfor, og samtidig gi en rekke fordeler angående rettferdig opptak for studentene, kostnadseffektivitet, osv.

Som programansvarlig for årsstudiet vil jeg derfor anbefale at fakultetet innfører en overgang til samordnet opptak til profesjonsstudiet i psykologi ved UiB.

Vennlig hilsen

Åge Diseth

Programansvarlig for årsstudiet i psykologi, UiB

Referanser

- Diseth, Å. (2011). *Hvilket introduksjonsstudium gir lettest tilgang til profesjonsstudiet i psykologi? En undersøkelse av oppfatningen til profesjonsstudenter ved UiB*. Institutt for Samfunnspsykologi. ISBN: 978-82-91713-55-7
- Diseth, Å. (2011). Nasjonal ubalanse i profesjonsopptak. *TNPF, juni, 2011*.
- Strøm, B., Falch, T., Gunnes, T., & Haraldsvik, M. (2013). *Karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning*. SØF-rapport nr. 03/13. Senter for Økonomisk Forskning.